

ARCHIWUM DIECEZJALNE WE WŁOCŁAWKU
DZIAŁ I: DOKUMENTY
SERIA I: INWENTARZ REALNY

ZESZYT 3

ORYGINALNE DOKUMENTY SAMOISTNE
Z PIERWSZEJ POŁOWY XV WIEKU

OPRACOWAŁ KS. STANISŁAW LIBROWSKI

TWÓRCOM
I OPIEKUNOM

LUBLIN 1988

I. UWAGI WSTĘPNE

1. DOKUMENTY. METODA OPRACOWANIA

Niniejszy zeszyt inwentarza obejmuje tylko pierwszą połowę XV stulecia i zawiera 91 (od 208 do 298) różnej jakości (budowy) dokumentów: prostych czyli bez insertów, z insertami jedynie załączanymi, formalnie transumujących inne, zaopatrzonych w formułę notarialną, wreszcie właściwych instrumentów notarialnych. Z nich 53 były już publikowane, niektóre nawet dwukrotnie, a pozostałe 38 ja drukuję poniżej w tym tomie.

Z całego XV wieku Archiwum Włocławskie posiada około 200 dokumentów pergaminowych. Jednak dawne ich spisy i kopiariusze pokazują, iż było ich w ciągu dziejów ponad 300. Może ze 60 wydano ich urzędowo z Włocławka w 1822 r., za pośrednictwem Konsystorza Gen. Gnieźnieńskiego, „do Prus”, i to nie tylko z pomorskiej części naszej diecezji, ale również z majątkowego klucza ciechocińskiego biskupów (ziemia dobrzyńska). Z Gniezna przejęło je archiwum państwowe w Królewcu, które z kolei dość wcześnie przekazało ich część archiwum diecezji chełmińskiej w Pelplinie i znowu ok. 1903 r. inną ilość archiwum państwowemu w Gdańsku. Pozostała większość dokumentów włocławskich tego czasu, razem z innymi archiwaliami, przeważnie już pruskimi, została ewakuowana przed r. 1945 z Królewca do różnych miejsc obecnej Niemieckiej Republiki Federalnej.

Ale na przestrzeni XIX stulecia nie oszczędzali tutejszych zbiorów dokumentowych również rodzimi historycy, edytorzy źródeł i kolekcjonerzy, którzy je „uprywatniali”. Podając ważniejsze przykłady wspomnę tylko, że po jednym z nich — Tadeuszu Czackim posiada je do dzisiaj Biblioteka Czartoryskich w Krakowie, a od Kazimierza Stronczyńskiego, Leona Rzyszczewskiego i Antoniego Muczковского przejęły je różne świeckie zbiory w Warszawie.

Od początku opracowuję i publikuję ten inwentarz według wytycznych Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych do sporządzania inwentarzy książkowych. Po przystosowaniu rubryk tamtejszego formularza do miejscowych warunków i doświadczeń jest w nim następujących sześć elementów: 1) sygnatura aktualna, 2) wystawca i treść, 3) data i miejsce wydania, 4) opis zewnętrzny, 5) sygnatury i noty dawne, 6) uwagi. Trafne okazało się ujęcie powyższych punktów w nawiasy prostokątne, powtarzane przy każdym kolejnym dokumencie. Pomaga to badaczom do szczegółowszego poznania dokumentów i ułatwia im kwerendę.

Oddając w punkcie piątym wszystkie zapiski dorsalne, ale od najdawniejszych, nie zaś od najmłodszych, wykazuje się z jednej strony

rozwój pracy w Archiwum nad dokumentami, a z drugiej dowodzi się przez to samo własności tutejszej diecezji odnośnie tego działu archiwalnego. Sygnatury owe, noty i regesty oddaję w druku zgodnie z ówczesną ich pisownią.

Także punkt szósty stał się bardzo pomocny tak dla właściciela dokumentów, jak też dla korzystających z nich. Określa się w nim czas wpływu do Archiwum dokumentów, które tu przybyły później, mówi się gdzie były drukowane lub rejestrowane, ewentualnie że nie publikowane dotąd ogłaszaam drukiem równocześnie z inwentarzem zaraz w drugiej części tomu.

2. PRACA NAD DOKUMENTAMI W ARCHIWUM

Nie znanych z nazwiska pracowników ówczesnego Archiwum przechowującego Kapituły Włocławskiej stałych i doraźnych, których liczne zapiski już z 2 połowy XV wieku, zamieszczane na odwrocie tych dokumentów, rozpoczynają dane na temat ich proveniencji oraz pracy nad nimi, nie poszukiwałem w innych źródłach. Do przyszłej monografii o dziejach Archiwum Diecezjalnego wypadnie ich szukać na pierwszym miejscu w niezwykle szczegółowych aktach tejże kapituły zachowanych od 1435 r.

Podobnie nie znamy nazwisk kapłanów, którzy pozostawili adnotacje o treści tych dokumentów w 1 połowie XVI w. Pewnym tylko wynagrodzeniem charakteru nie osobowego, lecz rzeczowego jest informowanie przez nich — zawsze na odwrocie pergaminów — o dokonaniu wpisu kilkunastu dokumentów samej kapituły do najstarszej księgi jej statutów, powstałej w 1500 r. W następstwie tego stanowi ona pierwszy chronologicznie ocalały kopiariusz tutejszego Archiwum.

Autora również kilkunastu regestów dorsalnych z połowy XVI stulecia w osobie kanonika Piotra Piotrkowskiego udało się ustalić na skutek porównywania tychże z nagłówkami dokumentów wpisanych do kopiariusza ukończonego przez niego w 1551 r.

W pierwszej połowie XVI w. ustaliła się w katedrze włocławskiej, rozpoczęta już w XIV stuleciu, akcja sporządzania sumariuszy i kopiariuszy dokumentów. Świadczą o niej słowa „registrata” (to używano najczęściej w skróceniu) i „copiata” — rozumie się „litera” czyli dokument, wpisane na znacznej części pergaminów. Jeżeli wyraz copiata można przypisać wspomnianemu kan. Piotrkowskiemu, a jeszcze bardziej biskupowi Drzewickiemu, który w r. 1517 rozpoczął pracę nad kopiariuszem gospodarczym diecezji, a kontynuowali go inni, to słowa registrata nie można odnieść do pierwszego zachowanego sumariusza kanoników Naramowskiego i Witowskiego z 1578 r. (opublikowanego przez ks. St. Chodyńskiego w XIV fasc. MHDW), lecz do starszego, obecnie nie istniejącego.

Na odwrocie dokumentów z pierwszej połowy XV stulecia znajduje się także dość duża liczba regestów pochodzących od dwóch archiwistów z drugiej poł. tego wieku, nie rozpoznanych z tych zapisów. Pozna się ich dopiero po szczegółowym przestudiowaniu akt kapituły, akt biskupa Rozrażewskiego i kopiariuszy z 2 poł. XVI stul. Jednak pewną ich część uznałem za pochodzącą z r. 1578 już obecnie, kiedy spostrzegłem, że są takie same jak regesty Naramowskiego i Witowskiego.

Ostatnią informację dorsalną z XVI w. o dokumentach niniejszego zeszytu inwentarza stanowią parafy kan. krakowskiego Stanisława Sie-

cińskiego i kan. włocł. Pawła Gardlińskiego, doktorów ob. prawa i sekretarzy królewskich z 1597 r. Z upoważnienia króla Zygmunta III, biskupa Rozrażewskiego i kapituły włocł. tym sposobem orzekali, które z dokumentów miały wejść do przygotowywanego pergaminowego kopiariusza biskupstwa włocł., zatwierdzonego przez monarchę dopiero w r. 1611.

Niespokojne XVII stulecie wyjątkowo nie sprzyjało pracy wewnętrznej w Archiwum Kapituły. Stąd również na dokumentach proveniencji włocławskiej pierwszej poł. XV w. spotykamy znikomą ilość zapisek dorsalnych. Znacznie lepiej pod tym względem przedstawiają się dyplomy pochodzenia obcego: zakonnego oraz dawnego obszaru diecezjalnego gnieźnieńskiego i poznańskiego, które wpłynęły do tegoż Archiwum w XIX w. (por. sygn. 279, 283). Przy tej okazji dodam, że autorstwa zapisek odwoicia dokumentów proveniencji obcej nie usiłowałem poznać z innych źródeł, skoro nie pokazują go same pergaminy.

Ks. Franciszek Antoni Sienicki, notariusz kapituły w latach dwudziestych i trzydziestych XVIII stulecia, należy do najzasłużeńszych pracowników w dziejach Archiwum Włocławskiego. Oprócz innych pomocy archiwalnych i bibliotecznych ukończył on w r. 1728 nowy sumariusz dokumentów (opublik. przez ks. St. Chodyńskiego w XXV fasc. MHDW). Swoje sygnatury i krótkie noty wpisywał na odwrocie dokumentów przeważnie w r. 1727, natomiast wszystkie rejestry przeniósł tamże z sumariusza w 1728.

Po Sienickim, jeżeli nie zaliczymy do przedstawionego szeregu zapisek dorsalnych kontroli władz kościelnych, o której będzie mowa w następnym punkcie uwag, dopiero po 150 latach na odwrocie dokumentów pisał ks. prał. Stanisław Chodyński. Na to zaniechanie musiało się złożyć więcej powodów, z których głównymi mogły być dwa. Po pierwsze dokumenty już dosyć, przynajmniej niektóre, zostały popisane, i to nie zawsze trafnie. Po drugie z dotychczasowych rejestrow znajdujących się tak na dokumentach, jak również w księgach wystarczająco można się było zorientować co za treść one zawierają.

Ks. Chodyński, który posiada olbrzymi dorobek polihistoryczny, w dziedzinie archiwalnej, nie licząc wspomnianych dwóch sumariuszy obcych, które ogłosił drukiem, posiada również dwa swoje artykuły, opublikowane w XXIV fasc. MHDW (*Wladislaviae* 1910). Pierwszym z nich jest ogólny spis akt (ksiąg) biskupów kujawskich i pomorskich, Konsystorza Gen. Włocławskiego i kapituły katedralnej. Drugi to wykaz akt i dokumentów, które wspomniany Konsystorz przekazał Kons. Gen. Gnieźnieńskiemu w latach 1821—1822. Dotyczyły one odpadłych od Włocławka w r. 1818 obszarów diecezji pomorskiej i archidiaconatu kruszwickiego. Aktami podzieliły się „nowe” archidiecezja gnieźnieńska i diecezja chełmińska, a dokumenty i część kopiariusza zabrały władze państwowe do Królewca.

W dziale dokumentów Archiwum Kapituły Chodyński przyjął układ Sienickiego, dzielący je według kluczy majątków biskupstwa, z numerami od jednego w każdym. Wydając sumariusz Sienickiego Chodyński zniósł numery szczegółowe a zaprowadził rachubę ciągłą, od 1 do 719, dodając od siebie 720—1078 dla dokumentów opuszczonych przez poprzednika względnie przybyłych do Archiwum później. Ale owa numeracja ciągła dokumentów nie była ich chronologiczną.

Na przełomie XIX/XX w. Chodyński zaznaczał na odwrocie opracowanych tu dokumentów, nie wszystkie uwzględnił, że były drukowane w Kod. dypl. Pol. (wyd. Rzyaszcz. i Muczk.).

Ks. Jan Sobczyński, który ok. 1890 r. pomagał Chodyńskiemu w odczytywaniu dokumentów, jest autorem rejestru na sygn. 277.

Ks. Librowski, będący od r. 1947 kierownikiem Archiwum, zrywając z dotychczasową sygnaturą dokumentów, które — na skutek eks-tradycji, przywłaszczeń i nabytków — znacznie zmieniły swoich posiadaczy, ułożył w latach 1946—1947 wszystkie chronologicznie czyli tak, jak je obecnie drukuje w odcinkach niniejszego inwentarza.

A chociaż już w 1947 r. potrafił zmienić wąską nazwę Archiwum Kapituły Włocławskiej na ogólniejszą: Archiwum Diecezjalne we Włocławku, na co ostateczne zatwierdzenie biskupie otrzymał dopiero w r. 1960, na odwrocie dokumentów nie odważył się czynić zapisek dawnego typu. Jedynie kładł tam zwykłym ołówkiem numer sygnatury aktualnej oraz przystawiał pieczęć własnościową Archiwum o treści podanej w zeszytcie 2 s. 7.

3. KONTROLA STANU DOKUMENTÓW I PRACY NAD NIMI.

Jak o pracy wewnętrznej w Archiwum, tak też o kontroli stanu zachowania dokumentów i samej robocie nad nimi podaję wiadomości w 5 punktach opisu każdego dokumentu tego inwentarza.

Z racji stałego przebywania korporacji kapitulnej przy katedrze (w odróżnieniu od biskupów, którzy aż do połowy XIX w. nie zawsze przy niej rezydowali), wszystkie archiwa centralne diecezji znajdujące się w tym kościele, a nie tylko własny jej zespół akt, nazywały się do r. 1947 Archiwum Kapituły Włocławskiej.

Z powodu tego zaszczytu spoczywały na kapitule również obowiązki w stosunku do tych zbiorów. Zarządzając dokumentami i aktami ogólnymi diecezji, była kapituła z jednej strony urzędowym inicjatorem prac w Archiwum, a z drugiej kontrolerem tychże oraz stanu zachowania zasobu. Ponadto inwestycje związane z wyposażeniem Archiwum i jego utrzymaniem należały do kapituły. Wreszcie wypadnie przypomnieć, że w dawnych wiekach Archiwum istniało głównie dla potrzeb właściciela i diecezji, użytkownicy naukowci powoli „się rodzi”li”, wreszcie aż do początku mojej administracji korzystanie z zasobu było rozważnie dawkowane. Najwięcej danych na ten temat zawierają akta kapituły katedralnej. Stamtąd też dowiadujemy się, że kapituła była główną inicjatorką powstawania licznych w tym środowisku sumariuszy dokumentów oraz ich kopiariuszy.

Od XVI stulecia do tej inicjatywy i kontroli kapitulnej nad Archiwum dołączali biskupi ordynariusze, np. wspomniany już Maciej Drzewicki. Działalność biskupów na tym polu została uwidoczniiona w ich aktach oraz w księgach wizytacji generalnych katedry i jej duchowieństwa.

Akta biskupa Stanisława Karnkowskiego nie zachowały się. Atoli z okazji jego wizytacji katedry, przeprowadzonej w r. 1577 zastępczo przez archidiakona włocławskiego dra Józefa Konarzewskiego (biskup bowiem był zajęty sprawami politycznymi z Gdańskiem), ukończono w r. 1578 obszerny sumariusz dokumentów, współoprawiony potem z olbrzymim kopiariuszem. Jednak na odwrocie dokumentów tego zeszytu nie uwidoczniiono sprawdzania dyplomów podczas lustracji. Może do tego nie przyszło?

Biskup Rozrażewski dwukrotnie osobiście wizytował katedrę: w r. 1584 i 1593. Z okazji tych lustracji również nie zapisano na doku-

mentach o ich sprawdzaniu. Może dyspensowano się od tego z owej uzasadnionej przyczyny, iż lustracje przyniosły w swym plonie także 2 inwentarze skarbcza i zakrystii, 2 katalogi biblioteki kapituły oraz sumariusz dokumentów Archiwum w r. 1594. Zresztą pontyfikat Rozrażewskiego był okresem powstawania przy katedrze przynajmniej trzech obszernych kopiariuszy dokumentów, sporządzanych zarówno z inicjatyw kapituły, jak i biskupa.

Późniejsze wizytacje gen. katedry z reguły zapisywały już na odwrocie dokumentów przedstawionego tu półwiecza wiadomości o przeglądaniu tychże nie tyle osobiście przez biskupów, co przez ich delegatów lub sekretarzy lustracji.

I tak na dokumencie o sygn. 286 notariusz wizytującego katedrę biskupa Bonawentury Madalińskiego, dr Jerzy Antoni Kunigk właśnie zapisał pod dniem 25 lutego 1687 r. o jego rewizji.

O badaniu Archiwum, a zwłaszcza jego dyplomów, podczas wizytacji generalnych katedry i jej duchowieństwa, biskupa Krzysztofa Antoniego Szembeka w r. 1728, koadiutora (ordynariusza Antoniego Sebastiana Dembowskiego) bpa Antoniego Kazimierza Ostrowskiego w 1760 i drugiej z rządu lustracji biskupa Józefa Ignacego Rybińskiego w r. 1799 znajdują się zapiski na odwrocie większości dokumentów niniejszego zeszytu inwentarza.

Stan zachowania dokumentów 1 połowy XV w. jest przeważnie dobry. Znaczna ich ilość przechowuje się w stanie bardzo dobrym, ale pewna liczba w złym. Dokumenty, które po r. 1818 napływały do Archiwum z prowincji diecezjalnej (kujawsko-kaliskiej) i ze zniesionych przez państwa zaborcze klasztorów, ogólnie mówiąc, znajdują się w nieco gorszym stanie. Także ich dawniejsze sygnatury, noty i regesty zapisywane in dorso są na ogół mniej liczne aniżeli dyplomy proveniencji włocławskiej.

4. PUBLIKACJE DOKUMENTÓW PRZED MOIMI

Na początku poszczególnych wydawnictw figurują ich skróty, po nich następują ich tytuły pełne lub skrócone, wreszcie informację kończą sygnatury dokumentów Archiwum Włocławskiego tam wydrukowanych.

Acta capitulorum I — Acta capitulorum nec non iudiciorum ecclesiasticorum selecta. Ed. B. Ulanowski. Vol. I: Acta capitulorum Gnez-nensis, Poznaniensis et Vladislaviensis (1408—1530). Kraków 1894. Sygn. 232.

Chodyński: Wikariusze — St. Chodyński: Wikariusze katedry włocławskiej (Collegium Vicariorum). Dokumenty. Włocławek 1912. Sygn. 273.

Cod. dipl. Pruss. II — Codex diplomaticus Prussicus... Hrsg. von J. Voigt. Bd 2. Königsberg 1842. Sygn. 242 ins.

Kod. dypl. Młp. IV — Kodeks dyplomatyczny Małopolski. T. IV (1386—1450). Wyd. F. Piekosiński. Kraków 1905. Sygn. 226, 238, 241, 260, 282.

Kod. dypl. Pol. II/1 — Kodex dyplomatyczny Polski... Wyd. L. Ryszczewski i A. Muczkowski. T. drugi, cz. pierwsza. Warszawa 1848. Sygn. 209, 210, 211, 212/213, 214, 219, 220, 222/223, 225, 226, 228, 229/230, 235, 238, 240, 243, 244, 246, 247, 253, 254, 257, 263 (oddzielnie ins. i trans.), 271.

Kod. dypl. Pol. II/2 — Kodex dyplomatyczny Polski... Wyd. L. Rzy-szczewski i A. Muczkowski. T. drugi, cz. druga. Warszawa 1852. Sygn. 268, 269, 270, 272, 274, 280, 282, 288, 290, 291, 292, 293.

Kod. dypl. Polski III — Kodex dyplomatyczny Polski... T. trzeci. Wyd. J. Bartoszewicz. Warszawa 1858. Sygn. 237, 241, 260, 261.

Kod. dypl. Wkp. V — Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski... T. V (1400—1444). Wyd. F. Piekosiński. Poznań 1908. Sygn. 212/213.

Kod. dypl. Wkp. VII — Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski. T. VII (1401—1415). Wyd. i oprac. A. Gąsiorowski i R. Walczak. Warszawa — Poznań 1985. Sygn. 218.

Kod. dypl. Wkp. S. n. I — Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski. Ser. nowa. Z. 1: Dokumenty opactwa Benedyktynów w Lubiniu z XIII—XV wieku. Wyd. i oprac. Z. Perzanowski. Warszawa — Poznań 1975. Sygn. 283.

MHDW XIV — Monumenta historica dioeceseos Wladislaviensis. XIV. [Ed. St. Chodyński]. Wladislaviae 1897. [Zawiera sumariusz do-kumentów z 1578 r.].

MHDW XXV — Monumenta historica dioecesis Wladislaviensis. XXV. [Ed.] S. Ch. [St. Chodyński]. Wladislaviae 1912. [Obejmuje su-mariusz dokumentów z 1728 r. oraz] Additamentum.

Pommerell. Ub. — Pommerellisches Urkundenbuch. Bearb. M. Perl-bach. Danzig 1882. Sygn. 242 ins.

Statuty kap. włocł. — Statuty kapituły katedralnej włocławskiej. Z materyałów... St. Chodyńskiego wyd. ... J. Fijałek. Kraków 1915. Sygn. 236.

Zbiór dok. kat. krak. II — Zbiór dokumentów katedry i diecezji kra-kowskiej. Cz. II: 1416—1450. Wyd. St. Kuraś. Lublin 1973. Sygn. 295.

Zbiór dok. młp. III — Zbiór dokumentów małopolskich. Wyd. St. Ku-raś. Cz. III: Dokumenty z lat 1442—1450. Wrocław — Warszawa — Kra-ków 1969. Sygn. 296 trans.

Zbiór dok. młp. V — Zbiór dokumentów małopolskich. Wyd. I. Suł-kowska-Kuraś i St. Kuraś. Cz. V: Dokumenty z lat 1401—1440. Wro-cław — Warszawa — Kraków 1970. Sygn. 296 ins.

Zbiór dok. młp. VI — Zbiór dokumentów małopolskich. Wyd. I. Suł-kowska-Kuraś i St. Kuraś. Cz. VI: Dokumenty króla Władysława Ja-gielly z lat 1386—1417. Wrocław — Warszawa — Kraków — Gdańsk 1974. Sygn. 216.

Na razie nie publikuje się sygnatur 264 i 297 (Nowa Nieszawa).

II. KOLEJNE DOKUMENTY

[1. Sygn. aktualna] Dokument 208.

[2. Wystawca i treść] Maciej kustosz, Bartłomiej gwardian, Mikołaj lektor klasztoru Najśw. Maryi Panny Franciszkanów w Toruniu zobowiązują się wobec wyliczonych imiennie starszych cechu miejscowych rybaków do odprawiania codziennie jednej mszy przed ołtarzem św. Andrzeja Apostoła za żywych i zmarłych tegoż bractwa, oraz uczestniczyć w pogrzebach jego członków za jałmużnę roczną otrzymywaną od nich przez klasztor w wysokości dwóch grzywien pruskich.

(J. staroniemiecki)

[3. Data i miejsce] 1401, 4 października, Toruń

— — *czu Thorun, in der jarczal* — — *towsunt virhundirt jar ven in dem ersten jare, am tage dez heylegen vatirs sancti Francisci.*

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 359, wys. 209, zakł. 61 mm.

W tekście zapowiedziano zawieszenie trzech pieczęci w takiej kolejności: kustosza, gwardiana i klasztoru. Jednak na pergaminowych paskach wiszą kolejno od strony lewej woskowe pieczęcie kustosza, klasztoru i gwardiana. Są one trzykanciaste, u dołu nacięte, zatem mocne. Awersy posiadają owalne, zabarwione na czerwono i są dobrze zachowane.

Stan zachowania samego pergaminu jest co najmniej dobry. Pismo na nim staranne.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

Dokument przybył do Arch. Kapituły Włocł. z nie wiadomego klasztoru franciszkańskiego na początku XIX w. i nie zdążył otrzymać tutaj żadnych adnotacji dorsalnych.

[6. Uwagi]:

Dok. publikuję niżej w tym tomie — 1.

Dok. regestowany w:

MHDW XXV, Addit. (1912) nr 919. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] Dokument 209.

[2. Wystawca i treść] Mikołaj z Jasionny kanonik i oficjał włocławski, w toczącym się przed jego sądem sporze pomiędzy kanonikiem włocławskim Mikołajem Wielowiejskim (Weleweski) powodem, a dziedzicem ze Smółska Borszą pozwanym, o słomę z dziesięciny snopowej z tejże wsi, przynależnej do prebendy kanonickiej Popowice wspomnianego Wielowiejskiego, przysądza ją kanonikowi.

Z. N. Dokument w formie instrumentu notarialnego spisał Bogusław syn Przybysława ze Świnek kleryk diec. włocławskiej, not. publ. z ust. cesarskiego.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1403, 6 listopada, Włocławek

— — *sub anno Domini millesimo quadingentesimo tercio* — — *die sexta mensis Nouembris* — — *in Wladislauiā, in domo habitacionis nostre* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 330, wys. 197, zakł. 19 mm.

Po woskowej pieczęci oficjała Mikołaja pozostają w zakładce pergaminowe paski.

Stan zachowania samego pergaminu dość dobry. Widać kilka drobnych dziurek, zwłaszcza na zgięciach. Pismo staranne. Oba inicjały zdobione. Odkryta powierzchnia odwrocia znacznie zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XV w.] Sententia diffinitiva pro stramitibus in Smolsko ad prebendam Popowicze.

[pocz. XVI w.] Registrata in Statutis Capituli Wład.

[1 poł. XVI w.] Super villa Smolsko.

[ok. 1578 r.] Sententia definitiva super decima in Smolsko ad praebendam Wladislavien. dictam Popowicze.

[inw. Sienickiego, 1727] Ad scatulam decimarum VC n° 12.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzysszcz. Codex, II CCCXLII p. 354.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCXLII.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 477 (bez daty).

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 665. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 210.**

[2. Wystawca i treść] Mikołaj z Jasionny kanonik i oficjał włocławski, w toczącym się przed jego sądem sporze pomiędzy Sławoborem rektorem kościoła parafialnego w Byszewie powodem, a dziedzicem z Gogolina Tomaszem pozwanym o dziesięcinę z folwarku tejże wsi i z tego powodu ekskomunikowanym, zwalnia dziedzica ze wspomnianej kary, a dziesięcinę przysądza Sławoborowi.

Z. N. Dokument w formie instrumentu notarialnego zredagował Bogusław s. Przybysława ze Świnek — i reszta o nim jak w nrze 209.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1403, 8 listopada, Włocławek

— — *sub anno Domini millesimo quadingentesimo tercio* — — *die octava mensis Nouembris, in Wladislauiā, in domo habitacionis nostre* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 312, wys. 222, zakł. 29 mm.

Po woskowej pieczęci oficjała Mikołaja tkwią w zakładce pergaminowe paski.

Stan zachowania samego pergaminu dość dobry. Zauważa się kilka drobnych dziurek, szczególnie na zgięciach. Pismo staranne. Obydwa inicjały zdobione. Widoczna powierzchnia odwrocia nieco pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XV w.] Instrumentum sentencie factum decime in Gogolino.

[ok. 1578 r.] Sentencia officialis Wladislavien. pro plebano Bissoviensi contra nobilem Thomam de Bogolina, quod eidem plebano decimam praedictam soluere debeat a° 1403 [nr] 452.

[inw. Sienickiego, 1727] Ex scatula erectionum ecclesiarum Diaec. Vlad. n° 27.

Rev. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembekaj].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzysszcz. Codex, II CCCXLIII p. 356.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCXLIII.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 323.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 547. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 211.**

[2. Wystawca i treść] Mikołaj z Jasionny kanonik i oficjał włocławski, w toczącym się przed jego sądem sporze pomiędzy kanonikiem włocławskim Mikołajem Wielowiejskim (Weleweski) powodem, a rektorem kościoła parafialnego w Choceniu Stanisławem pozwanym, o dziesięcinę snopową z czterech łanów pola zwanych żrebiem we wsi Siewiersk, przysądza ją kanonikowi jako z dawna należącą do jego prebendy kanonickiej Popowice, nie zaś do plebanii Chocień.

Z. N. Długi ten dokument spisał w formie instrumentu notarialnego Bogusław s. Przybysława ze Świnek — i dalej o nim jak w nrze 209. (J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1404, 20 lutego, Włocławek

— *Wladislaue, in domo habitacionis nostre, sub anno Domini millesimo quadringentesimo quarto, die XX mensis Februarii* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 389, wys. 543, zakł. 37 mm.

Po woskowej pieczęci oficjała Mikołaja pozostają w zakładce pergaminowe paski.

Stan zachowania samego pergaminu prawie dobry. Posiada kilka drobnych dziurek, zwłaszcza na składaniach. Nitka po dawnym zszytciu nadarcia przy lewej stronie zakładki wykruszyła się. Pismo staranne. Oba inicjały zdobione. Odkryta powierzchnia odwrocia znacznie zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XV w.] Sentencia diffinitiva pro decima in Schyewersko ad prebendam Popowicze.

[pocz. XVI w.] Registrata in Statutis Capituli Wlad.

[ok. 1578 r.] Sentencia definitiva lata pro parte ecclesiae et prebendae Wladislavien., videlicet decimam in Siewiersko post 4 mansos spectare ad prebendam Wladisl. et non ad plebaniam in Choczem, anno 1404 [nr] 546.

[inw. Sienickiego, 1727] Ex scatula erectionum Ecclesiae Cath. Vlad. n° 19.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Impressum in Codice dip. Rzyszcz. et Mucz. T. II p. 358 n. 344.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCXLIV.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 472.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 471. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] Dokument 212.

[2. Wystawca i treść] Władysław (Jagiello) król Polski etc. otrzymawszy pewną wiadomość, że Sędziwoj z Szubina wojewoda kaliski jest bliski śmierci, poleca Maciejowi z Wąsosz sędziemu kaliskiemu, bratankowi wspomnianego, dopilnowanie sprawy, żeby wieś Wonorze pod Gniewkowem, którą Sędziwoj otrzymał od jednego z poprzednich biskupów włocławskich tylko w dożywocie, wróciła do mensy tegoż biskupstwa.

[3. Data i miejsce] 1404, 17 kwietnia, Inowrocław
— — *in Iuveni Wladislauia, feria quinta proxima post dominicam Misericordia Domini, anno Domini millesimo quadringentesimo quarto.*

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 333, wys. 201, zakł. 57 mm.

Po wielkiej pieczęci woskowej króla Władysława zwisa z zakładki jasnobrązowy cienki sznur jedwabny. Trzyma się jego pokrowczyk wykonany w XVI w. z ciemnobrązowej materii, mocno zniszczony. W nim mieści się luźno ostatni większy element tej pieczęci.

Stan zachowania samego pergaminu bardzo dobry. Pismo śliczne.

[5. Sygn. dawne, noty, rejestry] na odwrocie:

[2 poł. XV w.] Wanorze.

[1 poł. XVI w.] Copiata. Registrata.

[2 poł. XVI w.] Privilegium regis Wladislai adjudicans [Wanorze] pro D. Eppo Vlad. a° D. 1404 [nr] 110.

Auscultat. 1597 oraz parafy kan. St. Siecińskiego i P. Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego, 1727] Clavis Raciążensis n° 9.

[Rev.] 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Visum 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

Revisum 1799 [2 wiz. gen. katedry bpa Rybińskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzyszcz. Codex. II CCCXLV p. 365.

[6. Uwagi]:

Pierwszy egzemplarz dokumentu.

Dok. drukowany w:

1. Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCXLV.

2. Kod. dypl. Wkp. V (r. 1908) nr 51 (z Teki Narusz. 10 nr 77, bez znacz. o wyd. 1; błędne miejsce wystawienia: Włocławek zamiast Inowrocław).

Dok. regestowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 151.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 199. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 213.**

[2. Wystawca i treść] Władysław (Jagiello) król Polski etc. otrzymał pewną wiadomość, że Sędziwoj z Szubina wojewoda kaliski jest bliski śmierci, poleca Maciejowi z Wąsosz sędziemu kaliskiemu, bratanekowi wspomnianego, dopilnowanie sprawy, ażeby wieś Wonorze pod Gniewkowem, którą Sędziwoj otrzymał od jednego z poprzednich biskupów włocławskich tylko w dożywocie, powróciła do mensy tegoż biskupstwa.

(J. Jaciński)

[3. Data i miejsce] 1404, 17 kwietnia, Inowrocław

— — *in Iuveni Wladislaui, feria quinta proxima post dominicam Misericordia Domini, anno eiusdem millesimo quadringentesimo quarto.*

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 325, wys. 171, zakł. 35 mm.

Po woskowej pieczęci króla Władysława tkwi w zakładce resztką jedwabnego jasnozielonego sznura.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Pismo ładne. Widoczna powierzchnia odwróciła trochę pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrócie:

[2 poł. XV w.] Wanorze.

[1 poł. XVI w.] Registrata [dwa razy].

[2 poł. XVI w.] [Wanorze] eppo Wladislavien. restitutio, 1404 [nr] 106 [później przekreślony].

[inw. Sienickiego, 1727] Clavis Raciąžen. n° 21.

[Rev.] 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Revisum 1799 [2 wiz. gen. katedry bpa Rybińskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzysz. Codex. II CCCXLV p. 365.

[6. Uwagi]:

Drugi egzemplarz dokumentu.

Dok. drukowany w:

1. Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCXLV (wydawcy nie korzystali z tego przekazu).

2. Kod. dypl. Wkp. V (r. 1908) nr 51 (z Teki Narusz. 10 nr 77, bez znacz. o wyd. 1; błędne miejsce wystaw.: Włocławek zamiast Inowrocław).

Dok. regestowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr (także) 151.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 211. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 214.**

[2. Wystawca i treść] Jan (Kropidło) biskup wrocławski oświadcza, że Mikołaj syn Stefana z Ciecchomic prałat kustosz wrocławski sprzedał sołectwo we wsi swojej prebendalnej Świątniki (w par. Kłobia), posiadające już z dawna prawo magdeburskie, Maciejowi s. Ottona dziedzicowi z Wieszczyca. Przy tej okazji biskup opisuje uposażenie i przywileje sołtysa, obowiązki wieśniaków i rezerwacje prałata. W końcu powyższe, przy zgodzie kapituły katedralnej, zatwierdza.

(J. Łaciński)

[3. Data i miejsce] 1404, 29 kwietnia, Wrocławek
— — *Wladislaue, sub anno Domini millesimo quadringentesimo quarto, in crastino sancti Vitalis Martyris Gloriosi.*

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 292, wys. 243, zakł. 33 mm.

Dwie woskowe owalne pieczęcie wiszą na jedwabnych płowych sznurach. Od strony lewej większa i mniej uszkodzona na awersie biskupa Jana, po prawej kapituły wrocławskiej.

Stan zachowania samego pergaminu dobry, zagięcie na zakładce. Pismo staranne, inicjał zdobiony. Odkryta powierzchnia odwrocia znacznie zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[inw. Sienickiego, 1727] Ad scatulam variarum personarum n° 36.

[inw. Sienickiego, 1727] Scultetia in Świątniki de a^o D. 1404.

Re. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembekaj].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzyszc. Codex II, CCCXLVI p. 366.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCXLVI.

Dok. regestowany w:

(r. 1728) MHDW, XXV (1912) nr 433. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 215.**

[2. Wystawca i treść] Leonard z Ząbkowic Śląskich prepozyt i oficjał wrocławski, na prośbę opata Gerarda i konwentu Cystersów z Łądu w archidiec. gnieźnieńskiej, transumuje następujące dokumenty:

1) Grzegorz papież XI, na prośbę opata i konwentu Cystersów z Lubiąża w diec. wrocławskiej, potwierdza (Awinion, 2 lipca 1373) następujący przywilej:

2) Grzegorz papież IX postanawia (Rzym, 11 stycznia 1228), że zarówno macierzyste opactwo w Cistercium (Citau), jak też inne opactwa

cysterskie mogą, ale nie muszą, dzielić się z innymi dobrami ruchomymi i nieruchomymi, które ofiarują im wierni chrześcijanie.

Z. N. Dokument w formie instrumentu notarialnego sporządził Maciej s. śp. Mikołaja ze Złotoryi, not. publ. z ust. ces. i pisarz Kons. Wrocław.

(J. łąciński)

[3. Data i miejsce] 1405, 4 lutego, Wrocław

— — *in Consistorio Wratislaviensi* — — *die Mercurii quarta mensis Februarii, sub anno nativitatis Domini M^o quadringentesimo quinto, Indictione tredecima* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy, znacznie wyschnięty i niepoprawnie złożony.

Szer. 340, wys. 334, zakł. 39 mm.

Nieco owalna pieczęć woskowa, u dołu uszkodzona, prepozyta i oficjała Leonarda wisi na pasku pergaminowym.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Pismo staranne, dwa inicjały zwykłe.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[XVI/XVII w., Cyst. w Łądzie] Bulla Gregorij papae, qua concedit abbatibus et conventibus Ordinis Cisterciensis, ut de his, quae ipsorum monasteriis per homines pios donantur, nulli cuiquam solvant portionem, anno Dni 1405.

[6. Uwagi]:

Trans. publikuję w tym tomie poniżej — 2.

Oba inserty drukowane w:

Mon. Vat. Boh. IV (r. 1953) nr 690.

Dok. regestowany w:

MHDW XXV, Addit. (1912) nr 965 z datą 1371. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 216.**

[2. Wystawca i treść] Władysław (Jagiello) król Polski etc. oświadcza, że zezwala mieszczanom miasta królewskiego Krzepice na karczowanie okolicznych lasów i zarośli pod uprawę pól i ogrodów. Jednocześnie określa przywileje i obowiązki chętnych użytkowników.

(J. łąciński)

[3. Data i miejsce] 1407, 8 kwietnia, Radziejów

— — *in Radzow, feria sexta post Conductum Pasche anno Domini millesimo CCCC^{mo} septimo* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 328, wys. 220, zakł. 80 mm.

Po dużej woskowej pieczęci króla tkwi w szerokiej zakładce sznur z niebieskiego i czarnego jedwabiu.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Pismo staranne, na złożeniach znacznie wytarte. Inicjał na całą wysokość tekstu. Widoczna powierzchnia odwrocia pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, registry] na odwrocie:
[2 poł. XV w.] *Litere ortorum privilegiate*.
[XVI/XVII w.] Num. 19-no. *Ratione* [nieczytelne z powodu wyblaknięcia i zabrudzenia] 1407.
[XVIII w.] *Prawo na las miasta*.

[6. Uwagi]:
Dok. przywieziony do Włocławka w 1 poł. XIX w.
Dok. drukowany w:
Zbiór dok. młp. VI (r. 1974) nr 1702.
Dok. regestowany w:
MHDW, XXV (1912) Addit. nr 862. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 217.**

[2. Wystawca i treść] Grzegorz papież XII, na prośbę kapituły włocławskiej, zatwierdza następujący przywilej przyczyniający się do wzmożenia kultu Bożego w katedrze:

Jan zw. Kropidło biskup włocławski przekazuje tamt. kapitule (Subkowy, 29 sierpnia 1406) na podziały chórowe dla rezydujących prałatów i kanoników kompleks posiadłości wolborskich biskupstwa na czas, dopóki *Stolica Apostolska* nie wcieli do jej uposażenia bogatego beneficjum prepozyta kolegiaty św. Michała na zamku krakowskim (należącego nominalnie ciągle do biskupów włocławskich, ale zarządzanego przez krakowskich), a ta nie obejmie go w posiadanie.

Dokument Kropidły sporządził w formie instrumentu notarialnego Mikołaj s. Mikołaja z Schönborn kler. diec. wrocł., not. publ. z ust. pap. i ces. W transumpcie nie ma Z. N.

(J. łaćński)

[3. Data i miejsce] 1408, 16 stycznia, Siena
— — *Senis, XVII Kalendas Februarii, pontificatus nostri anno secundo*.

[4. Opis zewnętrzny]:
Dok. z grubego pergaminu, drobno złożony.
Szer. 563, wys. 364, zakł. 56 mm.
Ołowiana pieczęć (bulla) pap. Grzegorza XII wisi na jedwabnym żółtym sznurze.

Stan zachowania samego pergaminu dobry poza tym, że już od poł. XVI w. posiada on 2 dziury wygryzione przez mysz. Większa z nich, od lewej strony, idzie przez tekst i zakładkę, mniejsza uszkodziła prawy margines i zakładkę. Pismo ładne, wiersz pierwszy wykonany stylizowaną majuskułą.

[5. Sygn. dawne, noty, registry] na odwrocie:
[1 poł. XV w.] *Registrata*.
[r. 1551, kan. Piotrkowski] *Confirmacio Gregorii pape donacionis per episcopum Wlad. Joannem clavis Wolboriensis Capitulo Wlad., alliciendo dominos de Capitulo ad residenciam circa ecclesiam, que donacio tamdiu duratura erat, quousque prepositura sancti Michaëlis Cracovie fuisset pro eodem Capitulo expedita* [nr] 142.

[inw. Sienickiego, 1727] Ex scatula privilegiorum communium V. Capituli Vlad. n° 39.

Revis. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. publikuję niżej w tym tomie — 3.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 40 pod datą 1406 (insertu).

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 604. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 218.**

[2. Wystawca i treść] Władysław (Jagiello) król Polski etc. podaje do wiadomości, że zwalnia opata i konwent Cystersów w Łądzie z obowiązku stawania w sądach niższej rangi.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] **1408**, 12 lipca, Konin

— — *in Conin, feria quinta in vigilia beate Margarethe anno Domini millesimo CCCC° octavo.*

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 296, wys. 113, zakł. 29 mm.

Nie ma woskowej pieczęci króla ani paska pergaminowego, lecz widać tylko nacięcia po pasku.

Stan zachowania samego pergaminu zadowalający. Posiada mniejsze zawilgocenia dawniejsze i liczne dziurki na całej powierzchni. Pismo staranne. Odkryta powierzchnia odwrocia zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, rejestry] na odwrocie:

[przeł. XVI/XVII w., zapiska łądzka] 1408. Litterae regiae abbati Landensi concessae de non respondendo in minoribus iudiciis etc. [i dalej inną ręką:] a Vladislao, 1408, Landa.

[6. Uwagi]:

Dok. przywieziono do Arch. Kapituły Włocł. w XIX w. z Łądu.

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Wkp. VII (r. 1985) nr 611.

Dok. rejestrowany w:

MHDW XXV, Addit. (1912) nr 966. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 219.**

[2. Wystawca i treść] Władysław (Jagiello) król Polski etc. oświadcza, iż nie będzie więcej wycinał drzew na budowę zamków królewskich z wyspy biskupstwa włocławskiego (na Wiśle) koło wsi Brzezcie, chyba że za pozwoleniem biskupa Jana (Kropidły).

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] **1409**, 5 maja, Brześć

— — *in Brest, dominica die Cantate Domino etc. anno Domini millesimo quadingentesimo nono.*

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 178, wys. 106, zakł. 43 mm.

Po woskowej pieczęci króla tkwi w zakładce tylko pergaminowy pasek.

Stan zachowania samego pergaminu zadowalający. Pismo zwykłe. Odwrocie dokumentu znacznie pobrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Registrata. Copiata.

[2 poł. XVI w.] Wladislai regis literae indemnem facientes dnum epum Wladislaviensem in excisione arborum ad castra regalia, a. 1409 [pismo wyblakłe i zabrudzone].

Auscultat. 1597 oraz parafy kan. Siecińskiego i Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego, 1727] Ex cista privilegiorum Ecclesiae Vlad.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka] n° 67.

Visum 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego] n° 67.

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzyszcz. Codex. II. CCCLI p. 372.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLI pod dniem 4 kwietnia.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 65.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 67. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 220.**

[2. Wystawca i treść] Tomisław dziedzic Gogoliny Wielkiej podaje do wiadomości, że zaniechawszy ze swoim plebanem Sławoborem ze Starej Byszewy sporów w sądach, głównie o dziesięciny, oraz poddawszy się arbitrażowi Piotra bakałarza sztuk i plebana w Parchaniu, doszli do porozumienia pod sankcją 40 grzywien pruskich wymierzoną przez wspomnianego stronie, która by nie przestrzegąła ugody.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] **1409**

Actum et datum sub anno Domini millesimo quadingentesimo nono.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 320, wys. 180, zakł. 33 mm.

Na pergaminowym pasku wisi woskowa pieczęć Tomisława.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Pismo staranne. Inicjał na wysokość 5 wierszy. Widoczna powierzchnia odwrocica znacznie zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XVI w.] Concordia inter Thomislaum de Sogolina heredem et inter Slawoborium plebanum in Antiqua Bissouia anno 1409 [oraz późniejszą ręką:] A^o D. 1409 [nr] 84.

Auscultat. 1597 z parafami Siecińskiego i Gardlińskiego [mało widoczne].
[inw. Sienickiego, 1727] Ex scatula erectionum ecclesiarum Diaec. Vlad.
n° 28.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzysszcz. Codex. II CCCL p. 371.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCL. Wydawcy podali w regeście jako wystawcę dokumentu rozjemcę Piotra, a nie dziedzica Tomisława.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 138.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 548. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 221.**

[2. Wystawca i treść] Jan Abeczier audytor kurii papieskiej, po-
zywa — z polecenia papieża Aleksandra V, a na prośbę prepozyta i ka-
pituły katedralnej włocławskiej oraz jej prokuratora kanonika krusz-
wickiego Mikołaja z Rusinowa, któremu zezwala na prowadzenie pew-
nych partii procesu poza Kurią Rzymską — przed trybunał papieski
w Bononii kasztelana wiślickiego Klemensa z Moskarzewa i wojewodę
sandomierskiego Piotra Kmitę ze Śliwnik, jak również ich sukcesorów za
bezprawne zajęcie posiadłości wolborskich przekazanych tejże kapitule
w 1406 r. przez biskupa włocławskiego Jana Kropidę (por. dok. 217).
Z dalszego ciągu pozwu wynika, że powodowie — na skutek akcji pod-
jętej przez poprzedniego audytora pap. Jakuba de Camplo — odzyskali
już wspomniane posiadłości. Chodzi jeszcze o ściągnięcie od pozwanych
czterech tysięcy złotych florenów z tytułu poniesionych przez kapitułę
strat w dochodach z tychże dóbr, które mają być podzielone w połowie
między kamerę apostolską i kapitułę.

Z. N. Dokument ten spisał w formie instrumentu notarialnego Kon-
rad Coper z Nordwitz kleryk diecezji utrechckiej, notariusz publ. z ustan.
pap. i ces. oraz tegoż audytora.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1410, 19 lutego, Bononia
— — *Bononie, in ecclesia sancti Petronii* — — *anno a nativitate Do-
mini millesimo quadringentesimo decimo, Indictione tertia, die Mercurii
decima nona mensis Februarii* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 388, wys. 472, zakł. 62 mm.

Na płowym lnianym sznurze wisi woskowa pieczęć audytora Jana, na
awersie barwiona czerwono, o bogatej stylizacji, w dość dobrym stanie.

Stan zachowania samego pergaminu dobry, ale jest on wysuszony i znacz-
nie pognieciony. Przy lewym brzegu zakładki pogryziony przez myszy. Na
złożeniach posiada 4 dziury średniej wielkości. Pismo ładne. Inicjał na wy-
sokość 24 wierszy. Z. N. urozmaicony. Odkryta powierzchnia odwrocia znacz-
nie pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, rejestry] na odwrocie:

[2 poł. XV w.] Citatio Capli Wlad. contra occupatores Wolborz.

[1 poł. XVI w.] Registrata [dwukrotnie].

[inw. Sienickiego, 1727] Clavis Wolborien. n° 2do [oraz] Citatio Capli Wlad. contra occupatores Wolborz.

Visum 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

Revisum 1799 [2 wiz. gen. katedry bpa Rybińskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. publikuję w tym tomie poniżej — 4.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 41.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 143. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 222.**

[2. Wystawca i treść] Jan zw. Kropidło biskup włocławski i książę opolski, przy jednogłośnie zgodzie kapituły włocławskiej, w celu podniesienia kultu Bożego w katedrze poprzez przywrócenie rezydencji prałatów i kanoników, dokonuje (względnie) zrównania dochodów osób kapitulnych płynącego z ich prebend (majątków ziemskich, fundi), przyznając rocznie prepozytowi 30 grzywien groszy praskich, pozostałym prałatom po 20 grzywien, kanonikom po 15 — bez względu na przyszłą ich rezydencję. Ponadto kto by z wymienionych, za pozwoleniem biskupa, przebywał na studiach uniwersyteckich, jego pobory w owym czasie będą zdwojone. Pozostałe jeszcze dochody płynące z beneficjów kapitulnych będą dzielone, według późniejszego zarządzenia, które nie nastąpiło, wyłącznie pomiędzy rezydujących.

(J. łąciński)

[3. Data i miejsce] **1410, 1 maja, Włocławek**

— — *Wladislavie, in generali capitulo, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo, ipso die beatorum Philippi et Iacobi Apostolorum* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 408, wys. 200, zakł. 44 mm.

Na pergaminowych paskach wiszą woskowe, owalne pieczęcie biskupa (od lewej strony) i kapituły kat. Biskupia na awersie zniszczona, kapitulna w dość dobrym stanie.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Po prawej stronie, na złożeniu, jest większa dziura. Pismo ładne. Inicjał na wysokość 13 wierszy. Widoczna powierzchnia odwrocia znacznie zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, rejestry] na odwrocie:

[2 poł. XV w.] Adequacionis beneficiorum Ecclesie Wladislavien.

[1 poł. XVI w.] Registratum. Copiata.

[ok. 1578 r.] Literae Joannis epi Wladislaviensis et nati ducis Opoliensis [tu okolona nota z 2 poł. XV w.:] ac excrescentiarum distributionis, residentibus tantummodo reservandae, anno Domini [dalej niewidoczne i później dopisane:] a. D. 1410 [nr] 587.

[kon. XVI w.] Adaequatio distributionum quotidianarum pro interessentibus Divinis [zapis błędny].

[inw. Sienickiego, 1727] Ex scatura erectionum Ecclae Vlad. beneficiorum n° 12.

Rev. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzyszcz. Codex, II CCCLII p. 373.

[6. Uwagi]:

Pierwszy egzemplarz dokumentu. Odnośnie tego zarówno zapiski dorsalne, jak też regesty drukowane podkreślają słowa „adaequatio beneficiorum”.

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLII.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 478.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 464. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 223.**

[2. Wystawca i treść] Jan zw. Kropidło biskup włocławski i książę opolski, za zgodą kapituły włocławskiej, w celu podniesienia kultu Bożego w katedrze poprzez przywrócenie rezydencji prałatów i kanoników dokonuje (względnie) zrównania dochodów osób kapitulnych płynącego z ich prebend (majątków ziemskich, fundi), przyznając rocznie prepozytowi 30 grzywien groszy praskich, pozostałym prałatom po 20 grzywien i kanonikom po 15 — bez względu na przyszłą ich rezydencję. Ponadto kto by z wymienionych, za pozwoleniem biskupa, przebywał na studiach uniwersyteckich, jego pensja prebendalna w owym czasie zostanie zdwojona. Pozostałe jeszcze dochody pochodzące z beneficjów kapitulnych będą dzielone, według zapowiedzianego zarządzenia, które nie nastąpiło, wyłącznie pomiędzy rezydujących.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1410, 1 maja, Włocławek
— — *Wladislavie, in generali capitulo, anno Domini millesimo quadringentesimo decimo, ipso die beatorum Philippi et Iacobi Apostolorum* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 412, wys. 191, zakł. 47 mm.

Woskowej pieczęci biskupa Jana (od lewej strony) brak. Rozłupany wzdłuż rewers owalnej pieczęci woskowej kapituły kat. wisi na pergaminowym pasku w swoim miejscu.

Stan zachowania samego pergaminu więcej niż dobry. Pismo ładne. Inicjał na wysokość 14 wierszy. Odkryta powierzchnia odwrócona pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrócie:

[2 poł. XV w.] Litera in qua ordinatur quantum prelati et quantum canonicus habere debeatur pro tempore.

[1551 r., kan. Piotrkowski] Registratum.

[1551 r., kan. Piotrkowski] Episcopi et Capituli Vlad. alias ducis Opolien. super dignitatibus et prebendis.

[kon. XVI w.] Ordinatio solvendorum corporum praelatis et canonicis W. facta [tu znajduje się regest Piotrkowskiego] anno Domini 1410 [nr] 694.

[inw. Sienickiego, 1727] Ex scatula privilegiorum communium V. Capli Vlad. n° 40.

Rev. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembekaj].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzyszcz. II p. 373, n. CCCLII.

[6. Uwagi]:

Drugi egzemplarz dokumentu. Odnośnie niego tak zapiski dorsalne, jak również regesty drukowane podkreślają słowa „solutio corporum alias funduszów”.

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLII.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 480.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 605. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 224.**

[2. Wystawca i treść] Piotr z Widawy generalny sędzia ziemi sieradzkiej zaręcza kapitule katedralnej we Włocławku, że Dobiesław dziedzic z Błogiego i cześnik sieradzki postara się do Wielkanocy roku przyszłego (1412) o urzędowe wytyczenie granic pomiędzy własną wsią Błogie a wsią kapituły Zarzęcin (należącą do zespołu posiadłości wolborskich). Przy tej okazji wymienia osoby, które mogłyby tego dokonać, oraz bieg wiadomych granic.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1411, 16 października, Błogie

— — *in Bloge, die beati Galli Confessoris anno Domini millesimo CCCC^{mo} undecimo* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 311, wys. 213, zakł. 34 mm.

Po woskowej pieczęci sędziego Piotra tkwi w zakładce tylko pergaminowy pasek.

Stan zachowania samego pergaminu bardzo dobry. Pismo ładne. Z powodu rzadkości pergaminu pismo prześwituje na drugą stronę.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1 poł. XV w.] Registrata.

[1551 r., kan. Piotrkowski] 1411. Litera indicans granities inter Blogye et Szarzaczino [nr] 349.

Auscultat. 1597 oraz parafy kan. St. Siecińskiego i P. Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego, 1727] Ecclesiae Vlad. et V. Capituli. Ex scatula munitorum Capli Vlad. n° 9no.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembekaj].

R. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. publikuję niżej w tym tomie — 5.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 398.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 489. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 225.**

[2. Wystawca i treść] Jan biskup włocławski oraz (na Węgrzech) administrator opactwa benedyktyńskiego św. Marcina i diecezji jauryjskiej, książę opolski, na prośbę sołtysa wsi biskupiej Jezewo na Pomorzu Macieja Szkody, któremu w czasie ostatniej wojny zaginął przywilej lokacyjny, wystawiony kiedyś jego poprzednikowi — nie otrzymawszy treści tegoż ani z archiwum katedralnego, ani ze swojej kancelarii — wznawia mu go, za zgodą kapituły włocławskiej, w oparciu o zeznania dawniejszych włodarzy biskupich.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1412, 27 kwietnia, Raciążek
— — *Raczans, in profesto sancti Vitalis anno Domini millesimo quadringesimo duodecimo* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 464, wys. 267, zakł. 53 mm.

Po woskowych pieczęciach biskupa i kapituły pozostają w zakładce jedynie przycięte paski pergaminowe. Ale pieczęść biskupią mieli przy dokumencie w 1848 r. wydawcy Kod. dypl. Pol., którzy ją opisali (II/1 s. 377. przyp.).

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Ma niewielkie przecięcie i kilka dziurek na złożeniach. Pismo ładne. Inicjał na wysokość 19 wierszy. Widoczna powierzchnia odwrocza zabrudzona, także atramentem.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XVI w.] *Previlegium in scultetiam in Jezow.*

[inw. Sienickiego, 1727] *Ad scatulam privilegior. variar. personarum n° 4to [oraz] Joannis eppi Vlad. super scultetia in villa Jezewo honesto Matthiae Szkoda a. D. 1412.*

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Visum 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] *Rzyszcz. Codex, II CCCLV, p. 377.*

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLV.

Dok. regestowany w:

(r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 401. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 226.**

[2. Wystawca i treść] Bartosz z Charbinowic podkomorzy sandomierski podaje do wiadomości, że (zgodnie z zapowiedzią — zob. nr 224) dokonał przez powołanych urzędników rozgraniczenia terytorialnego pomiędzy wsią kapituły włocławskiej Zarzęcin i wsią rycerza Dobiesława Błogie (znajdujących się po prawej stronie Pilicy, między Wolbozrzem a Opoczmem), ku zadowoleniu obydwu stron. Następnie wymienia szczegółowy bieg owych granic.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1412, 21 maja, między Zarzęcinem a Błogie
— — *ibidem circa limites supradictos, sabbato in vigilia Penthecosten
anno Domini millesimo quodringentesimo duodecimo.*

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 322, wys. 197, zakł. 24 mm.

Po woskowej pieczęści podkom. Bartosza tkwi w zakładce pergaminowy pasek.

Stan zachowania samego pergaminu bardzo dobry. Pismo staranne. Od-
kryta powierzchnia odwrocia znacznie pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XV w.] Litera granicierum inter villam Szarzacino et Blogye.

[1 poł. XVI w.] Registrata.

[1578 r., jako kontynuacja noty z 2 poł. XV w.] in districtu Opocznersi
usque ad 3 scopulos, qui limitant villas, seu vengelniki, videlicet Sarzencino,
Swodzissewicze, Smarzewicze, Slugoczicze et Tywarda, et tandem cum villis
aliis nobilium etc. 1412 [nr] 337.

Auscultat. 1597 z parafami kan. St. Siecińskiego i P. Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego; 1727] Clavis Wolborien. n° 31.

1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Visum 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

Revisum 1799 [2 wiz. gen. katedry bpa Rybińskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzyszcz. Codex, n. 356, p. 379.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

1. Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLVI.

2. Kod. dypl. Młp. IV (r. 1905) nr MCXXXIII, bez zasygnalizowania
wyd. 1.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 400.

2 (r. 1728) MHDW (1912) nr 172. Numer ten uchodził za ostatnią sygnat-
urę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] Dokument 227.

[2. Wystawca i treść] Bogusław ze Świnek oficjał włocławski, z po-
wództwem kanonika włocł. Mikołaja Wielowiejskiego, wydaje wyrok prze-
ciwko Dzierżce dziedzicze z Sieroszewa (w par. Chocień), wdowie po
Dominiku, skazując ją na zwrot i uiszczenie dziesięciny przynależnej z jej
wsi do prebendy kanonickiej powoda funduszu Popowice w katedrze
włocławskiej. Mianowicie w połowie odnośnie zwrotu słomy, a w ca-
łości, jeżeli chodzi o len.

Z. N. Dokument ów w formie instrumentu notarialnego sporządził
notariusz publ. Szymon s. Wstemka z Osna, kleryk diec. włocławskiej.

(J. Jaciński)

[3. Data i miejsce] 1413, 2 czerwca, (Włocławek)

— — *anno a nativitate Domini millesimo quodringentesimo tredecimo,
Indicione sexta — — die secunda mensis Iunii — — in domo nostre
habitationis sita prope ecclesiam Wladislaviensem — —*

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 316, wys. 239, zakł. 37 mm.

Z woskowej pieczęci Oficjałatu (Konsystorza) Włocł. wisi na pergaminowym pasku dolna część odwrocia.

Stan zachowania samego pergaminu, trochę nieforemnego i z lewej strony zawiniętego, dobry. Pismo ładne, z dwoma inicjałami. Widoczna powierzchnia odwrocia znacznie zabrudzona.

[5. Sygn. dane, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XV w.] Super villa Schyroschewo sententia pro straminibus. Registrata.

[1551 r., kan. Piotrkowski] Sententia diffinitiva pro straminibus et decima lini post agros kmethonum allodio heredis adiudicatur in Schyroschewo ad prebendam Popowicze. Registrata.

[kon. XVI w.] Sententia diffinitiva pro straminibus et decima lini post agros kmetonum et praedium in villa Schirossewo ad praebendarium Wladislaviensis ecclesiae in Popowicze a. D. 1413 [nr] 624.

[inw. Sienickiego, 1727] Ad scatulam decimarum V. C. n° 17.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. publikuję w tym tomie poniżej — 6.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 475.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 670, z błędną nazwą wsi: Straszewo. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] Dokument 228.

[2. Wystawca i treść] I. N. Stanisław s. Budka z Karnkowa kleryk diec. płockiej spisuje instrument notarialny, mocą którego biskup włocławski Jan przekazuje w dożywocie prepozytowi kruszwickiemu kolegiaty św. Piotra i kanonikowi włocł. Janowi z Niewiesza zamek i miasto Wolbórz oraz całą tamtejszą kasztelanię pod warunkiem, że wspomniany będzie wypłacał prałatom i kanonikom włocławskim roczną pensję (ustaloną dokumentem nr 222/223 w 1410 r. Jest to już drugi plan Kropidły co do Wolborza odnośnie kapituły kat. Por. dok. 217).

(J. Łaciński)

[3. Data i miejsce] 1418, 12 kwietnia, Brześć

— — *anno* — — *millesimo quadringentesimo decimo octavo, Indiccione undecima* — — *die vero duodecima mensis Aprilis* — — *in castro Bres-tensi et in sala murata castri eiusdem* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 220, wys. 373 mm, bez zakł.

Stan zachowania pergaminu, nieco pogniecionego, dobry. Pismo staranne, z dwoma inicjałami i Z. N. Odkryta powierzchnia odwrocia znacznie pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Cessio de clave Wolborz per episcopum et capitulum. Registrata. [Później dopisano:] Instrumentum. Anno 1418.

[kon. XVI w.] Cessio ad vitae tempora Joanni praeposito Cruswiciensi per Joannem eppum Vlad. de castro et oppido Wolborien. a^o D. 1418 [nr] 691.

[inw. Sienickiego, 1727] Ad clavem Wolboriensem n° 19.

Revis. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Visum 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

Revisum 1799 [2 wiz. gen. katedry bpa Rybińskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Impressum Rzyszczew. II, CCCLX, p. 387.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLX.

Dok. regestowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 484.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 160. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 229.**

[2. Wystawca i treść] Władysław (Jagiello) król Polski etc., widząc ile biskup włocławski oraz jego instytucje diecezjalne mają kłopotów w związku ze swoimi dobrami, rozciąga na nie uprawnienia, którymi cieszy się już archidiecezja gnieźnieńska, szczególnie gdy chodzi o aktualne rozgraniczanie posiadłości z właścicielami świeckimi. W związku z tym nakazuje urzędnikom państwowym, poczynając od wojewodów aż do najniższych, aby respektowali owo zarządzenie.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] **1418, 4 sierpnia, Łęczyca**

— — *Lancicie, feria quinta post festum sancti Petri ad Vincula anno Domini millesimo quadringentesimo decimo octavo* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 579, wys. 319, zakł. 99 mm.

Okrągła woskowa majestatyczna pieczęć króla Władysława, o średnicy 135 mm, wisi na jedwabnym sznurze koloru żółto-różowego. Awers pieczęci prawie cały zniszczony. Wewnętrzny worek koloru buraczkowego, z XV—XVI w., trzymający się jeszcze sznura, pożarty przez mole.

Pergamin gruby, nieco pognieciony, zawilgotniały, na odwrocie trochę spleśniały. Ogólnie stan jego zachowania dobry. Pismo śliczne, inicjał na wysokości 16 wierszy. Widoczna powierzchnia odwrocia zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1551 r., kan. Piotrkowski] Privilegium et libertates ecclesie Vlad. ad instar Gnezn. Wladislai regis, quo privilegio eciam iura, limitaciones utifrui et gaudere concessum est. [Późniejsza ręka dopisała:] Data Lencitiae 1418.

[Następują dwa regesty z 2 poł. XVI w. nieczytelne z powodu wyblaknięcia atramentu oraz zapleśnienia i zabrudzenia powierzchni odwrocia].

[inw. Sienickiego, 1727] Ex cista privilegior. ecclesiae Vladislavien. n° 15.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Anno D. 1760 die 23 Aug. visum [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego] nro 15.

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzysz. Cod. II, CCCLXII, p. 390.

[6. Uwagi]:

Pierwszy egzemplarz dokumentu.

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLXII.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 19.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 15. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 230.**

[2. Wystawca i treść] Władysław (Jagiello) król Polski etc., widząc ile biskup włocławski oraz jego instytucje diecezjalne mają kłopotów z zachowaniem swojej własności, rozciąga na nie uprawnienia, którymi cieszy się już archidiecezja gnieźnieńska, zwłaszcza gdy chodzi o aktualne rozgraniczanie posiadłości z właścicielami świeckimi. W związku z tym nakazuje urzędnikom państwowym, poczynając od wojewodów aż do najniższych, ażeby respektowali owo zarządzenie.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1418, 4 sierpnia, Łęczycza

— — *Lancicie, feria quinta post festum sancti Petri ad Vincula anno Domini millesimo quadringentesimo decimo octavo* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 550, wys. 331, zakł. 119 mm.

Po woskowej pieczęci króla Władysława zwisa z zakładki jedwabny sznur koloru żółto-różowego.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Pismo śliczne, inicjał na wysokość 16 wierszy. Odkryta powierzchnia odwrocia trochę pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, registry] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Registrata.

[r. 1551, kan. Piotrkowski] Libertates Wladislav. Ecclesie adinstar Gnesnen. [i w końcu XVI w. dopisano:] Wladislai regis circa bonorum limitationem, 1418.

[r. 1597, kan. Sieciński, Gardliński] Scribatur.

[inw. Sienickiego] Ecclesiae Vlad. n° 2do, Registr. 1728 [oraz] Communicatio praeogativar. et libertatum Ecclesiae Gnesnen. concernentium Ecclae Vlad. per Vladislaum regem Poloniae a° D. 1418.

Revisum a° D. 1726 [przed wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka] n° 2do.

Visum anno D. 1760 d. 23 Aug. [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego] nro 2do.

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzysz. Codex, II, CCCLXII, p. 390.

[6. Uwagi]:

Drugi egzemplarz dokumentu.

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLXII.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 487.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 2. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 231.**

[2. Wystawca i treść] I. N. Zygmunt z Kanigowa notariusz publiczny sporządza dokument (instrument), mocą którego biskup włocławski Jan zw. Kropidło i tamtejsza kapituła katedralna, w sporze między sobą o korzystanie z dóbr wolborskich (zamku, miasta i okolicznych wsi), odzyskanych przez kapitułę z rąk świeckich (por. dok. 221), powierzają rozstrzygnięcie sporu wybranym przez siebie arbitrom w osobach: Jakub biskup płocki, Andrzej biskup poznański, Piotr Wolfram scholastyk gnieźnieński i Dadźbog kantor płocki. Dokument zawiera wiele szczegółów prawnych i nakłada karę dwóch tysięcy grzywien praskich na stronę, która nie podporządkowałaby się wyrokowi.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1419, prawdop. 8 lutego, Włocławek
— — *anno* — — *millesimo quadringentesimo decimo nono, Indicciono duodecima, die vero* [data dzienna zniszczona przez ubytek tekstu, *mensis*] *Februarii* — — *in civitate Wladislaviensi et in ecclesia cathedrali* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 224, wys. 546 mm, zakładki i pieczęci nie było.

Stan zachowania pergaminu zły: zawilgocony, wiele większych i mniejszych dziur spowodowanych przez myszy i insekty; ponadto na dole jest pognieciony. Pismo staranne, Z. N. oraz 2 inicjały (na wysokość 18 i 3 wierszy). Widoczna powierzchnia odwrocica (dolna połowa) zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Wiadomość o kopii dokumentu w Statutach kapituły [szczętki tekstu].

[r. 1551, kan. Piotrkowski] Instrumentum compromissi episcopi et capituli Wlad. in Jacobum Ploc., Andream Poznan. episcopos occasione Wolborz et aliarum diferenciarum circa adequacionem dignitatum et prebendarum [początek i koniec regestu zniszczony; uzupełniono go pod kon. XVI w. następująco:] ac ordinandas quotidianas distributiones residentium domitorum, sub pena duorum millium marcarum Pragensium persolvendarum a parte non servante [nr] 588.

[inw. Sienickiego, 1727] Ex scatula privilegiorum communium V. Capituli Wlad. n° 5to.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. publikuję niżej w tym tomie — 7.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 483.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 570. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] Dokument 232.

[2. Wystawca i treść] Jakub biskup płocki, Andrzej biskup poznański, Piotr (Wolfram) scholastyk gnieźnieński i Dadźbog kantor płocki, sędziowie arbitrzy w sporze majątkowym pomiędzy biskupem włocławskim Janem zw. Kropidło a tamtejszą kapitułą katedralną orzekają, że biskup ma się postarać do końca sierpnia tr. u Stolicy Apostolskiej o wciele nie do uposażenia kapituły beneficjum prepozytury w kolegiacie św. Michała na zamku krakowskim; z tej racji prałaci i kanonicy włocławscy powinni od razu wznović rezydencję przy katedrze, a biskup ma im wyasygnować na podziały chórowe 40 grzywien rocznie; gdyby biskup nie przeprowadził owej inkorporacji do określonego czasu, powi nien przekazać kapitule swoje posiadłości wolborskie, które ona ma pra wo użytkować do dnia wejścia w posiadanie wiadomej prepozytury; nad majątkiem i rezydencją kapituły mają czuwać jej dwaj prokura torzy; od rezydencji zwalnia pobyt na studiach uniwersyteckich, w wyż szych urzędach kościelnych, oddalenie się w sprawach kapituły i wła snego beneficjum; wprowadza się wspólną kasę kapitulną z dochodów poszczególnych prebend, z której prepozyt otrzymuje rocznie 30 grzy wien, prałaci po 20, kanonicy po 15, studiujący podwójną gażę; reszta pieniędzy z beneficjów idzie na dystrybucje chórowe dla rezydujących; sędziowie przypominają kapitule o przestrzeganiu statutów, zwłaszcza odnośnie rezydencji i nabożeństw; arbitrzy zastrzegają sobie ewentualne zmiany w wyroku rozjemczym, a stronę, która naruszy wydane pra wo, zasądzają na dwa tysiące grzywien kary. Por. dok. 231 oraz 217, 222—223, 228.

Z. N. Dokument w formie instrumentu notarialnego spisał Zygmunt s. Pawła z Kanigowa, kler. diec. płockiej, not. publ. z ust. ces.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1419, 9 lutego, Włocławek

— — *Wladislavie et in ecclesia cathedrali* — — *anno Domini millesimo quadringentesimo decimo nono, Indiccione duodecima* — — *die vero IX mensis Februarii* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 557, wys. 467, zakł. 53 mm.

Pomimo zapowiedzi w tekście o przywieszeniu pieczęci wystawców przy dokumencie, nie ma po nich żadnego śladu. Trzy, a nie cztery, nacięcia w zakładce na paski pergaminowe do pieczęci woskowych są tak świeże, iż mam wątpliwość, czy owe paski były w nie wkładane. A zatem pieczęci przy dokumencie mogło nie być.

Stan zachowania samego pergaminu, poza lekkim jego pognieceniem, jest bardzo dobry. Pismo ładne, w kilku miejscach podkreślone atramen tem. W dokumencie są 2 inicjały na wysokość 22 i 2 wierszy. Odkryta po wierzchnia odwrocia mało pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Registrata.

[2 poł. XVI w.] *Litterae sententiae arbitralis Jacobi Plocensis et Andreae episcopi Poznaniensis super compositione epi et Capli W. occasione controversiarum pro praepositura sancti Micha^olis et castellania Wolborien. nec non super adequatione praebendarum et ordinatione distributionum quottidianarum pro residentibus dominis, 1419 [nr] 590.*

Auscultat. 1597 oraz parafy Siecińskiego i Gardlińskiego, mało widoczne.

[inw. Sienickiego, 1727] Ex scatura privilegiorum communium V. Capli Vlad. n° 7mo.

Rev. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Acta capitulorum, I (r. 1894) nr 1170, z kopii z 1453 r. i bez formuły uwierzytelniającej notariusza.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 482.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 572. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] Dokument 233.

[2. Wystawca i treść] Piotr opat generalny Premonstratensów, na skutek zażalenia opata z Witowa, wzywa wszystkich kapłanów (prałatów i kanoników) tegoż zakonu w Polsce, ażeby przy pomocy wskazanych im środków przywrócili opatowi witowskiemu jurysdykcję nad ojcowizną Witowa, tj. klasztorami męskim i żeńskim Norbertanów w Busku, którą sobie przywłaszczył opat z Brzeska (Nowego, zw. później Hebdowem).

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1419, 7 listopada, Antwerpia

— — *Antwerpie* — — *anno Domini millesimo quadringentesimo decimo nono, septima die mensis Novembris.*

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 260, wys. 142 mm, bez zakładki.

Po woskowej pieczęci opata Piotra trzymają się dokumentu pergaminowe paski i podniszczony pokrowczyk wykonany (XV/XVI w.) z białego jedwabiu.

Stan zachowania samego pergaminu dostateczny. Posiada po bokach 2 średnie dziury, jest zawilgocony, nawet nieco zapleśniały. Całe odwrocie zabrudzone. Pismo staranne, znacznie wyblakłe. W niewielkim stopniu podkreślone atramentem, jak również niektóre litery poprawiane i odnawiane. Skromny inicjał na wysokość 6 wierszy.

[5. Sygn. dawne, noty, registry] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Contra Brzesnensem abbatem [mało widoczne].

[2 poł. XVI w.] Abbas Breznensis, nunc Hebdoviensis, usurpaverat paternitatem super Buscenses, quae Vitovio agnita est ab antiquo.

[1 poł. XVII w.] Inter Chebdoviensem et Vitoviensem abbatem decisio generalis, 1419 [nr] 46 [późniejsza kontynuacja zapiski nieczytelna].

[6. Uwagi].

Dok. dostał się do Włocławka z par. Witów w XIX stul.

Dok. publikuję w tym tomie poniżej — 8.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 991. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 234.**

[2. Wystawca i treść] Mikołaj (Trąba) arcybiskup metrop. gnieźnieński i prymas, na polecenie papieża Marcina V, zatwierdza trzy dokumenty związane z rezydencją prałatów i kanoników włocławskich oraz z ich dochodami, rozstrzygając w ten sposób długotrwały spór istniejący pomiędzy biskupem Janem (Kropidło) a jego kapitułą katedralną zgodnie z prośbą zainteresowanych i sugestiami papieża. W swoim wyroku zamieszcza list apostolski będący podstawą jego działania i teksty zatwierdzonych przez siebie dokumentów Kościoła partykularnego:

1) Marcin papież V, na prośbę obydwu podekscytowanych stron: biskupa włocławskiego Jana i tamt. kapituły, przedstawiwszy w swym liście apostolskim arcybiskupowi Mikołajowi meritum sprawy i zamieściwszy w nim tekst decyzji czterech arbitrów w sporze, poleca metropolicie (Florencja, 10 maja 1419) przebadanie kwestii i ewentualne potwierdzenie dokumentów.

2) Jan biskup włocławski, za zgodą kapituły katedralnej, dokonuje zrównania w niej (Włocławek, 1 maja 1419) dochodów beneficjów prałackich i kanonickich. Dok. nazywany tu statutami druk. z oryg. w Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLII; por. dok. 222—223.

3) Czterej arbitrzy wybrani przez biskupa włocławskiego i jego kapitułę w osobach: Jakuba biskupa płockiego, Andrzeja bisk. poznańskiego, Piotra (Wolframa) scholastyka gnieźn. i Dadźboga kantora płock., wydają wyrok (Włocławek, 9 lutego 1419) zobowiązujący Kropidłę do przekazania swojemu senatowi majątności wolborskich diecezji do czasu papieskiego zatwierdzenia dokonanej przez niego inkorporacji kapituły prepozytury krakowskiej św. Michała, a prałatom i kanonikom polecają niezwłoczne wznowienie przy katedrze rezydencji. Dok. druk. z kopii 1453 r. w Acta capitulorum, I (r. 1894) nr 1170; por. dok. 232.

4) Jan (Kropidło) biskup włocławski wciela (Włocławek, 11 lutego 1419) beneficjum prepozytury św. Michała na zamku krakowskim do ogólnego uposażenia kapituły włocł.

Z. N. Dokument arcybiskupa Mikołaja zredagował w formie instrumentu notarialnego Zbylut s. Świętosława z Sarbi, kleryk archidiec. gnieźn., not. publ. z ust. ces.

(J. Jaciński)

[3. Data i miejsce] 1419, 19 listopada, Siedlimowo
— — *in Schedlymowo* — — *XIX die mensis Novembris anno Domini millesimo quadringentesimo decimo nono, Indicione duodecima* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 767, wys. 468, zakł. 71 mm.

Z woskowej pieczęci arcybpa Mikołaja większy, luźny kawałek znajduje się w czerwonym wełnianym woreczku (z XVI w.), mocno zniszczonym przez mole, kiedyś reperowanym. Sam woreczek ledwo wisi na podwójnym sznurze jedwabnym koloru żółto-różowego.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Z powodu swej cienkości i gęstego złożenia jest on znacznie pognieciony. Posiada kilka plam od za-

wilgocenia, parę niewielkich dziur na dolnym składaniu i większą, wyżartą przez mysz, na zakładce. Pismo ładne, na składaniach dość wytarte, mające 2 inicjały. Widoczna powierzchnia odwrocia znacznie zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XV w. — nieczytelne i przez następnego pracownika przekreślone].

[1 poł. XVI w.] Registrata.

[ok. 1551 r.] ... super adequacione dignitatum et prebendarum Sedis Apostolicae.

[2 poł. XVI w.] Incorporatio praepositurae S. Michaelis in castro Cracovien., habentis in redditibus 2000 marcarum argenti, pro refectionibus et mensa Capituli Wladislaviensis cum ea obligatione epi Joannis ducis Opolien., quod Wolboriensis castellania tam diu in usu et possessione perduret Capli sui W., usque ad integram assecutionem [a] Caplo W. dictae praepositurae S. Michaelis, quae per dictum epum obtineri debuit, a. 1419 [nr] 586.

[inw. Sienickiego, 1727] Ex scatura privilegiorum communium V. Capli Vlad. n° 1mo.

Revisum a. D. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Potwierdz. (bez 2 insertów) publikuję niżej w tym tomie — 9.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 481.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 566. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 235.**

[2. Wystawca i treść] Andrzej z Lubrańca sędzia i Andrzej z Brzezia podsędek generalni kujawscy oświadczają, iż wyliczeni imiennie oficjalisci sądu królewskiego urzędujący w Gębicach powiadomili ich, że biskup włocławski Jan (Kropidło) i Modlibog dziedzic z Modliborzyc, spierający się o granice pomiędzy swymi wsiami: Parchanie (biskupa) i Modliborzyc, postanowili pozostać przy dotychczasowych rozgraniczeniach.

(J. łąciński)

[3. Data i miejsce] 1420, 31 maja, Gębice

— — *anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo, feria sexta infra octavas festi Penthecostes* — — *in Gambicze* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 290, wys. 120, zakł. 30 mm.

Po woskowych pieczęciach obu wystawców tkwią w zakładce paski pergaminowe. Z pieczęci sędziego (od lewej strony dla czytającego) jeszcze trzyma się pasków większa część masy woskowej.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Pismo staranne, ale prześwitujące na odwrocie. Odkryta powierzchnia odwrocia pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XV w.] Parkanye.
[1 poł. XVI w.] Limitacio granicierum inter Parchanie et Modlibogum.
[poł. XVI w.] Limitacio granicierum inter Parkanie et Modlibogum.
[kon. XVI w.] Limites inter Modlibozicze et [Parkanye] approbatae per
Judicium terrestre anno 1420 [nr] 689.
Auscultat. 1597 oraz parafy Siecińskiego i Gardlińskiego.
[inw. Sienickiego] 1728. Clavis Raciaz. n° 26.
Visum 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].
Revisum 1799 [2 wiz. gen. katedry bpa Rybińskiego].
[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Ryszczewski et Muczkowski: Codex di-
plom. Poloniae, t. II, pag. 391.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:
Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLXIII, pod datą 7 czerwca.
Dok. regestowany w:
1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 150.
2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 216. Numer ten był uważany za
ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 236.**

[2. Wystawca i treść] Marcin papież V, na prośbę króla Władysława
(Jagielly) rozporządza, że ze względu na dobro Kościoła do kapituły
włocławskiej powinni być na przyszłość przyjmowani tylko synowie
szlacheckiego pochodzenia oraz posiadający stopnie naukowe.

(J. łaciński)

[Podobne przywileje otrzymały kapituły katedralne tzw. diecezji tra-
dycyjnych: gnieźnieńskiej, krakowskiej, płockiej i poznańskiej].

[3. Data i miejsce] 1421, 30 lipca, Tivoli

— — *Tibure, III Kalendas Augusti, pontificatus nostri anno quarto.*

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. z grubego pergaminu.

Szer. 547, wys. 327, zakł. 59 mm.

Na podwójnym żółto-brązowym jedwabnym sznurze wisi ołowiana bulla
Marcina V.

Stan zachowania samego pergaminu bardzo dobry. Pismo kaligraficzne.
Pierwszy wiersz od góry wykonany majuskułą wydłużoną. Widoczna po-
wierzchnia odwrocia poźółkła.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Bulla, quod non recipiantur ignobiles, sed nobiles in
prelaturas et canonicatus ac graduate persone [nr] 156.

[1 poł. XVI w.] Registrata in Statutis Capli Wlad.

Auscultat. 1597 oraz parafy kan. Siecińskiego i Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego, 1727] N° 4to.

Revisum a. D. 1729 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Martini Pp. V, 1421.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Statuty kap. włocł. (r. 1915) s. 89—91, wg pisowni nowożytniej.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 28, bez roku.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 679, bez roku. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 237.**

[2. Wystawca i treść] Piotr z Widawy sędzia i Świętosław z Zawady podsędek generalni sieradzkiej podają do wiadomości, że sąd królewski urzędujący w podanym składzie w dniu 24 grudnia 1421 r. ustalił granice, które szczegółowo wyliczają, pomiędzy posiadłościami opactw Premonstratensów w Witowie i Cystersów w Sulejowie.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1421, 29 grudnia, Piotrków

— — *Potrkow, secunda feria proxima post festum Nativitatis Cristi, anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo primo* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 322, wys. 182, zakł. 39 mm.

Po woskowych pieczęciach sędziego i podsędka zwisają z zakładki pergaminowe paski. Paska po pieczęci podsędka (po prawej stronie przy czytaniu) trzyma się rozpruty pokrowczyk, wykonany z ponsowego jedwabiu może w XVI w.

Stan zachowania samego pergaminu dość dobry: na złożeniach niewielkie dziury, uszkodzenie na prawym brzegu. Pismo staranne, inicjał.

[5. Sygn. dawne, noty, rejestry] na odwrocie:

[2 poł. XV w.] *Privilegium super ripas et prata et limites pagorum Kalek ad Piotrkow, Przygłow circiterve tenendos.*

[1 poł. XVI w.] *Limites Monastery Vithoviensis.*

[2 poł. XVI w.] *Granities nostri fundi et Suleioviensis. Bene perlegantur.*

[kon. XVI w.] *Limites Przegłow.*

[6. Uwagi]:

Dok. przywieziony z Witowa do Włocławka w 2 poł. XIX stulecia.

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. III (r. 1858) nr CXCXV — z informacją, że dok. został wystawiony bez podania miejsca, nadto data szczegółową brzmi: 31 grudnia.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 993. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 238.**

[2. Wystawca i treść] Andrzej Modlibowski i nie podany z imienia zarządca majątności łagowskich biskupstwa włocławskiego oraz siedmiu sołtysów obwodu łagowskiego zaświadcza, że Piotr sołtys wsi Ząbkowa Wola (obecnie Wola Zamkowa, pierwotnie Sędkowa Wola) sprzedał

posiadane przez siebie sołectwo za 30 grzywien monety polskiej niejakiemu Łaniowi (Lhanony) i jego sukcesorom.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1424, 20 stycznia, Łagów
[in Lagow] *bannito in iudicio, feria quinta in festo sanctorum Martirum Ffabiani et Sebestiani, anno Domini millesimo quatricentessimo vicessimo quarto.*

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 218, wys. 101, zakł. 24 mm.

Po woskowej pieczęci Modlibowskiego (heraldycznie pierwszej) tkwią w zakładce tylko pergaminowe paski. Woskowa pieczęć administratora Łagowszczyzny ocalała, jednak jest zniszczona na awersie.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Pismo ładne, inicjał.

[5. Sygn. dawne, noty, rejestry] na odwrocie:

[2 poł. XVI w.] *Venditionis scultetiae in Dambrowa* [powinno być: Sanbkowa] *Wolia, 1424 [nr] 389 [?].*

[1 poł. XVII w.] *Non spectat ad privilegia.*

[inw. Sienickiego, 1727] *Ad scatulam variar. personar. n° 40.*

Rev. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembekaj].

Visum 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

1. Kod. dypl. Pol. III (r. 1858) nr CXCXVII.

2. Kod. dypl. Młp. IV (r. 1905) nr MCCXVI — z kop. z ok. 1784 r. (Te-ka Narusz. 14 nr 19) i bez zaznaczenia o wyd. 1.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 233, z błędną nazwą: Dambrowa.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 437, z mylną nazwą: Dąbrowa. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 239.**

[2. Wystawca i treść] Burmistrz i rajcy miasta Pyzdry podają do wiadomości, że starsi cechu rzeźniczego w Pyzdrach ufundowali w tamtejszym kościele parafialnym pw. Najświętszej Dziewicy Matki Bożej ołtarz pt. Ciała Chrystusowego oraz świętych Stanisława, Wojciecha i Wawrzyńca MM, wreszcie uposażyli przyszłego jego ołtarzystę Mikołaja Kaszwoda i jego następców czynszem wynoszącym 5 grzywien rocznie. W rezultacie czego proszą biskupa poznańskiego Andrzeja względnie jego wikariusza generalnego o kanoniczne erygowanie przy nim altarii.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1424, 17 marca, Pyzdry

— — *in Pysdri, feria sexta proxima ante dominicam Reminiscere sub anno nativitatis Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quarto* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 298, wys. 200, zakł. 37 mm.

Po woskowej pieczęci m. Pyzdry zawieszanej na pergaminowych paskach widnieją tylko nacięcia.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Posiada kilka drobnych dziurek, przeważnie przy złożeniach. Pismo ładne, inicjał. Odkryta powierzchnia odwrócia średnio zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrócie — nie ma żadnych.

[6. Uwagi]:

Dok. przybył do Włocławka w 2 poł. XIX w.

Dok. publikuję w tym tomie poniżej — 10.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 883. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 240.**

[2. Wystawca i treść] Władysław (Jagiello) król Polski, odwdzieczając się za różne przysługi Janowi (Pelli) biskupowi włocławskiemu, nadaje mu i jego następcom plac w Solcu n. Wisłą pod Fordonem w celu wystawienia sobie dworku, zabudowań i śpichlerza.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1424, 16 kwietnia, Brodnia
— — *in* — — *Brodnya, die Dominico Ramispalmarum anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 376, wys. 230, zakł. 112 (s) mm.

Przy dyplomie nie zachowała się woskowa pieczęć królewska ani sznur, który przechodził przez okrągłe dziurki wykonane ówczesnym dziurkaczem (s).

Stan zachowania samego pergaminu bardzo dobry. Pismo ładne. Inicjał przekraczający wysokość całego tekstu. Inwokacja wykonana majuskułą.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrócie:

[1 poł. XVI w.] Super area in opido Solecz prope Fordan Episcopo et Ecclesie.

[2 poł. XVI w.] Donatio Kazimiri [St. Chod. poprawił na: Wladisla] regis Poloniae [tu obramowany tekst z 1 poł. XVI w.] Wladislaviensium pro curia et domibus ac granario ibi construendis, 1424 [nr] 374.

Auscultat. 1597 a następnie parafy Siecińskiego i Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego, 1727] Ecclesiae Vlad. n° 34.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Visum a. D. 1760, d. 23 Aug. [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego] nro 34.

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzyszcz. Codex, II, CCCLXV, p. 401.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLXV.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 101 — z mylnym imieniem króla: Casimirum.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 34. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 241.**

[2. Wystawca i treść] Piotr z Falkowa sędzia i Zawisza z Oleśnicy podsędek generalni ziemi sandomierskiej oświadczają, że Stanisław dziedzic wsi Żerniki zeznał wobec sądu ziemskiego (w Opatowie), iż zamienił z Mikołajem dziedzicem wsi Zwola część wsi Żerniki na część wsi Jerzmanowice.

(J. łaćński)

[3. Data i miejsce] 1424, 15 czerwca, Opatów

— *in Oppathow, feria quinta proxima post festum Pentecosten anno Domini millesimo quadringesimo vicesimo quarto.*

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 215, wys. 116, zakł. 30 mm.

Po woskowych pieczęciach sędziego i podsędka tkwią w zakładce pergaminowe paski. Przy pasku po pieczęci podsędka (po prawej stronie czytającego) wisi resztką pokrowczyka z granatowego towaru.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Dawniejsze zawilgocenie po prawej stronie. Pismo ładne. Widoczna powierzchnia odwrocia połówka.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Privilegium super Zerniky Nicolai de Swolia.

[poł. XVI w.] Nicolai de [Swolya] Zerniki sortis.

[2 poł. XVI w.] Litterae Judicij terrestres in Oppatow super commutatione nobilium inter se sortis Nicolai in Zerniki, 1424, ad clavem Pircovo [nr] 313.

Auscultat. 1597 [oraz parafy kan.] Siecińskiego i Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego] Clavis Pierkovien. n° 10 [r. 1728].

Visum 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

1. Kod. dypl. Pol. III (r. 1858) nr CXCXVIII.

2. Kod. dypl. Młp. IV (r. 1905) nr MCCXX — z kop. ok. 1784 r. (Teki Narusz. 14 nr 28), nadto bez wzmianki o wyd. 1.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 242.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 388. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 242.**

[2. Wystawca i treść] Jan ze Słupowej archidiakon i oficjał wrocławski, na przedłożenie biskupa włocł. Jana Pelli, transumuje następujący dokument, potrzebny mu do procesu toczącego się prawdopodobnie w Rzymie:

Mszczuj II (Mestwin) książę Pomorza (Gdańskiego) doprowadza do zgody (Wyszogród, 16 września 1284) pomiędzy biskupem wrocławskim Wisławem i jego kapitułą a Konradem (von Thierberg) mistrzem krzy-

zackim i jego radą w sporze toczącym się o młyn na rzece Wierzycy.

Z. N. Transumpt ten w formie instrumentu notarialnego sporządził Stanisław s. Budka z Karnkowa kleryk diec. plockiej, not. publ. z ust. ces.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1424, 9 września, Włocławek
— — *Wladislavie, anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto, Indiccionne secunda — — die vero nona mensis Septembris — —*

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 390, wys. 250, zakł. 18 mm.

Po woskowej pieczęci oficjała Jana widać w zakładce tylko nacięcie na pergaminowy pasek.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Mała dziura na złożeniu po prawej stronie, akurat na miejscu „quarto” w daciej insertu. Pismo ładne. Inicjał w formule notarialnej przekracza wysokość jej tekstu. Odkryta powierzchnia odwrocia znacznie pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Super clausura in Verissa, circa villam Brody, Epo data et descriptio granicierum.

[poł. XVI w.] Registrata.

[2 poł. XVI w.] Transumptum privilegij Mestwini ducis Pomeraniae factum ab officiali W. [i tu znajduje się okolona nota z 1 poł. XVI w.] anno Dni 1424 [nr] 240.

Auscultat. 1597 a następnie parafy Siecińskiego i Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego, 1727] Ex scatula privilegiorum communium V. Capli Vlad. n° 32.

Revis 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Trans. publikuję niżej w tym tomie — 11.

Insert drukowany w:

1. Cod. dipl. Pruss. II (r. 1842) nr 7.

2. Pommerell. Ub. (r. 1882) nr 378.

Dok. regestowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 277.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 597. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] Dokument 243.

[2. Wystawca i treść] Wojciech (Jastrzębiec) arcybiskup gnieźnieński i prymas, stojący na czele doraźnego sądu króla Władysława (Jagielly) oświadcza, że w sporze zaistniałym pomiędzy biskupem włocławskim Janem (Pella) a (kasztelanem) konarskim sieradzkim Dobiegniewem z Kamionacza o pobranie grzywny za zabicie dziewczyny we wsi biskupstwa włocławskiego przyznał ją biskupowi. Także w innym sporze toczącym się między wspomnianym biskupem a mieszczanami m. Gniewkowa o dziesięcinę z lnu przysądził ją temuż hierarsze.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1425, 24 lipca, Łęczyca
— — *in Lancicia, in vigilia beati Iacobi Apostoli Gloriosi, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quinto* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 371, wys. 222, zakł. 53 mm.

Po woskowej pieczęci arcybpa Wojciecha zwisa z zakładki nadwierzony pergaminowy pasek, a przy nim nadpsuty woreczek z czerwonego materiału wełnianego (z XVI w.), kiedyś reperowany.

Stan zachowania samego pergaminu bardzo dobry. Pismo ładne, prawie kaligraficzne. Prosty inicjał wysunięty na lewy margines i do góry. Widoczna powierzchnia odwrocia trochę zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XV w.] *Litera iudicialis pro pena interfeccionis puelle vel mulieris.*

[2 poł. XVI w.] *Wladisłai regis Poloniae adiudicatio penę occasione interfectę mulieris in clave Wolborien. rmo domino epo Wlad. necnon adiudicatio decimae lini in Gniewkow per 2 gr. anno 1425 [nr] 325.*

Auscultat. 1597 oraz parafy kan. Siecińskiego i Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego] 1728, *clavis Wolbor. n° 12.*

Visum 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

Revisum 1799 [2 wiz. gen. katedry bpa Rybińskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLXX.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 389.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 153. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 244.**

[2. Wystawca i treść] Jan (Pella) biskup włocławski podaje do wiadomości, że na prośbę (czterech) sołtysów ze wsi Szóstka (Soznka), w pow. radziejowskim a kasztelanii biskupiej raciańskiej, okazujących mu częściowo zniszczony przywilej prawa magdeburskiego na to sołectwo i proszących o nowy, za zgodą kapituły katedralnej wznowił go, określając przy tej okazji uposażenie i uprawnienia sołtysów, obowiązki mieszkańców oraz własne rezerwacje.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1426, 7 stycznia, Włocławek

— — *Wladislavie, feria secunda in crastino Epyphanie Domini, in capitulo generali, anno eiusdem millesimo quadringentesimo vicesimo sexto* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 445, wys. 235, potrójna zakł. 40 mm.

Na zielono-różowych sznurach wiszą woskowe pieczęcie biskupa i ka-

pituley. Biskupa, od lewej strony dla czytelnika, okrągła ze zniszczonym awersem. Kapituły zniszczona na dole miski, ale dobrze zachowana na awersie, owalna.

Stan zachowania samego pergaminu, grubego, dobry. Posiada drobne zawilgocenia i dziurki na złożeniach. Pismo ładne, niemal kaligraficzne. Inicjał ozdobny na wysokości 18 wierszy. Odkryta powierzchnia odwrocia pobrudzona. Nierówno złożony.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XVI w.] Regest pisany drobną czcionką prawie wyblakły.

Auscultat. 1597 a następnie parafy Siecińskiego i Gardlińskiego — niemal wyblakłe.

[inw. Sienickiego, 1728] Villa Sosnka in clave Vladislaviensi (1426) n° 8vo.

[Sienicki, później] Joannis episcopi Vlad. privilegium super advocatiam in villa Szosnka a. D. 1426.

Visum a° 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

Revisum 1799 [2 wiz. gen. katedry bpa Rybińskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzysz. Codex, II, CCCLXXV, p. 416.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLXXV.

Dok. rejestrowany w:

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 92. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] Dokument 245.

[2. Wystawca i treść] Hartungus audytor papieski, z polecenia papieża Marcina V, rozpoczyna postępowanie sądowe w Rzymie i w Polsce z powództwa kanonika wrocławskiego Mikołaja z Kik przeciwko swojemu biskupowi Janowi z Niewiesza o zabranie dziesięciny snopowej ze wsi Witowo. Na komisarzy (sędziów) w Polsce audytor powołuje biskupa poznańskiego (Andrzeja Łaskarza) względnie jego oficjała lub wikariusza generalnego (Mikołaja z Kik, pewnie innego). Prokuratorem (plenipotentem) powoda w Rzymie został Mikołaj z Hamburga, a pozwanego Henryk Hubing, pracujący w Kurii. Audytor nałożył sekwestr na dziesięcinę. (W dokumencie jest wiele wskazań prawnych oraz odwoływania się do kar).

Z. N. Dokument w formie instrumentu notarialnego spisał Henryk s. Lupusa z Rodinberg, kleryk archidiec. mogunckiej, not. publ. z ust. pap.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1426, 16 stycznia, Rzym

— — Rome — — *sub anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto, Indiccione quarta, die vero Mercurii decima sexta mensis Ianuarii* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 372, wys. 408, zakł. 50 mm.

Na jedwabnym brązowym sznurze wisi' uszkodzona obustronnie woskowa pieczęć audytora Hartunga.

Stan zachowania samego pergaminu prawie bardzo dobry. Posiada drobne zawilgocenia. Pismo ładne, ale drobne i przesycone skrótami, miejscami wyblakłe i starte. W dwóch miejscach wydłużona majuskuła oraz 2 inicjały. Widoczna powierzchnia odwrocia poźółkła.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Pro decima in Vithowo sententya [nr] 531.

[poł. XVI w.] Registrata.

Auscultat. 1597 oraz parafy kan. Siecińskiego i Gardlińskiego — mocno wyblakłe.

[inw. Sienickiego, 1727] Ad scatulam decimarum V. C. n° 4to.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. publikuję w tym tomie poniżej — 12.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 465 — bez daty, pierwszy z sześciu.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 657 — bez daty i biskup pomerański! a nie poznański. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 246.**

[2. Wystawca i treść] Marcin papież V poleca biskupowi tyt. Elekty (Piotrowi), prepozytowi uniejowskiemu i dziekanowi kruszwickiemu wprowadzenie biskupa włocławskiego Jana (Pelli z Niewiesza) w posiadanie wsi Orle z akcesoriami, zagarniętej za jego poprzedników przez Piotra s. Macieja z Lubstowa, podającego się za prałata kustosa poznańskiego, a przysądzonej mu przez audytora papieskiego Jana de Mella i utrzymanej dla powoda, mimo dwukrotnej apelacji pozwanego Piotra.

(J. łaćiński)

[3. Data i miejsce] 1426, 22 marca, Rzym

— — *Rome, apud Sanctos Apostolos, XI Kalendas Aprilis, pontificatus nostri anno nono.*

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. z grubego pergaminu.

Szer. 570, wys. 318, zakł. 87 mm.

Po ołowianej bulli (pieczęci) papieskiej tkwi w zakładce tylko resztko konopianego sznura.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Kilka dziur na złożeniach od dołu, jedna większa. Pismo piękne, kaligraficzne. Inicjał i laski liter pierwszego wiersza silnie poddane w górę. Odkryta powierzchnia odwrocia poźółkła.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[r. 1426, Rzym] Wladislaviensis (episcopus). Registrata gratis — P. de Vivianis. Cor. Jo de Montemartis. Mundetur F. Grebey.

[2 poł. XV w.] Bulla pacificacionis Orle ville, decimarum et lacus etc.

[z taką kontynuacją z 2 poł. XVI w.:] pro epo Wladislavien. Martini pp. V [nr] 54.

[poł. XVI w.] Registrata.

Auscultat. 1597 [oraz parafy] Siecińskiego i Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego, 1727] Clavis Wladislavien n° 5to.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Visum a° 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

Revisum 1799 [2 wiz. gen. katedry bpa Rybińskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzyszczew. Codex, II, CCCLXXVI, p. 419.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLXXVI jako insert zawarty w następnym dok. (z transumptu).

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 117 — bez daty.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 89. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] Dokument 247.

[2. Wystawca i treść] Piotr biskup tyt. elekteński, pierwszy z egzekutorów wyznaczonych przez papieża Marcina V do przywrócenia biskupowi włocławskiemu Janowi Pelli wsi Orle z przyległościami, poleca biskupom krakowskiemu (Zb. Oleśnickiemu) i poznańskiemu (A. Łaskarzowi) oraz ich wikariuszom gen. względnie oficjałom, a także ich poddanym mającym cokolwiek wspólnego ze wsią Orle, okupowaną przez Piotra s. Macieja z Lubstowa, podającego się za kustosa poznańskiego, wprowadzenie wymienionego biskupa w użytkowanie tejże majątności. Samemu zaś Piotrowi nakazuje pod karą ekskomuniki usunięcie się z posiadłości, wynagrodzenie krzywd biskupowi i zapłacenie kosztów związanych z procesem w Rzymie. [Przytoczony przez egzekutora mandat papieski:]

Marcin papież V poleca (Rzym, 22 marca 1426) biskupowi tyt. Elekty (Piotrowi) oraz dwu innym koegzekutorom: prepozytowi uniejowskiemu i dziekanowi kruszwickiemu wprowadzenie biskupa włocławskiego Jana (Pelle) w posiadanie wsi Orle z akcesoriami, zagarniętej za jego poprzedników przez Piotra s. Macieja z Lubstowa, podającego się za kustosa poznańskiego, przysądzonej mu przez audytora papieskiego Jana de Mela i utrzymanej dla powoda, mimo dwukrotnej apelacji pozwanego Piotra. Por. dok. 246.

Z. N. Dokument egzekucyjny bpa Piotra zredagował w formie instrumentu notarialnego Jan Cabebe z Werda, kleryk archidiec. kolońskiej, not. publ. z ust. pap.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1426, 28 marca, Rzym

— — *Rome (apud sanctum Petrum, in palacio apostolico — — sub anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto — — die Iovis v(icesima octa)va mensis Marcii — —*

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 453, wys. 550, zakł. 44 mm.

Na jedwabnym brązowym sznurze wisi owalna pieczęć woskowa biskupa Piotra, z obydwu stron uszkodzona. Sznura trzyma się rozpruty woreczek z szarego płótna, pewnie z XVII stul., kiedyś już reperowany.

Stan zachowania samego pergaminu jest raczej zły. Posiada wiele dziur na złożeniach. Pismo ładne, ale drobne i przesyczone skrótami. Pierwsza połowa górnego wiersza wykonana wydłużoną majuskulą. Formułę notarialną rozpoczyna inicjał. Widoczna powierzchnia odwrocia poźółkła.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] *Executoriales pro Orle et villis cum lacubus adiacentibus pro epo W. [nr] 194?*

[inw. Sienickiego, 1727] *Clavis Vladisl. n° 6to.*

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Visum a° 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

Revisum 1799 [2 wiz. gen. katedry bpa Rybińskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] *Ryszczew. Codex, II, CCCLXXVI, p. 418.*

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLXXVI.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 123 — bez daty.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 90. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 248.**

[2. Wystawca i treść] Hartungus kapelan i audytor papieża Marcina V przywraca kanonikowi wrocławskiemu Mikołajowi z Kik (Kickiemu) prawo do pobierania dziesięciny snopowej ze wsi Witowo na Kujawach, którego pozbawił go biskup Jan Pella. Ponadto biskupowi nakazuje, ażeby wspomnianemu kanonikowi naprawił krzywdy materialne, a do Rzymu przysłał 35 złotych florenów z tytułu kosztów sądowych.

Z. N. Dokument w formie instrumentu notarialnego spisał Henryk s. Lupusa z Rodinberg, kleryk archidiec. mogunckiej, not. publ. z ust. pap.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1425, 12 grudnia i 1426, 29 kwietnia, Rzym
— — *Rome — — sub anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo quinto, Indicciono tertia, die vero Mercurii duodecima mensis Decembris — —*; — — *Rome — — sub anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto, Indicciono quarta, die vero Lune vicesima nona mensis Aprilis — —*

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 385, wys. 560, zakł. 64 mm.

Na jedwabnym brązowym sznurze wisi obustronnie uszkodzona owalna pieczęć woskowa audytora Hartunga.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Posiada 2 podłużne dziury

na złożeniach. Pismo ładne, lecz drobne i przesycone skrótami. W pierwszej połowie górnego wiersza wydłużona majuskuła, a ponadto 3 inicjały. Odkryta powierzchnia odwrocia zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Pro decima in Withowo.

[poł. XVI w.] Registrata.

[2 poł. XVI w.] Instrumentum causae et processus ac sententiae exequutorialis [tu znajdują się objęte dwa powyższe zapisy] ad praebendam et canonicatum Wladislavien. adiudicata per commissarium Sedis Aplice (1426), [nr] 564.

[inw. Sienickiego, 1727] Ad scatulam decimar. V. C. n° 9no.

Rev. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. publikuję niżej w tym tomie — 13.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 465 — bez daty, jeden z sześciu.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 658 — z samą datą 1426. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 249.**

[2. Wystawca i treść] Jan Sundissalm kapelan i audytor papieża Marcina V, po apelacji biskupa włocławskiego Jana Pelli od poprzedniego wyroku (dok. 248) zatwierdza tenże. Ponadto obciąża biskupa dalszą takszą 20 złotych florenów, przeznaczonych na rzecz kanonika Mikołaja i koszty ciągnącego się procesu.

Z. N. Dokument w formie instrumentu notarialnego zredagował Wilhelm Paedze kleryk diec. utrechtckiej, not. publ. z ust. pap. i ces.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1426, 4 marca i 29 kwietnia, Rzym

— — *Rome* — — *anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto, Indictione quarta, die vero Lune quarta mensis Marcii* — —; — — *Rome* — — *anno, indictione et pontificatu quibus supra, die vero Lune vicesima nona mensis Aprilis* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 340, wys. 496, zakł. 48 mm.

Na jedwabnym brązowym sznurze wisi obustronnie uszkodzona owalna pieczęć woskowa audytora Jana.

Stan zachowania samego pergaminu prawie bardzo dobry. Na dole posiada 2 okrągłe dziurki. Pismo ładne, ale drobne i nasyczone skrótami. W pierwszej połowie górnego wiersza wydłużona majuskuła, a nadto 2 inicjały. Widoczna powierzchnia odwrocia znacznie pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XV w. — pierwsza część trudna do odczytania, druga:] pro decima in Withowo contra episcopum.

[2 poł. XVI w.] Instrumentum sententiae commissarii Sedis Apostolicae

pro decima in Vithowo pro prebenda et canonicatu Wladisl. contra dnum Joannem epum latae [nr] 575.

[inw. Sienickiego, 1727] Ad scatulam decimarum V. Capli n° 7mo.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. publikuję w tym tomie poniżej — 14.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 465 — bez daty, jeden z sześciu.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 660. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] Dokument 250.

[2. Wystawca i treść] Marcin papież V poleca biskupowi tyt. elektańskiemu (Piotrowi), prepozytowi kościoła Św. Ducha w Poznaniu i oficjałowi poznańskiemu (Maciejowi Korzbokowi) przeprowadzenie egzekucji w sprawie dziesięcin z Witowa na rzecz kanonika włocławskiego Mikołaja z Kik. Wystarczy, jeżeli dokona tego jeden z nich, nawet przez prokuratora. Przy tej okazji powiadamia ich o przegranej procesie w tej sprawie biskupa włocł. Jana Pelli przed audytorem papieskim Hartungiem, o odrzuceniu pierwszej jego apelacji przez audytora Jana Sundissalm i drugiej przez audyt. Jana de Thomariis. Egzekucja ma polegać na wprowadzeniu kanonika w użytkowanie dziesięciny oraz wypłacenie przez biskupa kosztów procesów w sumie 69 złotych florenów (35+20+14).

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1426, 16 lipca Rzym

Rome apud Sanctos Apostolos; XVII Kalendas Augusti pontificatus nostrii anno nono.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 523, wys. 277, zakł. 69 mm.

Na konopnym skręconym sznurze wisi ołowiana pieczęć (bull) pap. Marcina V.

Stan zachowania samego pergaminu niemal bardzo dobry. Górna część zakładki zawinięta od złożenia. Pismo ładne, stosujące już literę t zamiast c (tio). Dwa inicjały zwykłe, jeden ozdobny. Odkryta powierzchnia odwróca pozóółkła.

[5. Sygn. dawne, noty, registry] na odwrócie:

[2 poł. XV w. — nota krótsza, znacznie wyblakła].

[1 poł. XVI w. — zapis dłuższy, bardziej wyblakły].

[poł. XVI w.] Pro decima in Vythowo commissio [nr] 530 [oraz] Registrata.

[inw. Sienickiego, 1727] Ad scatulam decimarum V. C. n° 6to.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Martini Pp. V.

[6. Uwagi]:

Dok. publikuję niżej w tym tomie — 15.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 465 — bez daty, jeden z sześciu.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 659 — bez daty. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 251.**

[2. Wystawca i treść] Piotr biskup tyt. elekteński, pierwszy z egzekutorów mianowanych w tej sprawie przez papieża Marcina V, nakazuje biskupowi włocławskiemu Janowi Pelli, pod sankcją zaciągnięcia na siebie i współników ekskomuniki, zwrot kanonikowi włocł. Mikołajowi z Kik s. Filipa uprawnień do dziesięciny z Witowa, wyrównanie mu szkód materialnych od czasu pozbawienia go tejże oraz zapłacenie 69 złotych florenów do Kurii Rzymskiej z tytułu kosztów przewlekłego procesu sądowego. [Egzekutor przytoczył w całości papieski mandat egzekucyjny:]

Marcin papież V poleca (Rzym, 16 lipca 1426) biskupowi tyt. Elekty (Piotrowi) oraz dwu innym koegzekutorom: prepozytowi kościoła zakonnego Św. Ducha w Poznaniu za murami i oficjałowi poznańskiemu (Maciejowi Korzbokowi) dokonanie egzekucji odnośnie do dziesięciny z Witowa przeciwko biskupowi włocławskiemu Janowi (Pelli), który przegrał w tej sprawie proces w Rzymie z kanonikiem włocł. Mikołajem z Kik, a także dwie apelacje. Por. dok. 250.

Z. N. Dokument egzekucyjny biskupa Piotra zredagował w formie instrumentu notarialnego Herman Keyenberg kleryk diec. lubeckiej, not. publ. z ust. ces.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1426, 20 sierpnia, Genesenum (Italia)

— — *Genesani* — — *sub anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo sexto, Indictione quarta, die vero Lune vicesima mensis Augusti* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 407, wys. 497, zakł. 61 mm.

Na konopnym skręconym sznurze wisi owalna pieczęć woskowa biskupa Piotra, obustronnie uszkodzona. Długi koniec jednego ze współsznurów przyrywany przy rewersie samej pieczęci.

Stan zachowania samego pergaminu więcej niż dobry. W części dolnej, od strony lewej, na złożeniach posiada kilka dziurek. Pismo ładne, ale zbyt ciasne i przesycone skrótami. Notariusz po większej części stosuje już literę t zamiast c (w przypadkach takich jak tio). Początek górnego wiersza oddany wydłużoną majuskułą. Z. N. i 2 inicjały proste. Widoczna powierzchnia odwrocia poźółkła.

[5. Sygn. dawne, noty, registry] na odwrocie:

[2 poł. XV w. — nota niewidoczna; pisał już na niej swoją archiwista z 2 poł. XVI stul.].

[r. 1551 — kan. Piotrkowski] Executoriales super decima in Wythowo contra episcopum Wladislaviensem.— Registrata.

[2 poł. XVI w.] Executoriales super decima in Vitowo pro capitulo Wladislaviensi contra eppum W. eiusdem occupatorem [nr] 674.

[XVII w. — niestarannie] Commissiones et sententia commissariorum pro decima in villa Vitowo pro Capitulo Wladislaviensi.

[inw. Sienickiego, 1727] Ad scatulam decimar. V. C. n° 5to.
R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].
Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Wyrok (bez mandatu) publikuję w tym tomie poniżej — 16.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 465 — bez daty, jeden z sześciu.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 662? Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 252.**

[2. Wystawca i treść] Mikołaj Korzbok kanonik i oficjał poznański, trzeci z egzekutorów mianowanych przez papieża Marcina V po wygrany w Rzymie procesie kanonika włocławskiego Mikołaja z Kik o dziesięcinę ze wsi Witowo przeciw biskupowi włocł. Janowi Pelli, wzywa tegoż biskupa przez niektórych rządców parafii diecezji poznańskiej, gnieźnieńskiej, włocławskiej i płockiej do stawienia się w Konsystorzu Poznańskim w celu ustalenia szkód materialnych, które powinien uiścić na rzecz wspomnianego kanonika. [Egzekutor załącza w całości mandat egzekucyjny papieża:]

Marcin papież V poleca (Rzym, 16 lipca 1426) biskupowi tyt. Elekty (Piotrowi) oraz dwu innym koegzekutorom: prepozytowi kościoła zak. Św. Ducha za murami Poznania i oficjałowi poznańskiemu (Maciejowi Korzbokowi), ażeby dokonali egzekucji odnośnie do dziesięciny z Witowa przeciw biskupowi włocławskiemu Janowi (Pelli), który przegrał w tej sprawie z kanonikiem włocł. Mikołajem z Kik proces w Rzymie a także dwie apelacje. Por. dok. 250.

(J. łaciński)

[3. Data i miejsce] 1426, 12 listopada, Poznań
Poznanie, duodecima mensis Novembris anno Domini M° CCCC° XXVI° — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 468, wys. 302, zakł. 38 mm.

Po woskowej pieczęci oficjała Korzboka tkwi obustronnie w zakładce pergaminowy pasek.

Stan zachowania samego pergaminu więcej aniżeli dobry. Z powodu swej cienkości, został on trochę pognieciony. W dolnym prawym rogu zakładki uległ zawilgoceniu grożącemu początkiem butwienia. Pismo staranne. Odkryta powierzchnia odwrocia znacznie pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XV w.] Pro decima in Vithovo, quam episcopus ocupaverat.

[poł. XVI w.] Registrata in statutis Capituli Wlad.

[2 poł. XVI w.] 524 [które przekreślono i napisano:] 523.

[inw. Sienickiego, 1727] Ad scatulam decimar. V. C. [oraz] Sententia arbitralis Matthiae Cordebog canonici et officialis Posnaniensis ratione decimae in Wittowo possessionis d. Nicolai de Czych [s] canonici Vlad., quam episcopus Joannes Vlad. sibi appropriaverat etc., lata a° D. 1426.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].
Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Egzek. (bez mandatu) publikuję niżej w tym tomie — 17.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 465 — bez daty, jeden z sześciu.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 656, w którym wyrażono się „ad Nicolaum de Czyże”. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 253.**

[2. Wystawca i treść] Jakub z Jeziorska prepozyt kolegiaty uniejowskiej, drugi z wykonawców mandatu egzekucyjnego papieża Marcina V wydanego na Piotra s. Macieja z Lubstowa, podającego się za prałata kustosza poznańskiego, po trzech uprzednich wyrokach skazujących audytorów papieskich za nieprawne posiadanie przez 8 lat wsi Orle, przynależnej do meńsy biskupa włocławskiego Jana Pelli, nakazuje wybranym duszpasterzom archidiec. gnieźnieńskiej oraz diec. włocławskiej i poznańskiej egzekucję w swoich kościołach wyroku czyli ekskomuniki na wspomn. Piotra nie chcącego ustąpić z Orla, wypłacić biskupowi 80 grzywien odszkodowania, wreszcie kosztów procesowych. [Dokument egzekutora zawiera w całości mandat egzekucyjny papieża:]

Marcin papież V poleca (Rzym, 22 marca 1426) biskupowi tyt. Elekty (Piotrowi) oraz dwu innym koegzekutorom: prepozytowi uniejowskiemu (Jakubowi) i dziekanowi kruszwickiemu wprowadzenie biskupa włocławskiego Jana (Pelle) w posiadanie wsi Orle z akcesoriami, zagarniętej za jego poprzedników przez Piotra s. Macieja z Lubstowa, podającego się za kustosza poznańskiego, przysądzonej biskupowi przez audytora papieskiego Jana de Mola i utrzymanej dla powoda, mimo dwukrotnej apelacji pozwanego Piotra. Por. dok. 246.

Z. N. Dokument egzekucyjny prepozyta Jakuba sporządził w formie instrumentu notarialnego Stanisław s. Budka z Karnkowa, kleryk diec. plockiej, not. publ. z ust. ces.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1427, 12 lutego, Włocławek

— — *Wladislavie* — — *anno Domini millesimo CCCC^{mo} vicesimo septimo* — — *die vero XII mensis Februarij* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 525, wys. 622, zakł. 87 mm.

Na wysokiej zakładce, po obydwu jej stronach, wypisali raporty egzekucyjne zleceniobiorcy w liczbie 20: plebani, komendarz parafii oraz przeważnie wikariusze katedralni, kolegiaccy i parafialni, pochodzące z okresu 12 lutego — 2 kwietnia 1427. Prepozyt Jakub i ci, którym nakazał egzekucję, przywiesili do zakładki, za wyjątkiem jednego, swoje pieczęcie woskowe na pergaminowych paskach. Wszystkie były okrągłe, egzekutora Jakuba największa, piąta od lewej strony. Pewnie w XVI w. otrzymały one wełniane czerwone woreczki, zniszczone później w całości lub w większej części przez insekty. Po pieczęci prepozyta zostały paski i pokrowczyk. Możliwie dobrych pieczęci pozostaje 4, pokruszona w woreczku 1, samych pasków po pieczę-

ciach 8, pasków z pustymi pokrowczykami 7, 2 puste ochraniacze osobno, po jednej pieczęci tylko nacięcia. Pieczęcie mogły należeć do reprezentowanych instytucji albo były prywatne. Obecnie trudno rozegrać nawet 4 lepiej ocalałe.

Stan zachowania samego pergaminu dobry, jednak z powodu swej cienkości, wielkiej powierzchni, gęstych złożeń i licznych pieczęci trochę pognieciony. Pismo ładne posiadające Z. N. i 2 inicjały. Odwrocie dolnej połowy dokumentu zabrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XVI w.] Sentencia Sedis Apostolicae condemnantis małą fidei quendam Orlie villae cum pertinentiis possessorem Mathiam [s] de Lubstow custodem Posnanien. et in eandem, uti propriam epalem, reintromittens dnum Joannem epum Wladislavien. et successores suos, cum penis ipsius iniqui occupatoris, anno 1427 [nr] 184.

Auscult. 1597 [oraz niżej] parafy kan. Siecińskiego i Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego] 1728 Clavis Vladisl. n° 3tio.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Visum a° 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzeszcz. Codex II, CCCLXXVII, p. 429.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLXXVII.

Dok. regestowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 115 (przeciw Maciejowi, a nie Piotrowi).

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 87 (również pko Maciejowi, a nie Piotrowi). Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 254.**

[2. Wystawca i treść] Stanisław prepozyt klasztoru Bożogrobców poza murami m. Gniezna, sędzia, konserwator i obrońca z ramienia Stolicy Apostolskiej całości posiadania biskupstwa włocławskiego i tamt. kapituły, nakazuje rządcom parafii Niesułków, Kołacin, Dmosin i zapewne pobliskiego Pszczonowa, a nie Pieniżkowa na Pomorzu jak pisze w dokumencie, ogłoszenie w swoich kościołach ekskomuniki na kilku okolicznych nobilów i plebejów, zwłaszcza na Mikołaja z Kraszowa, za szkody wyrządzone w tenucie niesułkowskiej majątków tejże diecezji oraz uporczywe niestawienie się na rozprawę.

Z. N. Dokument w formie instrumentu notarialnego spisał Tomasz s. Konrada z Książa, kleryk diec. krakowskiej, not. publ. z ust. ces.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1427, 14 grudnia, w klaszt. poza mur. Gniezna
— — *in domo nostre habitacionis extra muros Gneznenses, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo septimo* — — *die Saturni XIII mensis Decembris* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. z grubego pergaminu.

Szer. 478, wys. 278, zakł. 33 mm.

Na odwrocie dokumentu zamieścili swoje raporty o egzekucji mandatu plebani z Dmosina, Kołacina i Niesułkowa pod datą 21 grudnia. Okrągła pieczęć woskowa prepozyta Stanisława wisi w pośrodku dokumentu na pergaminowych paskach dobrze zachowana. Woreczek do niej z czerwonej wełnianej materii (XVI w.), podniszczony znajduje się osobno w kopercie. Po pieczęci woskowej jednego z egzekutorów zwisają z zakładki pergaminowe paski, a po dwóch następnych, w prawym kierunku, widać tylko nakłucia w zakładce.

Stan zachowania samego pergaminu dobry, w zakładce pognieciony. Pismo staranne mające Z. N. oraz inicjał prosty. Odwrocie dolnej połowy dokumentu zabrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, registry] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Contumacionis contra nobiles de Mazovia vigore confutationis.

[poł. XVI w.] Copiata. Registrata.

[2 poł. XVI w.] Sentencia et processus praepositi Gnesnen. ordinis S. Augustini, conservatoris iurium ecclesiae Wladisl. contra nobiles quosdam, et specialiter Nicolaum de Crassowo, occasione exactionum pecuniarium et aliarum rerum spoliacione per ipsos factarum, in bonis et subditis epi W. Joannis in territorio Niessulkowo, cum pronunciatione contumaciae et rigorosi interdicti eiusdem Nicolai Crassowski, tamen cum termino satisfactionis, 1427 [nr] 357.

Auscult. 1597 [a poniżej] parafy St. Siecińskiego i P. Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego, 1727] Clavis Niesułkoviensis n° 4to.

Rev. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Visum 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego]

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzyszcz. Codex II, CCCLXXVIII, p. 436.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLXXVIII.

Dok. regestowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 369.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 237. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 255.**

[2. Wystawca i treść] Jan Pella biskup włocławski, mając na uwadze szczupłość dochodów wspólnej mensy kapituły katedralnej, wciela do niej sto seksagen groszy monety obiegowej w Królestwie Polskim (po 60 groszy w każdej saksagenie), pochodzących z dziesięcin biskupich w Starym Radziejowie, Bronisławiu i Lubaniu, na podziały chórowe dla rezydujących prałatów i kanoników, a z nich część na msze i wigilie odprawiane przez tychże za zbawienie jego i poprzednich biskupów 4 razy w roku (w Suche Dni).

Z. N. Dokument ten w formie instrumentu notarialnego zredagował Stanisław s. Budka z Karnkowa kleryk diec. płockiej, not. publ. z ust. ces.

(J. łaćński)

[3. Data i miejsce] 1428, 9 marca, Włocławek

— — *in castro nostro Wladislaviensi* — — *sub anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo octavo* — — *die Martis nona mensis Martii* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. z grubego pergaminu.

Szer. 552, wys. 365, zakł. 56 mm.

Po woskowych pieczęciach i sznurach biskupa Jana i kapituły widoczne są w zakładce tylko dziury.

Stan zachowania samego pergaminu więcej niż dobry. Pismo staranne posiadające Z. N. oraz dwa inicjały ozdobne. Widoczna powierzchnia odwrocia zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Donacio decimarum Capitulo Stareradzyewo et Bronyslawy cum maldratis in Lubanie per Johannem epum pro refectionibus et anniversario defunctorum episcoporum, anno Dni 1428.

[1 poł. XVI w.] Registrata in Statutis Capli Wlad.

[2 poł. XVI w., nr] 585.

[inw. Sienickiego, 1727] Ad scalutam decimarum V. C. Vlad. n° 10.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. publikuję w tym tomie poniżej — 18.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 485. Zamiast Lubanie podano: Lubraniec.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 663. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 256.**

[2. Wystawca i treść] Rada miasta Wielunia stwierdza, że Piotr Potrzeba b. radny miejski z żoną Małgorzatą sprzedali czy raczej wydzierżawili Janowi słudze miejskiemu i jego żonie Ździechnie dom z oborą w Wieluniu za opłatą $\frac{1}{4}$ grzywny rocznie.

(J. łąciński)

[3. Data i miejsce] 1428, 15 kwietnia, Wieluń

Datum in Welun, feria quinta proxima post Conductum Pasche, sub anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo octavo.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 250, wys. 100, zakł. 32 mm.

Po woskowej pieczęci miasta Wielunia tkwią w zakładce tylko przyrwane paski pergaminowe.

Stan zachowania samego pergaminu zadowalający. Posiada kilkanaście dziurek i pęknięć, zwłaszcza na złożeniach. Pismo prześwituje na drugą stronę, jednak jest ono ładne. Odwrocie dokumentu pożółkłe, trochę szerniałe i prawie w całości pobrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

Wszystkie one pochodzą z okresu przedwłocławskiego.

[XVII w., numery] LXIII. 16.

[XVIII w. — nota wykonana zielonym atramentem rozplynęła się od wilgoci].

[pocz. XIX w.] A. D. 1428vo. Domostwo słuźce miejskiemu.

[6. Uwagi]:

Dok. przybył do Włocławka z par. Wieluń w 1 poł. XIX w.

Dok. publikuję niżej w tym tomie — 19.

Dok. rejestrowany w:

(r. 1728) Addit. MHDW XXV (1912) nr 894. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] Dokument 257.

[2. Wystawca i treść] I. N. Jakub s. Macieja z Łęczycy, kleryk archidiec. gnieźnieńskiej, notariusz publ. z ust. ces. zaświadcza, że Jakub pleban w Sadlnie i Henryk rządcą kościoła par. w Broniszewie w diec. włocławskiej, procesujący się już w Kurii Rzymskiej o część dzieściczin ze wsi Sadno i Chlebowo, zgodzili się na polubowne rozstrzygnięcie sporu przez sędziów w osobach Alberyka z Modlny archidiakona warsz., Benedykta z Modły oficjała i kan. gnieźn. oraz Mikołaja s. Bronisza kan. gnieźn. Stawiwszy się w Konsystorzu Gnieźn. przyjęli wyrok arbitrów, który notariusz zamieścił w swoim instrumencie.

(J. Łaciński)

[3. Data i miejsce] 1428, 17 maja, Gniezno

Sub anno — — millesimo quadingentesimo vicesimo octavo — — die vero Lune decima septima mensis Maij — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 417, wys. 453, zakł. 84 mm.

Po woskowych pieczęciach wszystkich trzech sędziów widać w zakładce tylko nacięcia na pergaminowe paski.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Posiada kilka drobnych dziurek. Pismo ładne, początek pierwszego wiersza wykonany większymi literami. Oprócz Z. N. ma 2 inicjały. Odkryta powierzchnia odwrocia jest pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, rejestry] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Concordia ecclesie Sadlensis ac Bronyschewo.

[inw. Sienickiego, 1727] Ad scatulam erectionum ecclesiarum Diaecesis Vlad. n° 24 [oraz] Concordia ecclesiae Sadlen. et Broniszewien., inter parochos praedictarum ecclesiarum ratione decimarum manipular. a° Dni 1428.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzyszczew. Codex II, CCCLXXX, p. 442.

[6. Uwagi]:

Dok. trafił do Arch. Kapituły w końcu XVI w.

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLXXX.

Dok. rejestrowany w:

(r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 544. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 258.**

[2. Wystawca i treść] Wojciech Jastrzębiec arcybiskup metropolita gnieźnieński i prymas eryguje w kolegiacie Najśw. Maryi Panny w Kaliszu beneficjum ołtarzowe pt. Bożego Ciała, św. Anny oraz świętych Krzysztofa i Doroty przy ołtarzu wystawionym i uposażonym przez śp. Jutkę Piątkową wdowę z Kalisza. Uposażenie ołtarzysty będzie pochodzić z trzech czynszów zakupionych przez fundatorkę oraz z dochodów płynących z dwóch jatek mięsnych pozostawionych przez nią. Patronat ołtarii został oddany kolegium wikariuszy kolegiackich. Ołtarzysta powinien rezydować przy beneficjum oraz odprawiać przy ołtarzu 2 msze tygodniowo: w poniedziałki i soboty.

(J. Jaciński)

[3. Data i miejsce] 1429, 18 kwietnia, Opatówek
Actum et datum in castro nostro Oppathow, die decima octava mensis Aprilis anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo nono.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 408, wys. 300, zakł. 56 mm.

Po woskowej pieczęci arcybiskupa zwisa z zakładki pleciony jedwabny sznur koloru niebieskiego, zielonego i płowego.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Posiada kilka drobnych dziurek, szczególnie na złożeniach. Wysoko trochę pognieciony. Pismo ładne, początek pierwszego wiersza wykonany krojem wydłużonym. Inicjał ozdobny na wysokość 28 wierszy i powyżej pierwszego. Widoczna powierzchnia odwrocia zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, rejestry] na odwrocie:

[2 poł. XV w.] Erectio altaris sancte Anne.

1474 die Veneris prima mensis Marcij [niezgodne z chronologią].

1476 — dłuższa nota o zatargu ołtarzysty Jana z miejscowymi Bernardynami o czynsz uposażeniowy z ogrodu Klemensa.

[XVI w.] Dwie krótkie noty wyblakłe i zabrudzone, a mało czytelne.

[6. Uwagi]:

Dok. przywieziono do Włocławka w XIX stuleciu.

Dok. publikuję w tym tomie poniżej — 20.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 853. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 259.**

[2. Wystawca i treść] Jan prałat dziekan kapituły gnieźnieńskiej, delegowany przez papieża Marcina V sędzia i komisarz, zatwierdza erekcję kaplicy w kościele par. w Borysławicach i ołtarza w kościele par. św. Andrzeja w Łęczycy, dokonaną uprzednio przez arcybiskupa Wojcie-

cha Jastrzębca oraz sanuje powagą apostolską ewentualne niedociągnięcia w erekcji.

[Insertry:]

1) Marcin papież V, na prośbę fundatorów z rodu Jastrzębców kaplicy w kościele par. w Borysławicach i ołtarza w kościele par. św. Andrzeja w Łęczycy, erygowanych przez arcybpa Wojciecha Jastrzębca, poleca (Rzym, 9 września 1427) dziekanowi gnieźn. Janowi dokonanie potwierdzenia tejże fundacji i erekcji, a to w celu nadania większej gwarancji dokumentowi arcybiskupiemu.

2) Wojciech (Jastrzębiec) arcybiskup metrop. gnieźniński i prymas eryguje (Gniezno, 14 czerwca 1426) kaplicę z ołtarzem w kościele par. w Borysławicach oraz ołtarz w kościele par. w Łęczycy, w obu przypadkach pw. św. Wojciecha i Krzysztofa, ufundowane ku chwale Bożej i pamięci zasłużonego dla archidiecezji Mikołaja Jastrzębca z Borysławic, podkomorzego łęczyckiego przez jego potomków: syna Wojciecha prał. prepozyta poznańskiego, syna Ścibora wojewodę łącz. oraz synów zmarłego jego brata Marcina, poprzedniego woj. łącz.

Z. N. Dokument ten w formie instrumentu notarialnego sporządził Marcin s. Pawła z Gołocic, kleryk archidiec. gnieźn., not. publ. z ust. ces.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1429, 16 września, Gniezno

— — *Gnezne, in domo habitacionis nostre, sub anno Domini millesimo quadingentesimo vicesimo nono — — die Veneris decima sexta mensis Septembris* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 560, wys. 653, zakł. 44 mm.

Po woskowej pieczęci Konsystorza (Oficjałatu) Gnieźn. widać jedno nacięcie w pergaminie. Na odwrocie jeszcze widoczne odbicie sygnetu prałata Jana w czarnym tuszu z h. Poraj na tarczy.

Stan zachowania samego pergaminu, mimo kilku dziurek, przeważnie na licznych składaniach, dobry. Pismo staranne, wzbogacone o 2 inicjały i Z. N., mimo grubości materiału prześwietlające na drugą stronę. Odkryta powierzchnia odwrocia znacznie pożółkła i pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

Wszystkie przedwłocławskie:

[1 poł. XVI w.] Super prebenda in Boryslawice erectio et fundacio et super altare in Lanciczca.

[2 poł. XVI w.] Erectio altarium s. Adalberti et Christophori mm. in Borzyslawice et in ecclesia s. Andreae in Lancicia.

[1 poł. XVII w.] Canonialis in Boryslawice ad Lanciciam [?] sicut in privilegio sui meliorationis canonicalis fundi Sławoszew.

[2 poł. XVII w.] Fundacie na ołtarz przeniesiony iz Stawiszina do Kinchieze [?] p. Dambrowskiego, od Zaxinskiego darowane.

[1 poł. XVIII w.] Przeniesiony ze Stawiszyna do Łęczycy.

[6. Uwagi]:

Dok. dostał się do Arch. Kap. Włocł. z prowincji diec. w XIX w.

Dok. publikuję niżej w tym tomie — 21.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 851. Brak daty i zamiast „pro canonicatu gnesnensi” powinno być: „pro canonicatu Lanciciensis”. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 260.**

[2. Wystawca i treść] Jan ze Sprowy sędzia i Zawisz z Oleśnicy podsędek ziemi sandomierskiej, generalni zaświadcza, że Mikołaj z Ostrowa zeznał przed sądem ziemskim jako sprzedał swoją część w Żernikach (Zirniky) Andrzejowi z Chronowa za 300 grzywien groszy (mediorum grossorum) polskich.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1430, 10 stycznia, Sandomierz
Sandomirie, feria tertia proxima post festum Epiphania Domini anno eiusdem millesimo quadringentesimo tricesimo.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 259, wys. 131, zakł. 39 mm.

Na pergaminowych paskach wiszą dwie okrągłe pieczęcie woskowe, obydwie obdrapane względnie z odpryskami. Pieczęć podsędka — po dzisiejszej prawej stronie, mniejsza z h. Dębno, w lepszym stanie. Przy obydwu resztki granatowego materiału z pokrowczyków (XVI w.).

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Pismo ładne. Widoczna powierzchnia odwrocenia zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

Dok. wystawiony w czasie, kiedy Żerniki nie należały jeszcze do biskupów włocł., ale zapisy są już wszystkie „włocławskie”.

[2 poł. XV w.] Privilegium Zirniki mense dni Episcopi in Lagow et Pirkowo.

[1 poł. XVI w.] Zirniki in Lagow.

[2 poł. XVI w.] Privilegium venditionis Zerniki villae epalis in districtu Lagow et Pircow, 1430 [nr] 314.

Auscultat. 1597 [oraz parafy kan.] Siecińskiego i Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego] Clavis Pierkovien. n° 7mo, registr. 1728.

Visum 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

1. Kod. dypl. Pol. III (r. 1858) nr CC.

2. Kod. dypl. Młp. IV (r. 1905) nr MCCLXIX z kop. ok. 1784 r. (Teka Narusz. 15 nr 2) i bez wzmianki o wyd. 1.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 234—235, w obu identycznych zapisach mylna data dzienna: „die Epiphaniae Dni” [oraz] „die Epiphaniarum”.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 385. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 261.**

[2. Wystawca i treść] Jan ze Sprowy sędzia i Zawisz z Oleśnicy pod-

sędek ziemi sandomierskiej, generalni podają do wiadomości, że Andrzej dziedzic ze Strachocina (w poprzed. dok. nazwany z Chronowa) zeznał przed sądem ziemskim jako sprzedał całą wieś Żerniki (Zirniky) Maciejowi z Bielaw kasztelanowi brzezińskiemu za 300 grzywien lepszej monety polskiej oraz dodatki.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1430, 15 grudnia, Opatów
in Oppathow, feria sexta post festum sancte Lucie Virginis anno Domini millesimo quadingentesimo tricesimo.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. z grubego pergaminu.

Szer. 268, wys. 152, zakł. 33 mm.

Po woskowych pieczęciach obu dygnitarzy tkwią w zakładce tylko pergaminowe paski. Lewego z nich według obecnego liczenia (sędziego Jana) trzyma się kawałek granatowego materiału z dawnego woreczka.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Pismo staranne. U góry ślad zawilgocenia. Odkryta powierzchnia odwrocia pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

Uwaga jak w poprzednim dok.

[2 poł. XV w.] Privilegium mense dni Episcopi in Lagowo.

[2 poł. XVI w.] Litterae vendicionis villae Żerniki Mathiae castellano Brzeziniensi, 1430 per nobilem Andream de Strachociny [nr] 201.

Auscultat. 1597 [oraz parafy] Siecińskiego i Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego] Clavis Pierkoviën. n° 9no [r.] 1728.

Visum 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. III (r. 1858) nr CCI.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 236 z mylną datą dzienną: „die S. Luciae”.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 387. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 262.**

[2. Wystawca i treść] Ziemowit, Kazimierz i Władysław — bracia książęta mazowieccy wydają Janowi z Bogusławic zwanemu Żelazo wieś Wiśniewo (Wiszniewo) w ziemi bełskiej w zastaw za sto seksagen groszy monety obiegowej.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1431, 3 stycznia, Bełz
in Belza, feria quarta post festum Circumcisionis Domini, sub anno Domini M° quadingentesimo tricesimo primo.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. z cienkiego pergaminu.

Szer. 208, wys. 105, zakł. 20 mm.

Po woskowej pieczęci księcia Ziemowita V widać na dole pergaminu tylko nacięcia na paski.

Stan zachowania samego pergaminu jest prawie dobry. Posiada on kilkanaście dziurek na całej powierzchni. Pismo ładne. Jednak gorsza rzecz, że został on kiedyś wszyty prawym marginesem w jakąś księgę akt. Jak widoczne wycięto go z niej nożem przypuszcz. w XIX stuleciu. Przy tej operacji dokument utracił nie tylko wąski (ok. 1 cm) margines, ale też zakończenia tekstu niemal wszystkich spośród 14 swoich wierszy. Wydaje mi się, iż dobrze odtworzyłem ich brzmienie poniżej w publikacji dokumentów pod nr 22.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:
[przeł. XIX XX w., St. Chod.] 1431, villa (Wiśniewo) Wysznewo. Również on napisał datę „1431” u dołu prawej strony dyplomu.

[6. Uwagi]:

Dok. publikuję w tym tomie poniżej — 22.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 999. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] Dokument 263.

[2. Wystawca i treść] Jan (z Rzeszowa) arcybiskup lwowski, na prośbę Wojciecha s. Żegoty z Piotrowa, plebana w Ruszkowie transumuje następujący dokument:

Maciej (z Gołańczy) biskup włocławski, za zgodą kapituły katedralnej, lokuje (Łagów, pomiędzy 6 a 13 stycznia 1334 r.) wieś biskupstwa Piotrow w dystrykcie łagowskim (potem piórkowskim) na prawie średzkiem, jednocześnie określając prawa i obowiązki sołtysów: Wilkana i jego syna Jana, powinności osadników oraz własne rezerwacje.

Transumpt ten spisał w formie instrumentu notarialnego Jan s. Andrzeja z Krobi, kleryk diec. pozn., not. publ. z ust. ces. i arcybiskupa.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1431, 11 stycznia, Piórków
in Pyrkow, sub anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo — — die vero Jovis XI mensis Januarij — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. z cienkiego pergaminu.

Szer. 535, wys. 328, zakł. 45 mm.

Po woskowej pieczęci arcybpa Jana zwisają z zakładki pergaminowe paski.

Stan zachowania samego pergaminu niemalże dobry. Jednak posiada 2. podłużne dziurki spowodowane kiedyś położeniem na nim gorącego naczynia czy żelaza. Z przyczyny cienkości pergaminu i może częstszego używania — z braku oryginału insertu, transumpt jest trochę pognięciony. Pismo ładne. Widoczna powierzchnia odwrocia (cała dolna połowa) zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Super scultecia in Piotrow circa Lagow.

[2 poł. XVI w.] Joannis archiepi Leopoliens. insertio privilegij scultecialis

in Piotrow circa Lagow Mathiae primi epi W. in publica forma id redigentis, in Pirkowo datae anno 1431 [nr] 309.

Auscultat. 1597 [oraz parafy] Siecińskiego i Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego, 1727] Scultetia in Piotrow [oraz] Privilegium scultetiae in Piotrow circa Łagow, dat. a d. Matthia eppo Vlad. a° D. 1431 [pomieszczenie imienia biskupa i daty], [wreszcie] Ad scatulam variarum personar. n° 22.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Przebywanie arcybpa lwow. Jana w Piórkowie i dokonanie przez niego transumptu może świadczyć, iż on aktualnie dzierżawił od bpa Jana Szafrańca dobra łagowskie, podobnie jak ok. 1346 r. arcybp gnieźn. Jarosław (ze Skotnik) od bpa Macieja.

Notariusz Jan z Krobi dokładnie opisuje pieczęcie bpa Macieja i kapituły włocł. w transumowanym dok.

Dok. drukowany w:

trans. — Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLXXXIII;

insert — tamże, nr CCLVI (z transumptu).

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 237.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 419 — regest wadliwy. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 264.**

[2. Wystawca i treść] Władysław (Jagiello) król polski i wielki książę litewski nadaje Nowej Nieszawie (drugiej, swojej, zbudowanej w 1425 r. w odległości pół mili w górę Wisły od pierwszej — Konrada Maz.) prawo chełmińskie, mające zastosowanie w (pozostającym we władaniu krzyżackim) Toruniu oraz inne przywileje.

(J. Jaciński)

[3. Data i miejsce] 1431, 16 marca, Kraków
Cracowie, feria sexta post dominicam Letare anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. wykonany na cienkim pergaminie.

Szer. 590, wys. 240 mm, bez zakł.

Woskowej pieczęci majestatycznej króla i sznura nie ma.

Stan zachowania samego pergaminu (oraz następných dokumentów nieszawskich) jest zły. Już w 1912 r. infułat St. Chodyński informował (MHDW, XXV s. 91), że są „omnia putredine valde vitata et fere consumpta”. Do Włocławka przywieziono je z kościoła par. w Nieszawie (dzisiejszej, trzeciej, Kazimierza Jagiel.) w XIX stul. Tamt. kościołowi oddał je pod opiekę magistrat nieszawski przed r. 1779, powodowany troską o ich bezpieczeństwo i stan. Proces zawilgocenia a następnie pleśnienia dyplomów, zapoczątkowany w magistracie, posuwał się dalej, z tym że obecnie są one suche. Z tego powodu nie publikuję nin. dokumentu, jako 23-go poniżej, albowiem nie mógłbym z niego odczytać przynajmniej 1/5 części tekstu. Poczekam aż zinentaryzuję późniejsze przywileje królewskie, w których ten wystąpi jako

czytelniejszy insert w transumptach. Pismo ładne, posiada inicjał a także początek pierwszego wiersza wykonany literami większymi. Na całej powierzchni pergaminu wiele dziur i dawnych zawilgoceń, a odwrocie pobrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Litera super jura civitatis Nowa Nieschowa.

[poł. XVIII w. — z tekstu wypisano kilka słów i sylab:] 1431. Sexta post Dominicam re, Cracoviae. Privilegium lai Regis. Villa Małystaw et taberna.

[przed r. 1779 — nalepka zawieszona na białej tasiemce u dołu lewego rogu dokumentu, z czasem od niej odpadła, znajdująca się obecnie w kopercie, z napisem:] 1431. Przywilej Władysława króla, approbujący rozmaite szczegóły y prerogatywy miastu służące. Litt F.

[6. Uwagi]:

Dok. regestowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 865. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] Dokument 265.

[2. Wystawca i treść] Wojciech (Jastrzębiec) arcybiskup gnieźnieński i prymas, na prośbę magistratu miasta Krzepice, eryguje w tamt. kościele parafialnym pw. św. Jakuba (St. Ap.) ołtarz pt. Bożego Ciała, ufundowany i uposażony przez wyliczonych imiennie mieszczan, zatwierdzając fundację, określając uprawnienia i obowiązki ołtarzysty oraz przyznając patronat nad beneficjum miejscowemu magistratowi.

W przywileju erekcyjnym arcybiskup powtarza złożoną mu w formie dokumentu petycję, datowaną i opieczetowaną w Krzepicach dopiero 2 maja 1431 r. (Actum et datum in Crzepicze, feria quarta in crastino beatorum Philippi [et] Iacobi Apostolorum anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo).

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1431, 30 kwietnia, Wieluń
in Welun, feria secunda in vigilia beatorum Philippi et Iacobi Apostolorum anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo primo.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 389, wys. 323, zakł. 50 mm.

Po woskowej pieczęci arcybpa Wojciecha tkwią w zakładce przyrwane pergaminowe paski.

Stan zachowania samego pergaminu dosyć dobry. Znaki dawnego zawilgoceń w środkowej jego części. Posiada kilkanaście dziurek na dolnej połowie płaszczyzny, a z nich 2 większe, pismo na złożeniach, szczególnie na dolnym, silnie starte. Samo pismo jest ładne, ma długi inicjał i początek górnego wiersza wykonany krojem wydłużonym. Odwrocie poślizgnięta i znacznie zabrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XVI w. — nota wyblakła i zabrudzona, w sumie nieczytelna].

[1 poł. XVII w.] Corporis Christi fund. [et] obligat. [oraz:] 1431. Erectio

altaris Corporis Chr. [jak również na zakładce:] Fundatio et erectio ista facta sub anno Dni 1431.

[6. Uwagi]:

Dok. wpłynął do Arch. Kap. Włocł., pewnie z Krzepic, w XIX w.

Dok. publikuję niżej w tym tomie — 23.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 961. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 266.**

[2. Wystawca i treść] Władysław (Jagiello) król polski i wielki książę litewski nakazuje starostom oraz innym urzędnikom całego państwa, ażeby przejmowali dobra tych, którzy przez rok trwają w ekskomunice za grabież dziesięcin, jak również z racji innych krzywd materialnych wyrządzonych instytucjom kościelnym. Zwolnienie tychże z państwowego sekwestru może nastąpić dopiero po oddaniu należności bezpośrednio przez zawinionych albo przez starostów administrujących tymi dobrami.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1433, 31 stycznia, Kraków

Cracovie, sabbato proximo ante festum Purificacionis beate Marie Virginis anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo tercio.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. wykonany na grubym pergaminie.

Szer. 510, wys. 340, zakł. 65 mm.

Na skręconym jasnobrazowym i jasnozielonym jedwabnym sznurze wisi obustronnie uszkodzona, okrągła i średniej wielkości woskowa pieczęć króla Władysława. Czerwony woreczek wełniany, pewnie z XVI w., już raz zszywany, jest mocno uszkodzony.

Stan zachowania samego pergaminu więcej aniżeli dobry. Posiada kilka dziurek na złożeniach. Pismo ładne, ma inicjał oraz inwokację wykonaną większymi literami. Widoczne odwrocie dokumentu pobrudzone jako wynik dawniejszego zakurzenia.

[5. Sygn. dawne, noty, rejestry] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Registrata in Statutis Capli Wlad. fol. 37.

[poł. XVI w.] Registrata [oraz] Non servit Capitulo Wladislaviensi [ledwo widoczne].

[2 poł. XVI w.] Privilegium Wladisłai regis, quo mandat excommunicatis ultra annum singula bona per capitaneum recipi et teneri usque ad satisfactionem, et ipsos capitaneos hoc non exequentes mandat ordinariis subici censuris eosdem [a inna ręka dopisała:] de data anno Dni 1433.

Auscultat. 1597 [oraz parafy] kan. Sיעińskiego i Gardlińskiego [ledwo widoczne].

[linw. Sienickiego, 1727] Ex scatula privilegiorum communium V. Capli Vlad. n° 31.

Revis. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. publikuję w tym tomie poniżej — 24.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 24.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 596. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 267.**

[2. Wystawca i treść] Bogusław (ze Świńek) kanonik oraz oficjał i wikariusz generalny wrocławski, na prośbę prałata kustosa włocł. Świętosława s. Alberyka, transumuje następujący dokument:

Jan zw. Kropidło biskup wrocławski podaje do wiadomości (Włocławek, 9 lutego 1419), że po zawieszeniu sporu pomiędzy kapitułą katedralną we Włocławku a jej prepozytem Mikołajem z Lubania, wspomniany (rzekomo dobrowolnie, ale pod przymusem) ustąpił ze wsi należących do wspólnoty kapitulnej: Smólsk, Karsk, Popowice, Kucierz, Poklękowo, Biskupice, Pławin, Cieślin i Siutkowo, w zamian za co kapituła darowała mu na czas, w którym pozostanie prepozytem, wieś Lubanie.

Z. N. Transumpt ten zredagował w formie instrumentu notarialnego Stanisław s. Budka z Karnkowa, kleryk diec. płoc., not. publ. z ust. ces.

(J. łaciński)

[3. Data i miejsce] 1433, 18 marca, Włocławek

Anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo tercio — — die vero decima octava mensis Marcii — — Wladislavie, in domo mee habitacionis.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 344, wys. 328, zakł. 29 mm.

Po woskowej pieczęci oficjała Bogusława widać w zakładce tylko nacięcia na pergaminowe paski.

Stan zachowania samego pergaminu zadowalający. Na złożeniach posiada 3 średnie dziury. Pismo staranne, ale nierówne, na złożeniach w pewnej mierze starte. Dokument posiada Z. N. i 2 inicjały. Odkryte odwrocie pergaminu zabrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Transumptum privilegy cessionis prepositi Wladislavien. de villis capitularibus, videlicet Smolsko, Karszko, Poklankowo etc.

[1 poł. XVI w. — pod zakładką] Publicum instrumentum donacionis villarum per prepos.

[1 poł. XVI w. — przy Z. N.] Prefato dno Nicolao de Lubana preposito Wladislavien. villam Capli Lubane.

[2 poł. XVI w.] Cessio praepositi Wladislavien de bonis capitularibus, videlicet Smolsko, Karsko, Popowicze, Kucierz. Pokliekowo, Biskupicze. Pławino, Czieslino et Siodlkowo, anno 1419 [nr] 605. — Regest ten wypisano na blaknącej już wtenczas nocie, pewnie z 2 poł. XV w.

[inw. Sienickiego, 1727] Ex scatula privilegiorum communium V. Capli Vlad. n° 27.

Revis. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. publikuję niżej w tym tomie — 25.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 425. Autorzy rejestru mieli na uwadze insert, a nie transumpt. Oryginału insertu Arch. Kap. już wtedy nie posiadało.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 592. Uwaga taka sama jak pod 1. — Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] Dokument 268.

[2. Wystawca i treść] Władysław (Jagiello) król polski i wielki książę litewski, na prośbę biskupa wrocławskiego i kanclerza państwa Jana (Szafrança), przenosi miasto Wolbórz oraz inne miejscowości tejże diecezji w ziemi sandomierskiej sieradzkiej i łączyskiej, które w ostatnim czasie ucierpiały od przemarszu wojsk koronnych kierujących się przeciwko Krzyżakom i Rusinom, z prawa polskiego na niemieckie (magedburskie) oraz uwalnia je spod władzy różnych szczebli urzędów królewskich.

(J. łąciński)

[3. Data i miejsce] 1433, 25 czerwca, Kolo
Actum in Colo — — in crastino sancti Johannis Baptiste anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo tercio.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. wykonany na grubym pergaminie.

Szer. 550, wys. 273, zakł. 79 mm.

Obustronnie uszkodzona okrągła i średniej wielkości woskowa pieczęć króla Władysława, oderwana od jasnobrazowego i jasnozielonego splecionego bawełnianego sznura znajduje się luźno w kopercie.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Widać ślady dawniejszego zawilgocenia i brzegi ma częściowo pogniecione. Pismo ładne, z inicjałem oraz z inwokacją wykonaną większymi głoskami. Widoczne odwrocie pergaminu poźółkle i pobrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, rejestry] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Jus Theutnicum ad clavem totius Woyborien.

[poł. XVI w.] Registrata. Copiata.

[2 poł. XVI w.] Privilegium Wladislai regis Poloniae et magni ducis Lithuaniae etc., quo bonis ecclesiae Wladislavien. per terras Sandomiriensem, Siradiensem et Lencitiensem ac civitati et sculteto Wolboriensi. ac aliis scultetis et incolis omnium villarum confertur Jus Theutonicum Magdaburgense, consuetudinibus et iure Polonico ibi permutatis, liberans eos ab omni jurisdictione iudicij Regni, palatinorum et suorum officialium, nisi quod suo episcopo et eius delegatis in suis terminis parere iudicio teneantur in magnis et parvis causis capitibus etc. Dat. in Colo 1433 [nr] 348 — tekst w środku zapleśniały.

Auscultat. 1597. [oraz parafy] Siecińskiego i Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego] Clavis Wolboriensis 1728 n° 11.

Visum 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

Revisum 1799 [2 wiz. gen. katedry bpa Rybińskiego].

[przel. XIX/XX w., St. Chod.] Impressum in Codice diplomat. Rzyszczew-

scii et Muczkovscii, tomo II, pag. 479 [oraz powtórnie:] Impressum in Codice diplom. Muczkowskii et Rzyszczevscii, tomo II, p. 479.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/2 (r. 1852) nr CCCLXXXVI.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 390.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 152. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 269.**

[2. Wystawca i treść] Rosław z Bogusławic, Stanisław z Kucic i Jan Staromiejski sołtys ze Starego Miasta Brześcia, sędziowie arbitrzy wybrani przez spierające się przedtem w sądzie świeckim i duchownym strony: szlachcica Moszczyckiego (Moszczycius) z Małego Ściborza (pod Inowrocławiem) oraz Jana przeora Dominikanów w Brześciu o majątek pozostawiony w tymże klasztorze przez zmarłego tam Ścibora (Moszczyckiego) brata wspomnianego, b. biskupa diecezji Agriensis (na Węgrzech) przypuszczalnie dominikanina, doprowadzają do zgody między nimi pod szczegółowymi i skomplikowanymi warunkami.

(J. Jaciński)

[3. Data i miejsce] 1434, 10 października, Choczeń

Actum et datum in Choczen villa, die dominica proxima ante festum sancti Galli Confessoris — — anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quarto.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 340, wys. 168, zakł. 29 mm.

Trzy woskowe pieczęcie zawieszono na pergaminowych paskach uwierzytelniały dokument. Obecnie przyrywane paski po pieczęciach zewnętrznych tkwią w zakładce. Resztką pieczęci środkowej — powinna być Stanisława z Kucic ledwie się trzyma jednego ze swoich pasków.

Stan zachowania samego pergaminu jest również zły. Posiada 5 większych dziur, kilkanaście małych na złożeniach i duże ślady dawniejszego zawilgocenia. Wydawcy dokumentu z 1852 r. prawie wszystko z niego odczytali. Dzisiaj już nie dałoby się tego dokonać. Pismo staranne z jednym inicjałem. Odkryte odwrocie pergaminu pożółkłe i zabrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, registry] na odwrocie:

[XVII w.] Concordia inter episcopum Vlad. et conventum Praedicatorum Brzest. — nota nieprecyzyjna.

[inw. Sienickiego] Ecclesiae Vladislavien. n° 24, r. 1728.

Visum anno Dni 1760 d. 23 Augusti [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego] nro 24.

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzysz. Codex, II CCCLXXXVII, p. 481.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/2 (r. 1852) nr CCCLXXXVII.

Dok. rejestrowany w:
(r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 24. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 270.**

[2. Wystawca i treść] Władysław (Oporowski) biskup wrocławski, za zgodą kapituły katedralnej, pozwała niejakiemu Janowi Kuczowski (Cuczek) zbudować młyn na rzeczce płynącej przez wieś biskupstwa Kuczkowo (Cuczkowo) w parafii Sędzin. Przy tej sposobności oznajmia, że Cuczek zbuduje młyn własnym nakładem, natomiast jego eksploatacja będzie należała do obydwu umawiających się stron.

(J. łaciński)

[3. Data i miejsce] 1435, 7 stycznia, Włocławek
Actum et datum Wladislavie — — feria sexta proxima post festum Epiphannie Domini — — anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quinto.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. wykonany na grubym pergaminie.

Szer. 351, wys. 186, zakł. 43 mm.

Woskowe pieczęcie biskupa (od dzisiejszej strony lewej) i kapituły, zawieszane na skręconych jedwabnych sznurach koloru jasnozielonego, jasnobrązowego, niebieskiego i ciemnobrązowego, uwierzytelniały dokument. Obecnie pieczęci brak, a końce sznurów związane są na pęki. Jeszcze w 1852 r. Rzyszczewski meldował, że przy dyplomie wisi pieczęć bpa Władysława. Uprywatnił ją ktoś po tymże czasie.

Stan zachowania samego pergaminu więcej aniżeli dobry. Pismo ładne posiadające inicjał zdobiony. Kiedyś dokument został nieznacznie zalany. W następstwie tego na środkowej części górnego marginesu odbiło się pismo z odpowiedniej partii dolnej. Widoczne odwrócić pergaminu dosyć pobrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrócić:

[2 poł. XVI w.] Privilegium Vladislai eppi Vlad. super molendinum Cuczek in clavi Raciązen. a. D. 1435 [nr] 68.

Auscultat. 1597 [oraz parafy kan.] Siecińskiego i Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego] Clavis Raciązensis n° 16, 1728 [późniejsza ręka dopisała:] Super molendinum Kuczek.

Visum 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

Revisum 1799 [2 wiz. gen. katedry bpa Rybińskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzyszcz. Codex, II CCCLXXXVIII, p. 483.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/2 (r. 1852) nr CCCLXXXVIII.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 136.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 206. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 271.**

[2. Wystawca i treść] I. N. Jan syn Mikołaja ze Strzelec kleryk archidiec. gnieźnieńskiej, notariusz publiczny z ust. ces., na prośbę biskupa włocławskiego Władysława (z Oporowa), dokonuje w obecności świadków wierzytelnego odpisu następującego dokumentu:

Jan kardynał presbiter tytułu św. Sykstusa, na polecenie papieża Eugeniusza IV, przeprowadza egzekucję (Rzym, 19 września 1432 r.) trzech kolejnych wyroków skazujących wydanych przez audytorów papieskich, pozyskanych przez biskupa włocł. Jana (Szafranca) przeciwko władzom (zniemczonemu) Gdańska, m.in. za zniszczenie tamże jeszcze w czasie rządów bpa Jana „Kropidły” rezydencji biskupiej, przeciwko czemu wniósł on skargę najpierw do soboru w Konstancji, a następnie do pap. Marcina V.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1435, 17 stycznia, Oporów

Sub anno — — millesimo quadringentesimo tricesimo quinto — — die decima septima mensis Januarij — — in Opporowo — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 660, wys. 548 mm (bez zakładki i siłą rzeczy bez pieczęci).

Stan zachowania pergaminu dobry. Posiada kilka drobnych dziur i pęknięć na licznych złożeniach. Lewy róg na dole ucięty, chyba nie od początku. Z powodu dużej powierzchni ma pogniecione marginesy, szczególnie dolny. Dokument został wykonany ładnym, drobnym pismem, i co zdarza się bardzo rzadko, na obydwu stronach (na odwrocie więcej niż w połowie). Posiada Z. N., 2 inicjały ozdobne, inwokację wykonano pismem wydłużonym. Złożono go nietypowo. Jego odkryte wąskie odwrocie jest znacznie zabrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, registry] na odwrocie:

[poł. XVI w.] *Copia processus executorialis in formam publicam redacta occasione destructionis bonorum epalium contra Dantiscanos, 1435 [nr] 344.*

[inw. Sienickiego] *Ad cistam, ubi sunt privilegia communia Ecclesiae et Diaecesis Vlad. n° 10, 1728 registratum.*

[tenże Sienicki] *Copia processus contra Gedanenses ratione destructionis bonorum episcopatum tempore Vladislai eppi Vladislavien. et Pomeraniae, de anno Dni 1435.*

[przeł. XIX XX w., St. Chod.] *Rzyszcz. II, n. CCCLXXXIV.*

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/1 (r. 1848) nr CCCLXXXIV pod datą 19 września 1432 r. (pismo egzekucyjne kard. Jana). Dok. zajął w druku 23 strony.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 296.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 10. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 272.**

[2. Wystawca i treść] Kapituła katedralna włocławska oznajmia, że swoją posiadłość Parki albo Nową Wieś (nazywaną również Pokłękowo — por. dok. 267), położoną w dystrykcie brzeskim (w par. Kruszyn) powierzyła niejakiemu Grzegorzowi sołtysowi do lokowania na prawie niemieckim. Przy tej sposobności wymienia uprawnienia i obowiązki sołtysa, powinności osadników oraz własne rezerwacje.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1437, 7 stycznia, Włocławek
Actum et datum Wladislavie, anno Incarnacionis Dominice millesimo quadringentesimo tricesimo septimo, feria secunda in crastino Epyphanie Domini — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. wykonany na grubym pergaminie.

Szer. 436, wys. 254, zakł. 39 mm.

Woskowa, owalna, obustronnie uszkodzona pieczęć kapituły wisi na pergaminowych paskach.

Stan zachowania samego pergaminu więcej niż dobry. Pismo ładne, posiadające inicjał oraz inwokację wykonaną większymi literami. Widoczne odwrocie dokumentu znacznie pobrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[poł. XVI w] Registrata.

[2 poł. XVI w.] Privilegium villae Podankowo, 1437 [nr] 212.

[inw. Sienickiego, 1727] Ad scutulam variar. personar. n° 12.

[tenże Sienicki] Privilegium super scultetiam in villa Podarkowo [s], datum provido Gregorio sculteto a V. Caplo Vlad. a° Dni 1437.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Visum 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzyszcz. Codex, II, CCCLXXXIX, p. 485.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/2 (r. 1852) nr CCCLXXXIX.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 446 (villa Poklemkowo).

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 409 (villa Podankowo). Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 273.**

[2. Wystawca i treść] Jan Fornagil oraz inni przedstawiciele kupców sądeckich (starosądeckich) oświadczają, że przy pośrednictwie biskupa włocławskiego Władysława (Oporowskiego) zawarli z kolegium wikariuszy katedry włocławskiej umowę, zobowiązującą ich do płacenia temuż kolegium 44 grosze monety polskiej od przejazdu Wisłą koło Włocławka w kierunku Torunia jednej załadowanej tratwy.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1437, 30 maja, Włocławek
Actum et datum Wladislavie in castro, feria quinta ipso die Corporis Christi anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo septimo.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. wykonany na cienkim pergaminie.

Szer. 320, wys. 137, zakł. 28 mm.

Po woskowej pieczęci bpa Oporowskiego (od dzisiejszej lewej strony) tkwią w zakładce tylko przyrwane pergaminowe paski. Po takiejże pieczęci miasta Sącza widać w zakładce jedynie nacięcia na takież paski.

Stan zachowania samego pergaminu zadowolający. Posiada liczne dziurki, zwłaszcza na złożeniach. Całe odwrocie dokumentu poźółkłe z narzutem rdzawym.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

Pochodzą z archiwum wikaryjskiego.

[1 poł. XVI w.] Concordia Vicariorum Wladislaviensium cum mercatoribus de Sandecz super navigio.

[2 poł. XVI w.] A trafta qualibet florenus unus et gr. 14 a civibus Sądecen.

[XVII w.] Privilegium na trawty, solvere quilibet tenetur flor. 1 gr. 14 bonae monetae.

[XVII w.] Nro 5to.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Chodyński: Wikaryusze (r. 1912) s. 227—228, dok. nr 5.

Dok. regestowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 796. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 274.**

[2. Wystawca i treść] Kapituła katedralna włocławska podaje do wiadomości, że Świętosław z Wrzący archidiakon włocł., użytkownik wsi kapitulnej Lubanie, za jej zgodą, sprzedał (wydzierżawił na stałe) młyn Ośła (Ossła) istniejący w tejże wsi godnemu zaufania Jakubowi z Włocławka za 26 kóp groszy polskich. W dalszym ciągu dokumentu kapituła określa uprawnienia i obowiązki młynarza oraz rezerwacje prałata Świętosława.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce 14(3)8, 7 stycznia, Włocławek

Actum et datum Wladislavie, feria tertia in crastino Epifanie — — anno Domini millesimo quadringentesimo (tricesimo) octavo.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 280, wys. 155, zakł. 22 mm.

Woskowa owalna pieczęć kapituły włocł., obustronnie uszkodzona, wisi na przyrwanym pergaminowym paskach.

Stan zachowania samego pergaminu jest raczej zły. Dawniej zawilgotniały, z czasem uległ pewnemu zbutwieniu. Posiada większą dziurę i małych wiele, szczególnie na złożeniach. Pismo ładne mające zdobiony inicjał. Widoczne odwrocie dokumentu silnie zabrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XVI w.] Privilegium molendini Osla.

[inw. Sienickiego, 1727] Ad scatulam variar. personar. n° 39.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/2 (r. 1852) nr CCCXC — pod r. 1437.

Dok. rejestrowany w:

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 436 — pod złą datą 14(4)8. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 275.**

[2. Wystawca i treść] Wincenty (Kot) arcybiskup gnieźnieński i prymas, w sporze wynikłym pomiędzy czterema dzwonnikami kolegiaty w Wieluniu a tamtejszym prepozytem Piotrem o dwa łany pola w Rudzie, które swojego czasu uprawiali wspomniani dzwonnicy, zatwierdza odnośnie tego ustny wyrok swojego poprzednika arcybpa Wojciecha (Jastrzębca), który spośród owych dwóch włók jedną przyznał plebanowi w Rudzie na utrzymanie jego służby kościelnej, a drugą właśnie tymże dzwonnikom wieluńskim.

Z. N. Dokument ten spisał w formie instrumentu notarialnego Jan Rozwora s. Mikołaja z Cielądza, kleryk archidiec. gniezn., not. publ. z ust. ces.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1438, 21 maja, Wieluń

Actum et datum in Wyelun — — anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo octavo — — die vicesima prima mensis Maii — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 278, wys. 189, zakł. 24 mm.

Po woskowej pieczęci arcybpa Wincentego i jej pergaminowym pasku widać w zakładce tylko nacięcia.

Stan zachowania pergaminu jest prawie zły. Rozległe ślady dawnego zawilgocenia, a następnie butwienia. Posiada 2 duże szczeliny na złożeniach oraz kilka dziurek na całej płaszczyźnie. Ubytek materiału na dole lewego marginesu. Pismo staranne, mające 2 inicjały, ale z powodu szczelin i starcia na złożeniach w pewnym stopniu nieczytelne. Większość odwrocica pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, rejestry] na odwrocie:

[XVII w.] Campanatores in Ruda [nr] 8. Campanatores. [Annus] XXXVIII.

[6. Uwagi]:

Dok. przywieziony do Archiwum z Wielunia w 2 poł. XIX w.

Dok. publikuję w tym tomie poniżej — 26.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 1001 — z mylną datą: a. 1448, d. 21 febr. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 276.**

[2. Wystawca i treść] Świętosław z Wrzący archidiakon, wikariusz

gen. w spr. duchownych i oficjał gen. włocławski, na prośbę Mikołaja wicedziekana kolegium wikariuszy katedry włocł., transumuje z akt Konsystorza Włocł. następujący dokument:

Maciej kanonik i oficjał włocławski, w sporze pomiędzy Janem plebanem par. Poszczkwim w diec. płockiej (powodem), a kolegium wikariuszy katedry włocł. (pозwanym) o prawo pobierania dziesięciny pieńiężnej ze wsi Suszyce i Kuperzyn w ziemi dobrzyńskiej, przysądza je (Włocławek, 4 grudnia 1406) kolegium wik.

Z. N. Transumpt ten zredagował w formie instrumentu notarialnego Jan s. Jakuba z Izbicy, kleryk diec. włocł., not. publ. z ust. ces.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1439, 15 czerwca, Włocławek

Actum et datum Wladislavie, in domo nostre habitacionis, die quinta decima mensis Iunii anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo nono — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 351, wys. 238, zakł. 32 mm.

Po woskowej pieczęci Kons. Włocł. i pergaminowym pasku pozostają w zakładce jedynie nacięcia.

Stan zachowania samego pergaminu jest dobry. Na większej części jego powierzchni widać ślady dawniejszego zawilgocenia. Posiada kilka dziurek, przeważnie na złożeniach. Pismo ładne, mające 2 inicjały. Środkowa płaszczyzna odwrocza zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Sentencia pro decima pecuniali in villis Schuschitze et Cupczeczino vicariorum Wladisl.

[XVII w.] Decima in Suszyce et Cuperzyno pecunialis [i powtórzone:] pecunialis.

[6. Uwagi]:

Dok. z archiwum wikaryjskiego.

Dok. publikuję niżej w tym tomie — 27.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 797. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 277.**

[2. Wystawca i treść] Wincenty (Kot) arcybiskup gnieźnieński i prymas, ustosunkowując się pozytywnie do przedłożenia władz miasta Kalisza, zatwierdza uposażenie nowej wieczystej wikarii w kolegiacie Najśw. Maryi Panny w Kaliszu, zadysponowane testamentalnie przez Piechnę żonę mieszczanina kal. Pieczka (Pieczona), dokonuje jej urzędowej fundacji i kanonicznej erekcji, jedenastej z kolei w tym kościele, wreszcie jako pierwszy przy niej wikariusza potwierdza przedstawnego sobie księdza Piotra Bąka bak. sztuk i dotychcz. mansjonarza kolegiaty, a patronat nad beneficjum wikariatu przyznaje kolegium tamt. wikariuszy.

W przywileju erekcyjnym arcybiskup powtarza w całości treść dokumentu pergaminowego wydanego i opieczętowanego przez burmistrza i radnych miejskich — w Kaliszu, 16 listopada 1436 r. (Actum et da-

tum in Kalisch, feria sexta post diem beati Martini proxima anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo sexto).

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1440, 3 lutego, Opatówek
Actum et datum in Oppathow, die Mercurii tertia mensis Februarii anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 613, wys. 334, zakł. aż 98 mm.

Po woskowej pieczęci arcybpa Wincentego zawieszanej na sznurze wyzierają z zakładki tylko powiększone dziury.

Stan zachowania samego pergaminu byłby dobry, gdyby nie ślady dawniejszego zawilgocenia, które spowodowały w środku prawej połowy jego powierzchni skruszenia i dziury. Pismo piękne, dość rzadkie, posiadające ozdobny inicjał zakończony h. Doliwa (prymasa). Dolna płaszczyzna odwrocia w swoim środku pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, rejestry] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Fundacio vicarie per Pyechnam Pyeczonis. Censur VIII marcarum, dictus vicarius accipiat tres [i drobne pismo dalej mniej czytelne].

[2 poł. XVI w. — nota krótsza, znacznie wyblakła].

[1 poł. XVII w. — pismo niedbałe i częściowo wyblakłe; mowa w nim o ulokowaniu sumy 100 grzywien w Chajczynach w pow. sier.].

[2 poł. XVII w.] A summa 100 marcarum 85 marcae in Hayczyzny etc. translatae, et quindecim ubi?

[kon. XIX w., ks. Sobczyński] Piechna uxor Petri Pieczonis civis Callisiensis, per manus Petri Bank artium liberalium baccalaurei, fundavit vicarium in collegiata Callisiensi BMV ex censu 8 marcarum a summa 100 marc. inscripta in Magistratu Callisiensi super cameris in circulo civitatis sitis et locatis, approbante Vincentio archieppo Gnesn. et primae Regni, in Opatow d. 3 februarii 1440 a.

[6 Uwagi]:

Dok. wpłynął do Arch. Kap. w 2 poł. XIX stul.

Dok. publikuję w tym tomie poniżej — 28.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 854 z błęd. datą: 1450. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 278.**

[2. Wystawca i treść] I. N. Mikołaj syn Macieja z Wielunia notariusz publiczny, na prośbę Grzegorza plebana par. Ożarów pod Wieluniem, w obecności świadków, sporządza jego testament, zawierający następujące elementy treściowe: testator przekazuje swoje zasoby gotówkowe do dyspozycji wybranych przez siebie egzekutorów, którzy mają pościagać od dłużników pożyczone im pieniądze, wręczyć siostrzenicy określone kwantum, ufundować msze za jego duszę i rodziców, poczynić odpowiednie jałmużny, wreszcie zapewnić mu dożywocie.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1440, 15 czerwca, Wieluń

Sub anno — — millesimo quadringentesimo quadragesimo — — die decima quinta mensis Iunii — — in domo — — Martini incole extra muros Welunensis civitatis.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 255, wys. 321 mm, bez zakł.

Stan zachowania pergaminu dosyć dobry. Widać ślady dawniejszego zawilgocenia przechodzące na odwrocie w rdzę. Na całej płaszczyźnie kilka dziurek, u dołu naddarty, na rogach pognieciony. Pismo staranne, posiadające inicjał i Z. N.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

7 I [1441 r.] Zapis na 5 wierszach dotycz. wykonania testamentu.

[2 poł. XV w.] Instrumentum Gregory plebani in Ozarow.

[XVI w.] Testamentum Gregorii Ozaroviensis — lekcja możliwa.

[XVII w.] Nota niestaranna mówiąca o egzekucji testamentu.

[XVII w., sygn.] 53.

[6 Uwagi]:

Dok. przywieziony do Arch. prawdop. z Wielunia.

Dok. publikuję niżej w tym tomie — 29.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 761. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 279.**

[2. Wystawca i treść] Andrzej (z Bnina) biskup poznański, na prośbę Anny księżnej mazowieckiej wdowy (po ks. Januszu I), która wystawiła i wyposażyła kaplicę w kolegiacie św. Jana Chrzciciela w Warszawie oraz udotaowała — przy współudziale arcybiskupa gnieźnieńskiego Wincentego (Kota) i biskupa płockiego śp. Stanisława (Pawłowskiego) — dziesięcinami mające przy niej powstać kolegium mansjonarzy, eryguje wspomnianą kaplicę ku czci Trójcy Przenajświętszej, Wniebowzięcia NMP i św. Anny, a przy niej siedmiu mansjonarzy. Jego dokument wymienia przywileje i obowiązki księży mansjonarzy, poddaje ich pod zarząd własnego precentora, a w sprawach ważniejszych prałata dziekana kolegiaty, prawo prezentowania owych beneficjatorów przyznaje panującemu księciu warszawskiemu a inwestyturę temuż dziekanowi.

Z. N. Dokument w formie instrumentu notarialnego zredagował Jan s. Jana z Niechanowa, kleryk archidiec. gnieźn., not. publ. z ust. ces.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1441, 3 marca, Żbików

Datum et actum in Sdbicowo — — anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo primo, Indicione quarta — die vero Veneris tertia mensis Marcii — —.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 636, wys. 420, zakł. aż 83 mm.

Po woskowej większej pieczęci biskupa Andrzeja wyzierają z pergaminu jedynie 4 otwory.

Stan zachowania samego pergaminu jeszcze dobry. Posiada kilka dziur i szczelin na złożeniach. Pismo piękne, gęsto przez późniejszych popodkreślane, mające 4 inicjały i Z. N. Odkryte odwrocie zabrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1461 r.] Oblate Warschevie coram reverendo in Christo patre et domino, dno Andrea Dei gracia eppo Poznaniensi [czyli wobec wystawcy dokumentu], in domo habitacionis venerabilis domini Nicolai de Raschincze decretorum doctoris, archidiaconi Warscheviensis in ecclesia Poznaniensi et officialis generalis in ducatus Mazovie, per dominos mansionarios de anno Domini millesimo quadragesimo sexagesimo primo, die vero Martis decima mensis Novembris, hora terciarum. Et dominus visa et diligenter lecta et pensata presenti erectione, cognito quod misse tres introscripte, quas ipsi domini mansionarii et eorum quilibet in qualibet septimana annis singulis legere et complere extant onerati et obligati, non sunt propresens expresse nominibus neque specificate, ad petitionem prefatorum dominorum mansionariorum decrevit, quod quilibet ipsorum mansionariorum dictas tres missas iuxta continenciam erectionis, ad quas devocionem habuerit, et iuxta beneplacitum sue voluntatis in quemlibet eorum consciencias voluit fore oneratas et obligatas, decrevit. Presentibus ibidem venerabilibus dominis: prefato Nicolao de Raschincze archidiacono Warscheviensi, Stanislawo de Mlyny canonico in ecclesia Poznaniensi et magistro Martino de Slupcza decretorum doctore, plebano in Wroczysschewo, testibus circa premissa. Bartholomeus Kyelbasza de Thymyenyecz notarius ex mandato domini scripsit.

[XVI w.] Erectio capellae BVM 1441. [Sygn.] N° 1.

[1 poł. XVII w.] Uzupełnienie poprzedniego regestu przez okolenie go szczegółowszymi danymi. [Sygn.] N° 4.

[1695 r.] Actum Varsaviae, feria quarta post festum sancti Francisci Confessoris proxima, die scilicet quinta mensis Octobris anno Dni 1695. Ad relationem illmi et rmi in Christo patris domini, dni Georgii Albrachti Denhoff episcopi Praemisliensis, ecclesiae cathedralis Plocensis praepositi, abbatae Vitoviensis perpetui administratoris, supremi Regni cancellarii — privilegium introcontentum erectionis collegii mansionariorum ecclesiae collegiatae sancti Joannis Varsaviensis per reverendum Thomam Magowski eiusdem collegii seniore ad acta metrices Regni cancellariae Regni ad acticanandum porrectum et in acta rescriptum ingrossatumque est. Następuje podpis nieczytelny.

[6. Uwagi]:

Dok. wpłynął do Arch. Kap. w XVIII albo w XIX w.

Dok. publikuję w tym tomie poniżej — 30.

Dok. regestowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 891. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna **Dokument 280.**

[2. Wystawca i treść] Aleksy z Płomian sędzia i Mikołaj z Chełmicy Dużej pdsędek generalni dobrzyńscy zaświadczają, że Mikołaj zw. Grabia dziedzic z Suszyc zeznał przed nimi, iż zamienił wyspę na Wiśle leżącą naprzeciw Suszyc z biskupem włocławskim Władysławem (z Oporowa) i jego kapitułą za las Cieślino znajdujący się przy drodze wiodą-

cej od Szpetela Dolnego do Bobrownik, otrzymując dopłaty 40 grzywien.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1441, 2 maja, Dobrzyń n. Wisłą
Actum et datum in Dobrin, feria tertia ipso die sancti Sigismundi Regis Martiris Gloriosi anno Domini millesimo quadingentesimo quadragesimo primo.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. wykonany na grubym pergaminie.

Szer. 276, wys. 165, zakł. 41 mm.

Po dwóch woskowych pieczęciach tkwią w zakładce tylko pergaminowe paski z sędziowskiej (od lewej strony).

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Pismo zwykłe z jednym inicjałem. Odwrocie pergaminu w połowie pobrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XVI w.] Zapis nieczytelny z powodu wyblaknięcia atramentu i zabrudzenia odwrocia.

Auscultat. 1597 [oraz parafy] Sיעińskiego i Gardlińskiego — nota ledwo widoczna.

[1 poł. XVII w.] *Commutatio insulae in Vistula et borra Cieslino ex opposito villae Suszyce a. D. 1441* — lekcja prawdop.

[2 poł. XVII w.] Regest nieczytelny z przyczyn powyższych.

[XVIII w.] *Commutatio borrae Cieslino pro insula.*

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] *Rzyszcz. II, p. 489, n. CCCXCI.*

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/2 (r. 1852) nr CCCXCI.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) *Addit. nr 742.* Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 281.**

[2. Wystawca i treść] Ziemowit V książę rawski, sochaczewski, gostyniński etc. zwraca kościołowi parafialnemu w Gąbinie i jego zarządcy pola zw. Stępina Niwa na przedmieściu gąbińskim, razem z ogrodnikami i stawem, które uprzednio on sam względnie jego przodkowie odjęli tamtejszej parafii.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1441, 16 czerwca, Gąbin
Datum in Gambyno, feria sexta crastini Corporis Domini anno — — millesimo quadingentesimo quadragesimo primo.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 381, wys. 156, zakł. 45 mm.

Majestatyczna pieczęć woskowa ks. Ziemowita została wyrwana z dokumentu razem ze sznurem przez kolekcjonera XVIII/XIX w. ze szkodą dla pergaminu.

Oprócz tego stan zachowania pergaminu jeszcze dobry. Pismo staranne. Odwrocie dokumentu trochę pożółkłe, a jego część środkowa znacznie zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[1 poł. XVI w.] Privilegium pro Sthampiniva.

[2 poł. XVI w.] kontynuacja powyższego: Ecclesiae Gambinensi confirmat Semovitus dux Mazoviae, de anno 1441.

[1 poł. XVII w.] Krótka nota wyblakła.

[inw. Sienickiego, 1727] Ex scatura erectionum Ecclesiae Vlad. n° 24.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. przywieziono do Arch. z Gąbina pewnie w XVII stul.

Dok. publikuję w tym tomie poniżej — 31.

Dok. rejestrowany w:

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 476. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 282.**

[2. Wystawca i treść] Sąd najwyższy prawa obwodu łagowskiego podaje do wiadomości, że sołtysi wsi biskupstwa włocławskiego Nieskurzów bracia Tomasz i Bystram zeznali przed nim, iż dobrowolnie podzielili między siebie wspomniane sołectwo na „wieczyste dzielnice”, co tenże uznał.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1441, 20 czerwca, (Łagów)

— — *anno Domini M° CCCC° XLI° die tertia feria infra octavas Corporis Christi.*

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 329, wys. 151, zakł. 31 mm.

Po woskowej pieczęci sądu zwisają z zakładki tylko pergaminowe paski.

Stan zachowania samego pergaminu bardzo dobry. Pismo ładne posiadające 1 inicjał. Środkowa część odwrocia nieco pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XVI w.] Litterae iudicij scultetorum occasione sculteciae in villa Niescurzow, 1441 [nr] 308.

Auscultat. 1597 [a niżej parafy] kan. Siecińskiego i Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego] Clavis Pierkovien. n° 3tio, 1728 registratum.

Visum 1760, nro 3tio [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzyszcz. Codex, II, CCCXCII, p. 490.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

1. Kod. dypl. Pol. II/2 (r. 1852) nr CCCXCII.

2. Kod. dypl. Młp. IV (r. 1905) nr MCDI z kop. ok. 1784 r. (Teki Narusz. 17 nr 96) i bez wzm. o wyd. 1.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 238.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 381. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 283.**

[2. Wystawca i treść] Wincenty (Kot) arcybiskup gnieźnieński i prymas oświadcza, że zamienił z prepozytem Benedyktynów z Jeżowa Wojciechem pewne posiadłości koło wsi Przybyszyce i Mikulin oraz zawarł z nim umowę co do wzajemnego korzystania z miejscowych zarośli i piasku.

(J. Łaciński)

[3. Data i miejsce] 1441, 23 czerwca, Skierniewice

Actum et datum in Squirznyewicze, feria sexta post octavam Corporis Christi proxima, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo primo.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. wykonany na grubym pergaminie.

Szer. 336, wys. 193, zakł. 34 mm.

Po woskowej pieczęci arcybiskupa pozostają w zakładce jedynie pergaminowe paski.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Posiada kilka dziurek i niewielkie ślady dawniejszego zawilgocenia. Pismo ładne z jednym inicjałem. Odwrocie poźółkłe i nieco zabrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, registry] na odwrocie:

[2 poł. XV w.] Litera comutationis cum dno archiepiscopo litorum, ubi est stagnum novum penes Mikulino.

[2 poł. XVI w.] Privilegium commutationis cum reverendissimo dno archiepiscopo littorum, ubi est stagnum novum penes Mikulino, 1447.

Anno Domini 1791mo, die vero Mercurij 20ma mensis Julij actis Curiae ArchiEppalis Gnesnensis Lovicij ingrossatum [a późniejsza ręka dopisała:] racione granicierum.

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Jeżewo, Benedyktyni, 1441.

[6. Uwagi]:

Dok. może pochodzić również z 16 czerwca 1447 r., albowiem ostatni wyraz daty da się odczytać jako „primo” i „septimo”.

Dok. wpłynął do Archiwum w XIX w. z Jeżowa lub Kalisza.

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Wkp. S. n. I (r. 1975) nr 187.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 910. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 284.**

[2. Wystawca i treść] Andrzej z Łyszkowic prałat dziekan kolegiaty kruszwickiej św. Piotra — na polecenie papieża Eugeniusza IV, do którego zaapelowała kapituła włocławska, po tym jak (zmarły już) Stanisław z Ujścia rzekomy oficjał gnieźnieński uwolnił Mikołaja Pierzchałę

rektora kościoła par. w Inowrocławiu od płacenia tejże kapitule rocznie 6 kóp groszy z tytułu użytkowania jej wsi prebendalnej Popowice, przyznanego tejże wyrokiem (również nie żyjącego wtedy) Stanisława s. Budki (z Karnkowa) prał. archidiacona kruszwickiego — potwierdza wyrok wspomnianego prałata, wykonany następnie przez czterech egzekutorów.

W wyroku swym delegowany sędzia Andrzej przytacza w całości mandat papieski wydany we Florencji 15 października 1439 r. (Datum Florencie anno incarnationis Dominice millesimo quadringentesimo tricesimo nono, Idibus Octobris, pontificatus nostri anno nono).

Z. N. Dokument ten w formie instrumentu notarialnego spisał Maciej s. Bratosza z Niestuszewa, kleryk diec. włocł., not. publ. z ust. ces. (J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1441, 10 lipca, Kruszwica

Data fuit hec sententia — — in domo habitacionis nostre Cruschwicie anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo primo, Indicio-ne quarta — — die Lune X mensis Iulii — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. wykonany na grubym pergaminie.

Szer. 576, wys. 627, zakł. 54 mm.

Po woskowych pieczęciach dziekana Andrzeja (w środku) oraz czterech egzekutorów wyroku (po dzisiejszej stronie prawej) tkwią w zakładce tylko pergaminowe paski.

Stan zachowania samego pergaminu bardzo dobry. Pismo ładne, początek pierwszego wiersza wykonany krojem wydłużonym, Z. N., inicjał w formule not. Widoczne odwrocie pergaminu nieco pożółkłe i pobrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, rejestry] na odwrocie:

[r. 1551, kan. Piotrkowski] Confirmacio sentencie olim venerabilis Stanislai Buthkonis archidiaconi Crusviciensis contra plebanum Iuniwlad. occasione pensionis annue sex sexagenarum de villa Popowycze late. [W 2 poł. XVI w. dopisano od góry rejestu:] Contra plebanum Iuniwlad. [oraz na dole:] per Andream de Łyskowice decanum Cruszwicien. [nr] 487.

[XVI w.] Registrata (2 razy).

[inw. Sienickiego, 1727] Ex scatula privilegiorum communium V. Capituli Vlad. n° 3tio [oraz niżej:] Confirmatio sententiae latae venerabilis olim Stanislai Budkonis archidiaconi Crusvicien. contra plebanum Iunivladislavien. occasione pensionis sex sexagenarum annuatim de villa Popowice, per Andream de Łyskowice decanum Crusvicien. facta a° D. 1441.

Revis. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. publikuję niżej w tym tomie — 32.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 525 — bez daty.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 568. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] Dokument 285.

[2. Wystawca i treść] Władysław król polski i węgierski, na prośbę

Wojciecha z Chomiąży, kanonika kolegiaty zamkowej (królewskiej) św. Wita w Kruszwicy, notariusza kancelarii polskiej, przenosi jego wieś prebendalną Dziewa w pow. inowrocławskim z prawa polskiego na niemieckie w odmianie magdeburskiej. Przy tej sposobności określa przywileje i obowiązki sołtysa i kmieci oraz rezerwacje monarsze.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1442, 4 lutego, k. Pozomu (Węgry)

Datum ante Pozomum in exercitu campestri, die dominico proximo ante festum sancte Dorothee Virginis Gloriose, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo secundo.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 400, wys. 198, zakł. aż 86 mm.

Tzw. średnia okrągła, woskowa pieczęć królewska, dobrze zachowana, lecz na pół wyrwana z pergaminu, wisi na kręconym, jasnozielonym jądwanym sznurze. Naderwanie zostało spowodowane nie tyle ciężarem pieczęci, ile na skutek nieuważli lub usiłowania wyrwania jej przez dawniejszego kolekcjonera.

Stan zachowania samego pergaminu jeszcze dość dobry, chociaż posiada liczne dziurki na całej powierzchni, zwłaszcza na złożeniach. Na wykonanie dokumentu wzięto za duży kawał pergaminu, pisano drobnymi literkami, w następstwie czego otrzymano zbyt szeroką zakładkę, zarzuconą głęboko w tekst. Pismo staranne, posiadające zdobiony inicjał, przekraczający całą wysokość tekstu, na złożeniach starte, a przy prawym marginesie wyblakłe. Inwokacja wykonana większym krojem pisma. Odwrocie poźółkłe, a jego odkryta część zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[inw. Sienickiego, 1727] Ex scatula privilegiorum communium V. Capli Vlad. n° 26. Privilegium villae Dzewa a Vladislao Poloniae et Hungariae rege.

Revis. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembekaj].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. publikuję w tym tomie poniżej — 33.

Dok. regestowany w:

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 591. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 286.**

[2. Wystawca i treść] Maciej (Racht) z Raciąża (Raciążka) wikariusz gen. włocławski, na prośbę wikariusza wiecz. katedry włocł. Andrzeja z Głuszyny, transumuje następujący dokument:

Henryk biskup włocławski, za zgodą swej kapituły, sprzedaje (Włocławek, 13 sierpnia 1392 r.) wicekustoszowi katedry Mikołajowi z Kowala za 26 kóp groszy wieś mensy biskupiej Czerniewice (Czernelice) w dystrykcie kowalskim. Z powyższej sumy część zostaje przeznaczona na pokrycie dachu nad chórem kapłańskim świątyni, a reszta na ufundowanie tamże ołtarza pw. Niepokalanego Poczęcia NMP. Po śmierci ks.

Mikołaja ołtaria ma przejść na kolegium wikaryjskie. — Insert druk. Chodyński: Wikaryusze (Dok. nr 3). Por. dok. 197 w zesz. 2.

Z. N. Transumpt w formie instrumentu notarialnego zredagował Jan s. Jakuba z Izbicy, kleryk diec. włocł., not. publ. z ust. ces.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1442, 9 kwietnia, Włocławek

Actum et datum Wladislavie — — anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo secundo — — die vero Lune nona mensis Aprilis — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. wykonany na grubym pergaminie.

Szer. 563, wys. 278, zakł. 37 mm.

Po woskowej pieczęci wik. gen. Macieja zwisa z zakładki pergaminowy pasek.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Posiada kilka drobnych dziurek, szczególnie na złożeniach. Pismo staranne, mające 2 inicjały i Z. N. Inwokacja wykonana większymi literami. Później przez użytkowników znacznie popodkreślane. Odwrocie pergaminu dosyć pożółkłe i jego widoczna część pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[poł. XVI w.] Privilegium ad altare Conceptionis gloriosae Virginis Mariae fundi Czernielicze. [Potem nadpisano:] Transsumptum.

[2 poł. XVI w.] Nro lmo. Erectio altaris Immaculatae Conceptionis BMV.

A° 1687, 25 febr. in visitatione generali [episcopi Madaliński] productum. Georg. Ant. Kunigk publicus, causarum Curiae et actus praesentis notarius mppa.

[6. Uwagi]:

Trans. publikuję niżej w tym tomie — 34.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 798. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 287.**

[2. Wystawca i treść] Mikołaj s. Spicymirza z Krakowa dr dekretów, prałat kantor krakowski oraz sędzieja i podkonserwator praw Uniwersytetu Krakowskiego, poprzez proces sądowy okłada karą ekskomuniki władze miasta Brzegu w diecezji wrocławskiej z powodu uporczywego niestawienia się przed jego sądem (w Krakowie) w sprawie prowadzonej przeciwko nim z powództwa Jerzego s. Jerzego Sworca z Krakowa, kanonika kruszwickiego i kieleckiego, studenta Akademii. (Z braku anteriorów nie wiadomo jakich praw dochodził tenże student wobec miasta Brzegu).

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1443, 13 czerwca, Kraków

Datum Cracovie — — die Martis tredecima Iunii anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo tercio — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 282, wys. 185 mm, bez zakł.

Dok. wcześniej został oprawiony w księgę, w której długo przebywał, gdzie też utracił pieczęć wystawcy. Nacięcie widoczne u dołu dokumentu wskazuje, że woskowa pieczęć była zawieszona na pergaminowym pasku.

Stan zachowania samego pergaminu jest raczej zły. Na całej płaszczyźnie posiada wiele średnich i małych dziur. Dok. wyschnięty i pomarszczony. Pismo ładne, lecz przesycone skrótami. Początek pierwszego wiersza oddany pismem wydłużonym. Przypuszczalnie w dalszym ciągu trwania procesu sądowego poczyniono zmiany w tekście i dopisano uwagi na marginesach przy górnym prawym rogu. Pergamin z obydwu stron znacznie zabrudzony i dawniej zawilgocony.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

Dwie noty: pierwsza z 2 poł. w. XV i druga z XVI stulecia nie mają związku z samym dokumentem, ale widocznie z rękopisem, do którego zostały wcielone.

[6. Uwagi]:

Dok. znalazł się w Archiwum w 2 poł. XIX stul.

Dok. publikuję w tym tomie poniżej — 35.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 1000. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 288.**

[2. Wystawca i treść] Andrzej z Łyszkwic prałat dziekan kolegiaty św. Piotra w Kruszwicy, sędzia delegowany papieski, na prośbę kapituły włocławskiej, której Mikołaj (Pierzchała) rektor kościoła par. z Inowrocławia — w myśl poprzedniego wyroku tegoż sędziego z 1441 r., por. dok. 284 — nie ukontentował materialnie, w znowionym procesie przywraca na wspomnianego kary ekskomuniki i interdaktu. Wyrok swój nakazuje ogłosić w kościołach par. w Inowrocławiu i (Nowej) Nieszawie.

Z. N. Dokument ten w formie instrumentu notarialnego spisał Maciej s. Bratosza z Niestuszewa, kleryk diec. włocł., not. publ. z ust. ces. (J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1444, 4 maja, Kruszwica

Actum et datum in Cruschvicza — — anno Domini millesimo quadringesimo quadragesimo quarto — — die vero Lune quarta mensis Maii — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. wykonany na grubym pergaminie.

Szer. 362, wys. 216, zakł. 22 mm.

Po woskowej pieczęci prałata Andrzeja, przywieszanej na pergaminowych paskach, pozostały w zakładce 2 nacięcia.

Stan zachowania samego pergaminu bardzo dobry. Pismo ładne posiadające 2 inicjały i Z. N. U dołu w środku dawniejsze zawilgoconie. Odkryta część odwrocia trochę zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[17 VIII 1444] Ego Stanislaus vicarius ecclesie Wladislaviensis executus sum presens mandatum, feria secunda infra octavas Assumpcionis Beate Marie Virginis publice in choro ecclesie Wladislavien., iuxta tenorem processus denunciando etc.

[2 poł. XV w.] Litera processus [?] cum plebano de Juni Wlad.

[r. 1551, kan. Piotrkowski] Censure in plebanum Juni Wladislavien. ob non solutionem pensionis [nr] 379.

[XVI w.] Anno 1444, die quarta Maij. Registrata.

[inw. Sienickiego, 1727] Clavis Wladislaviensis n° 9no.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Visum a° 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

Revisum 1799 [2 wiz. gen. katedry bpa Rybińskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/2 (r. 1852) nr CCCXCV — z mylną datą dzienną: 5 maja.

Dok. rejestrowany w:

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 93. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 289.**

[2. Wystawca i treść] I. N. Jan s. Jakuba z Izbicy notariusz publiczny sporządza dokument (instrument), mocą którego kapituła kat. włocławska i rektor kościoła par. w Inowrocławiu Mikołaj (Pierzchała), wiodący długotrwały spór o czynsz należny kapitule od wspomnianego z jej wsi Popowice, powierzają rozstrzygnięcie sprawy wybranym przez siebie arbitrom: Jakubowi s. Jaszczolda prepozytowi, Ściborowi archidiaconowi i Janowi kustoszowi — płockim. Obydwie procesujące się strony powinny przybyć do Płocka z niezbędnymi dokumentami w dniu 19 czerwca 1444 r. Strona która nie stawi się na to posiedzenie, wypłaci drugiej stronie 10 grzywien. Potem zaś obie strony mają się zastosować do orzeczenia sędziów arbitrów.

(J. Jaciński)

[3. Data i miejsce] 1444, 26 maja, Włocławek

Sub anno — — millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto — — die vero Martis vicesima sexta mensis Maii — — in domo — — circa ecclesiam Wladislaviensem sita — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 223, wys. 333 mm, bez zakł.

Stan zachowania pergaminu dobry. Ślady dawniejszego zawilgocenia. W tekście jedna dziura większa, druga mniejsza. Pismo ładne. Dokument posiada 2 inicjały i Z. N. Widoczna część odwrocia znacznie pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[r. 1551, kan. Piotrkowski] Compromissum Capituli et in Juniwlad. plebani ratione pensionis annue sex sexagenar. de villa Popowicze. Registrata.

[2 poł. XVI w.] Anno 1444, 25 Maij.

[inw. Sienickiego, 1727] Ex scatula privilegiorum communium V. Capli Vlad. n° 54.

Revis. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[6. Uwagi]:

Dok. publikuję niżej w tym tomie — 36.

Dok. rejestrowany w:

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 619. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 290.**

[2. Wystawca i treść] Maciej z Bieżywodów (Byeswodi), sędzia delegowany do dystraktu woborskiego przez biskupa włocławskiego Władysława (z Oporowa), podaje do wiadomości, że współsołtysi sołectwa Żywocin (Szyboczyn) Wawrzyniec, Mikołaj, Bargiel i Stanisław Pieczysz sprzedali tamże swoje wolne i dziedziczne 2 niepełne łany innemu współsołtysowi Wojciechowi za 16 grzywien „średnich” groszy.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1445, 24 czerwca, Wolbórz

Actum et datum in Woyborz — — ipso die sancti Johannis Baptiste anno Domini millesimo quadingentesimo XL° quinto.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 280, wys. 133, zakł. 26 mm.

Okrągła woskowa pieczęć sędziego Macieja wisi na pergaminowym pasku.

Stan zachowania pergaminu przynajmniej dobry. Widoczne ślady częściowego zawilgocenia. Pismo staranne z niewielkim inicjałem. Odkryta część odwrocia dosyć zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, rejestry] na odwrocie:

[2 poł. XVI w.] Vendicio agrorum sculteciae in Grzemboczyn [s] in clave Wolborien. anno Dni 1445 [nr] 347.

Auscultat. 1597 [a poniżej parafy] kan. Siecińskiego i Gardlińskiego.

[inw. Sienickiego, 1727] Clavis Wolborien. n° 20. NB Villae Żywocin.

[Rev.] 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Visum 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

Revisum 1799 [2 wiz. gen. katedry bpa Rybińskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzyszczew. Codex, II, CCCXCVI, p. 497.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/2 (r. 1852) nr CCCXCVI.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHWD XIV (1897) nr 391 — z błędną nazwą: Grzemboczin.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 161 — z błęd. nazwą: Grzembocin.

Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 291.**

[2. Wystawca i treść] Świętosław z Wrzący archidiakon, wikariusz

i oficjał gen. włocławski oświadcza, że w sporze pomiędzy rektorami kościołów parafialnych: Jakubem z Bobrownik i Janem z Ostrowitego o dziesięcinę pieniężną tak z pól plebańskich (4 łany), jak też szlacheckich dziedzica Mikołaja (5 łanów) w Ostrowitem, uwolnił obydwu ostatnich od uiszczania dziesięcin proboszczowi w Bobrownikach.

Z. N. Dokument spisał w formie instrumentu notarialnego Jan s. Jakuba z Izbicy, kleryk diec. włocł., not. publ.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1445, 12 lipca (Włocławek).

— — *in domo habitacionis nostre, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quinto* — — *die vero Lune duodecima mensis Julij* — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. wykonany na grubym pergaminie.

Szer. 312, wys. 352, załk. 34 mm.

Resztką woskowej pieczęci Oficjałatu (Konsystorza) Włocł. trzyma się pergaminowego paska, tkwiącego w zakładce.

Stan zachowania samego pergaminu więcej niż dobry. Pismo ładne, posiadające 2 inicjały i Z. N. Inwokacja wykonana większymi literami. Widoczna część odwrocia trochę pobrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[2 poł. XV w.] *Littere ad mansos plebani in Ostrowythe spectantes.*

Anno Dni 1544 oblate, verificate et date prout in actis.

[2 poł. XVI w.] *Sententia definitiva, qua liber pronuntiat plebanus in Ostrowite, ne decimam ex quattuor mansis plebanalibus solvat plebano Bobrowicensi, anno 1445.*

[inw. Sienickiego, 1727] *Ad scatulam erectionum ecclesiar. Diaec. Vlad. n° 17.*

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Rev. 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] *Rzyszcz. Codex, II, CCCXCVII, p. 499.*

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/2 (r. 1852) nr CCCXCVII.

Dok. rejestrowany w:

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 537. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 292.**

[2. Wystawca i treść] Paweł wójt oraz wymienionych sześciu radnych miasta Brześcia podają do wiadomości, że Jan Staromiejski (Staromyeszczky) burmistrz brzeski zeznał przed nimi, iż sprzedał łąkę Maciewiec (Maczewyecz), leżącą przy drodze z Brześcia do Włocławka Michałowi Kukli (Cucla) sołtysowi z Falborza i Jakubowi s. Scholmana z Pikutkowa, ze szczegółowymi warunkami zapłaty.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1447, 1 października, Brześć

Actum et datum Bresth, die dominico proximo post festum sancti Mi-

chaëlis Archangeli, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo septimo.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. wykonany na grubym pergaminie.

Szer. 328, wys. 258, zakł. aż 80 mm.

Okrągła woskowa pieczęć miasta Brześcia, zniszczona na awersie, wisi na pergaminowym pasku. Z powodu swej nadmiernej szerokości, zakładka znacznie zachodzi na dolną część tekstu.

Stan zachowania samego pergaminu jest dobry, chociaż posiada niewielką dziurę obok tekstu i ślady dawniejszego zawilgocenia na całej powierzchni. Marginesy pergaminu częściowo pogniecione. Pismo ładne, mające niewielki inicjał. Odkryte odwrocie dokumentu znacznie zabrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[r. 1551, kan. Piotrkowski] Vendicio pratj Maczeyycz Staromyesczkj sculteto in Pylchuthkowo. Registrata.

[2 poł. XVI w., uzupełnienie powyższego:] per famatum; Phaliboz et; 1447 [nr] 554.

[inw. Sienickiego, 1727] Ad scutulam variar. person. n° 9no.

R. 1728 [wiz. gen. katedry bpa K.A. Szembeka].

Visum 1760 [wiz. gen. katedry bpa Ostrowskiego].

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] Rzysszczew. Codex, II, CCCC, p. 505.

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/2 (r. 1852) nr CCCC — z błędną datą dzienną: 7 Octobris.

Dok. rejestrowany w:

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 406. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 293.**

[2. Wystawca i treść] Władysław (z Oporowa) biskup włocławski udziela 40 dni odpustu tym wszystkim, którzy złożą ofiarę na restaurację kościoła św. Witalisa, stojącego poza miastem Włocławkiem. Ofiary będą przyjmować urzędowi kwestarze, którym zbieranie jałmużny mają ułatwiać duszpasterze diecezji.

(J. Jaciński)

[3. Data i miejsce] 1449, 27 marca, Włocławek

Datum Wladislavie, feria quinta proxima post festum Annuncciationis Virginis Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo nono.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 418, wys. 156, zakł. 60 mm.

Po woskowej pieczęci biskupa Oporowskiego tkwią w zakładce tylko pergaminowe paski.

Stan zachowania samego pergaminu ledwo dostateczny. Posiada ślady dawniejszego zawilgocenia i dziury, przeważnie na złożeniach. Pismo ładne,

jednak wypełniające tylko górną połowę powierzchni pergaminu, mające 1 inicjał. Cała środkowa część odwrocia mocno pobrudzona. Zakładka z lewej strony kiedyś zszywana, z prawej uszkodzona.

[5. Sygn. dawne, noty, rejestry] na odwrocie:

[XVI w., dużym pismem] *Indulgentiae super ecclesiam sancti Vitalis eleemosynam largientibus.*

[przeł. XIX/XX w., St. Chod.] *Rzyszcz. II, p. 508, n. CCCCII.*

[6. Uwagi]:

Dok. drukowany w:

Kod. dypl. Pol. II/2 (r. 1852) nr CCCCII.

Dok. rejestrowany w:

1 (r. 1578) MHDW XIV (1897) nr 506.

2 (r. 1728) MHDW XXV (1912) nr 1002. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 294.**

(J. Iaciński)

[2. Wystawca i treść] Przedwoj z Grąd prepozyt gnieźnieński i administrator archidiecezji — w sporze o patronat kościoła par. w Sławoszewie (archidiakoniat łączycycki), prowadzonym w Konsystorzu Gnieźnieńskim od śmierci ostatniego plebana Pawła, zm. w kwietniu 1447 r., z powództwa dotychczasowego kolatora Wojciecha Rytwiańskiego, kanonika gnieźn. i łącz. oraz ołtarzysty św. Katarzyny w Zgierzu, z racji którego to beneficjum posiadał ten tytuł, przeciwko miejscowym ziemianom: Mikołajowi z Oporowa, Jakubowi Noch i Świętochnie Wieprzkowej, pragnącym (wydaje się słusznie) patronat pozyskać dla siebie — przysądza tenże, zgodnie z przytoczonym w całości poprzednim wyrokiem wikariusza i oficjała gen. gnieźnieńskiego dra Mikołaja z Kalisza z 21 lutego 1448 r., Rytwiańskiemu, zobowiązując od siebie stronę pozwaną do pokrycia wydatków sądowych powoda w sumie 7 grzywien.

Z. N. Dokument spisał w formie instrumentu notarialnego Jan s. Mikołaja ze Stadnik, kleryk diec. krak., not. publ. z ust. ces.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1449, 2 kwietnia, Gniezno

Gnezne — — anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo nono — — die vero Mercurii secunda mensis Aprilis — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 688, wys. 482, zakł. 42 mm.

Po woskowej pieczęci admin. Przedwoja widać w zakładce tylko nacięcia na pergaminowy pasek.

Stan zachowania samego pergaminu więcej niż dobry. Spośród dwóch dziur na prawym marginesie większa była kiedyś zszywana nitką. Margines górny nieco pognieciony. Pismo ładne, posiadające inwokację wykonaną większymi literami, Z. N. i 2 inicjały, ale jest drobne, przesycone skrótami, na licznych złożeniach znacznie starte, co wszystko utrudnia czytanie. Średniowieczna litera c sporadycznie przechodzi w końcówkach w nowożytny t. Niewielkie ślady dawniejszego zawilgocenia od dołu. Widoczne odwrocie dokumentu trochę zabrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, registry] na odwrocie.

Trzy noty z XVI w. z powodu późniejszego zawilgocenia mało czytelne. Widać: [nr] 22; [r.] 1449; [słowa] Sententia arbitralis ven.; Decisio super patronatu.

[6. Uwagi]:

Dok. dostał się do Archiwum w XIX w. z Borysławic lub Sławoszewa. Por. sygn. 259. Reg. nie ma w MHDW, XXV, Addit.

Dok. publikuję w tym tomie poniżej — 37.

[1. Sygn. aktualna] Dokument 295.

[2. Wystawca i treść] Mikołaj syn Spycimira dr dekretów, kantor, superarbiter i sędzia wyznaczony przez Stolicę Apostolską oraz Dzierśław z Borzymowa archidiakon, Michał z Szydłowa i Jan z Pniowa, doktorzy dekretów i kanonicy krakowscy, współsędziowie polubowni, z powództwa Jakuba rektora kościoła par. w Krzepicach archidiecezji gnieźnieńskiej, rozstrzygają spór o dziesięciny i missalia wynikły pomiędzy wspomnianym a radą i mieszczanami miasta Krzepic.

Z. N. Dokument ten w formie instrumentu notarialnego zredagował Maciej s. Świętosława z m. Dobrodzień, kleryk diec. wrocł., not. publ. z ust. ces.

(J. łąciński)

[3. Data i miejsce] 1449, 22—23 maja, Kraków

Acta — — anno Domini millesimo quadragesimo quadragesimo nono — — die vero Iovis vicesima secunda [et] die Veneris vicesima tertia mensis Maii — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. wykonany na cienkim pergaminie.

Szer. 552, wys. 360, zakł. 42 mm.

Po woskowych pieczęciach sędziów widoczne w zakładce tylko w dwóch miejscach nacięcia na pergaminowe paski. W tekście jest mowa o uwierzytelnieniu dokumentu „nostrorumque appensione sigillorum”, ale to nie znaczy, że było ich więcej, skoro jest tylko tyle nacięć.

Stan zachowania samego pergaminu jest dobry, mimo wielu dziurek, zwłaszcza na gęstych złożeniach, z których 4 są średnie. Pismo ładne, posiadające 2 inicjały i Z. N. Inwokacja oddana pismem wydłużonym. Odkryte odwrocie dokumentu znacznie pobrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, registry] na odwrocie:

[XVI w.] *Concordia civium Crepicen. cum parcho suo ratione decimae et missalium, 1449 [lekcja prawdop., gdyż pismo znacznie wypełzło].*

[6. Uwagi]:

Dok. przywiezione do Włocławka z Krzepic lub Wielunia w XIX stul.

Dok. drukowany w:

Zbiór dok. kat. krak. II (r. 1973) nr 534, z kopiarza XVI/XVII-wiecznego i w pisowni nowożytnej.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 1003. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 296.**

[2. Wystawca i treść] Kazimierz (Jagiellończyk) król polski i wielki książę litewski, na prośbę szlacheckiego Sieciecha swojego poddanego, po śmierci poprzedniego donatora, zamienia mu dożywotne posiadanie wsi królewskiej Kuków na dziedziczne, jednocześnie potwierdzając i przytaczając w całości poprzedni dokument:

Jan Mężyk z Dąbrowy wojewoda lwowski i starosta krzepicki nadaje (Krzepice, 2 stycznia 1436 — in Krzepicze, feria secunda in crastino Circumcisionis Domini anno eiusdem millesimo quadragesimo tricesimo sexto) szlachečnému Sieciechowi, swojemu słuźe i familiarsowi, posiadłość Kuków koło Krzepic w doźywocie.

(J. łaciński)

[3. Data i miejsce] 1449, 15 grudnia, Piotrków

Actum in Pyotrkow, feria secunda proxima post festum sancte Lucie Virginis anno Domini millesimo quadragesimo quadragesimo nono.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. pergaminowy.

Szer. 571, wys. 273, zakł. aż 88 mm.

Z woskowej okrągłej pieczęci króla Kazimierza pozostała tylko prawa połowa miski, wisząca na podniszczonym jedwabnym sznurze koloru żółto-brazowego.

Stan zachowania samego pergaminu jest dostateczny. Posiada kilka dziurek w tekście, liczne małe plamy po dawniejszym zawilgoceniu i prawy górny margines uszkodzony. Pismo ładne z jednym inicjałem oraz inwokacją wykonaną większymi literami. Duża część odwrocia dokumentu silnie zabrudzona.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[XVI w.] Nobilis Syecziech in et super bona Cućow etc. 1449 perpetuitatem a rege Casimiro obtinuitur.

[6. Uwagi].

Dok. przybył do Arch. w XIX w. z Krzepic lub z Wielunia.

Dok. drukowany w:

Trans. Zbiór dok. młp. III (r. 1969) nr 836, z kopiariusza XVII-wiecznego i w pisowni nowożytnej.

Insert. Zbiór dok. młp. V (r. 1970) nr 1414 — z tegoż kopiarza i w takiejże pisowni.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 1004. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 297.**

[2. Wystawca i treść] Kazimierz (Jagiellończyk) król polski i wielki książę litewski, na prośbę władz miasta Nowa Nieszawa, potwierdza następujący przywilej swojego ojca:

Władysław (Jagiello) król polski i wielki książę litewski nadaje miastu Nowej Nieszawie (założonej przez siebie) prawo chełmińskie, którym (w państwie krzyżackim) rządzą się Torunianie, oraz inne przywileje. Por. dok. 264.

(J. łaciński)

[3. Data i miejsce] 1450, 1 maja, Nowa Nieszawa
Actum in Nova Nyeschewa, feria sexta festi beatorum Philippi et Iacobi Apostolorum, anno Domini millesimo quadingentesimo quinquagesimo.

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. wykonany na grubym pergaminie.

Szer. 626, wys. 422, zakł. aż 80 mm.

O woskowej pieczęci króla Kazimierza, zawieszanej na grubym sznurze, mogą obecnie świadczyć tylko duże otwory w zakładce.

Stan zachowania samego pergaminu jest zły. Od dawnego zawilgocenia nastąpiło spleśnienie i wykruszenie środka. Pismo ładne posiadające inicjał oraz inwokację wykonaną literami wydłużonymi. Jednak z powodu ubytku pergaminu, wyblaknięcia i zmycia tekstu w połowie nie do odczytania. Prawie całe odwrocie dokumentu pobrudzone. Reszta opisu jak w dok. 264.

[5. Sygn. dawne, noty, regesty] na odwrocie:

[XVI w.] Dłuższa nota nie do odczytania.

[XVII w.] Confirmatio privilegii Antiquae Neschowae, 1450 [sygn.] G n°.

[przed r. 1779 — nalepka zawieszona na białej jedwabnej tasiemce u dołu lewego rogu dokumentu z napisem:] 1450. Konfirmacja przywileju przez Kazimierza króla, Władysława jego poprzednika. Litt G.

[6. Uwagi].

Z tych samych powodów jak dok. 264 również niniejszego nie publikuję poniżej.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 866 — bez daty. Numer ten uchodził za ostatnią sygnaturę dokumentu.

[1. Sygn. aktualna] **Dokument 298.**

[2. Wystawca i treść] Świętosław z Wrzący archidiakon i administrator diecezji wrocławskiej, w sporze toczącym się między kolegium wikariuszy katedry włocł. a dziedzicem z Witoszyna Marcinem i jego poddanymi o dziesięcinę pieniężną z wymienionej wsi, wydaje 12 marca 1449 r. wyrok na korzyść wikariuszy. W następnym zaś roku, proszony przez tychże, wydaje w oparciu o tamtą decyzję z akt Konsystorza Włocł. samoistny dokument w tym względzie.

Z. N. Dokument ten w formie instrumentu notarialnego zredagował Jan s. Jakuba z Izbicy, kleryk diec. włocł., not. publ. z ust. ces.

(J. Iaciński)

[3. Data i miejsce] 1450, 16 listopada, Włocławek

Actum et datum Wladislavie — — anno Domini millesimo quadingentesimo quinquagesimo — — die vero Lune sedecima mensis Novembris — —

[4. Opis zewnętrzny]:

Dok. wykonany na grubym pergaminie.

Szer. 398, wys. 257, zakł. 25 i mniej mm.

Woskowej pieczęci Konsystorza Włocł. i perg. paska, na którym wisiała, nie ma. Widać tylko nacięcia na materiale piśmieni.

Stan zachowania samego pergaminu dobry. Na złożeniach posiada kilka dziurek i na powierzchni ślady dawniejszego zawilgocenia. Pismo ładne, posiadające 2 inicjały, Z. N. oraz wykonaną literami wydłużonymi inwokację i 2 wyrazy w środku tekstu. Odkryte odwrocie dokumentu znacznie zabrudzone.

[5. Sygn. dawne, noty, registry] na odwrocie:

Wszystkie pochodzą z samodzielnego wtedy archiwum wikaryjskiego.

[2 poł. XV w.] Sentencia pro vicariis Wladislavien. super decima in Wythoschino.

1505 die septima mensis Iulii acta? [na dalszych dwóch wierszach tej noty pisano poniższą].

[2 poł. XVI w.] Super decimam in Withoszyno sententia definitiva. Ab undecim mansis, unumquemque computando per grossos octo Polonicalis monetae; monetae vero Prutenicalis per duos grossos a quolibet manso.

[XVI w.] Nro 6to. Decima in Witoszyno.

[6. Uwagi]:

Dok. publikuję niżej w tym tomie — 38.

Dok. rejestrowany w:

MHDW, XXV (1912) Addit. nr 799. Numer ten był uważany za ostatnią sygnaturę dokumentu.